

Mukəddəs Kitab

Təwrat 9-qisim

«Samuil «1» »

© Mukəddəs Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyşurqə Kalam Tərijimisi»

Təvrat 9- və 10-kisim

«Samuil «1» və «2» »

Kirix söz

(Birinqi və ikkinqi kismioja)

Təvratniki barliq tarihiy kisimlaroja ohxax, «Samuil» degən kitab Hudaning pütkül insaniyatkə karatқан nijatliq pilanini ilgiri sürüx jəryanining hatirisining bir kisimdin ibarət. Bu jəryan Kütküzoquqi Məsihning dunyaoja kelixini mənzil kıloğan.

Gərqə «Mukəddəs Kitab»ning kəp nushilirida «Samuil» daim ikki kitab kılıp («Samuil (1)» və «Samuil (2)») nəxir kılinsimu, əməliyəttə «Samuil» əslidə ibraniy tilida birlə kitab idi. Xunga biz ularni «Samuil — birinqi kısıim» və «Samuil — ikkinqi kısıim» dəp atiduk. Biraq ihqam bolsun üqün yənıla «Samuil (1)» və «Samuil (2)» dəp ataymiz. Bu kirix söz «Samuil (1)» və «Samuil (2)»gimu ortak bolidu.

Uxbu tarih on ikki kəbilidin tərkiib tapқан Israil həkining «həkimlik» tüzümidin padixahliq tüzümiğə etüx jəryanini kərsitidu («həkimlik» tüzümi və «padixahliq» tüzümining pərki toqruluk «koxumqə söz»imizdə tohtilimiz). Bu jəryan Samuil pəyqəmbərning wasitisi bilən yüz beridu. Samuil bolsa Israilning «batur həkim»lirining əng ahirkisi həm Təvratniki əng uluq pəyqəmbərlərdin biri idi. Uning «həkimlik» hizmiti və Israilning birinqi və ikkinqi padixahı Saul bilən Dawutning həkümranliq dəwri uxbu kitabta hatirilinidu (naməlum səwəbtin Saul Qur’anda «Tallot» dəp atilidu).

Tarih tuqmas ayalning oqul bala tiligən dərdlik duasi bilən baxlinidu. Mana muxundak kiqikkinə, hətta kixining diqqitini tartmaydioğan bir ix bilən Hudaning nijat pilanining yengi bir bəbi eqilidu, Uning uluq məqsətliri aloja sürülidu. Hudaning yolliri daim degüdək xundak bolidu.

Hannahning oqul bala tiliki iltija kılınidu. Hannah kəsimidə qing turup, tuqқан balisi Samuil (mənişi, «Hudadin tiligən» yaki «Huda anglidi»)ni əmürwəyət ibadət qedirining hizmitidə boluxқа Pərwərdigaroja atap tapxuridu. Xuning bilən Samuilni əmqiktin ayrix bilənla ibadət qedirioja elip berip Əli degən bax kəhin, yəni xu qaoqdiki «həkim»oja tapxuridu. Kiqik bala xu yərdə qalidu. Əli yaxanoğan bolojaqқа, xübhışizki, Samuil uning jeniyoja əskatidu həm uningoja təsəlli bolidu.

Xu waqit Israilning tarihida zulmətlik künlər idi. «Batur həkimlər» degən kitab xuningoja ispat beriduki, Huda tallioğan əl iqidə butpərəslik, hurapiylik və türlük nomussizlik əwaj alojanidi. Ular daim ətrapidikı əllər və karakqılar tərripidin bulang-talangoja uqraytti. Əlining öz oqulliri ibadət qediridiki hizmətni pul tapidioğan aldamqilikқа aylanduruwalojanidi. Xundak əhwalda Həmmiğə Qadir Huda Öz söz-kalamini kiqik bir bala arqılıq yətküzməkqi bolojanlıqini heqkim oylimiojanidi. U arqılıq Hudaning Israil həkimni jazalaymən, degən sezi yətküzülgəndə, u bəlkim pəkət bəx-altə yaxta boluxi mumkin. Hudaning jazasi bolsa, daim awwal əng qong məs’uliyiti bar kixining bexioja qüxidu — xunga xu qaoqda Əli və jəmətidikilərgə

« Samuil «1» »

qüxti. Əli əzi durus adəm bolsimu, u yənıla oqullirini yaman yollardin tosmioqanliqioja jawabkar idi.

Mana bu Samuil pəyoqəmbərning Hudaning Israiloja boləjan səz-kalamini yətküzüx hizmitining baxlinixi idi. Gərqə bu hizmitining kəp təpsilatlıri bizgə eytilmioqan bolsimu, enikki, u quramioja yətküqə Hudaning hərhil ixlar toqruluk səzlırini barəjanseri küqlük həlda yətküzüp kəlgəndi.

Samuildin ilgiriki bir pəyoqəmbərning bərgən bexariti boyiqə, Əli wə oqulliri dunyadin ketixi bilən Israiloja «hakim bolux» mäs'uliyiti Samuilning zimmisigə qüxti. Xuningdək Israil üqün bax kahinlik rolining bir kismimu uning üstigə qüxti («1Sam.» 2:35diki bexarətning birinqi kismida dəl muxu ix kərsitilgən, biraq Samuilning kahinlikkə waris bolidioqan Lawiylar kəbilisidin ikənliki enik əməs). Xübhısizki, əyni qaoqda kahinlik kixiləni xunqə bizar kıləjanidi, bu ix Hudaning kahinlikni qirikliktin haliy kılip tüzütüxidiki wəqitlik əmma zərür əplik orunlaxturuxi idi. Əmma Hudaning bu orunlaxturuxi ahir berip Lawiylarəja tapxuruloqan kahinlik tüzümini baxkə əwzəl kahinlik tüzümi arkilik əməldin kəlduridu, dəp puritidu. Dərwəqə, Məsihning kahinlikı barlikkə kelixi bilən Lawiylarning kahinlikining həjiti kəlmidi.

Bizgə həwərləndürülduki, Samuil Israiloja barlik künliridə pəkət Təwrat kanunini pak-diyanətlilik bəja kəltürüx bilən əməs, bəlki pəyoqəmbərlik kərsətmilər, əhləklilik təlimlər wə həmmidin muhimi, əzining pəzilətlilik ülgisi bilənmu hakimlik wəzıpisini ətigən. Bu məzgılning ahirida Israil əndixigə qüxkənidi. Hudaning bu pəzilətlilik adimining ornini kim basidu? Samuilning ikki oqlı uning izini basmaytti. Israilning aqsakalliri Samuilning kəxioja kelip uningəja: — Səndin keyin Huda burunkidək yənə boləjusi hakimni təyinlərmu? — dəydu. Ular bundak səzlər bilən Hudaning həli burunkı orunlaxturuxlirioja boləjan gumanini bildürüp, əz əkli-həhıxi boyiqə Samuiloja: «**Bizgə bir padixah tıkləp berilsun!**» — dəp tələp kəyidu. Ularıning Hudaning ulardin dawamlık həwər elixioja ixənəmsliki Pərwərdigarning kəngligə kattik tegidu. Həlbuki, U Samuil pəyoqəmbər arkilik ularning tilikini ıjabət kılidu. Ular bu tilikini bildürüp bir məzgıldin keyin, padixah tallax toqruluk kərsətmə berildi — kəddi-kəmətlilik, kiyapiti kelixkən Saul isimlik bir kixi ularəja kərsitilidu. Həlbuki, gərqə Saul dəsləptə Hudaning həkikiy baxpanah wə tayanq ikənlikini ispatlıoqan wə əzining yürəklik wə kəng kərsəklikini kərsətkən bolsimu, həkikiy pəyttə u pəkət əzining əkligila tayinip, Hudaəja bəqlıoqan ixənqtin ayrilidu, hətta kahinlik tüzümigə həramlik kılip uni buləjaydu. Bu eqır asiylik üqün Samuil uningəja, Huda seni padixahliktin erüydu, dəp həwər yətküzidu həmdə Huda kənglidikidək baxkə bir adəmnı padixah boluxkə allıkaqan tallıoqan, dəydu.

Huda astirtin Samuiloja keyinki padixahning kim ikənlikini, yəni yax bir yigit padiqi Dawut ikənlikini ayan kılidu. Xuning bilən Samuil berip, Dawutni ailisidikilər aldida padixah boluxkə məsih kılidu. Əmma bu ix ular arisida məhpiy tutulidu. Uzun ətəmay Dawut əzi ordioja padixahning hizmitidə bolux üqün kiridu wə əzining adəttin taxkıri jür'ət həm kəbiliyətni namayan kılidu. Saul uning mənəsinı kətüridu, əmma Dawutning həlk arisidiki inawiti wə təsirigə həsət kılidu. Xuning bilən uzun ətəmay, Dawut Saulning sərdari süpitidə əməs, bəlki Saul jenini almakqi boləjan kəqkun «jinayətqi» bolup kəlidu. Dawut birnəqqə yil muxundak hətərlik wə muxəkkətlilik sərgərdanlık həyatini ətüzidu. Ahir berip Saul düxmənliiri bilən jəngdə öltürüldu, Dawut padixah bolidu. Dawutning ətərnining ahiriəqiqə yürgüzgən səltənətinining təpsilatlıri «Samuil»ning ikkinqi kismida bayan kılınidu.

Kitabta hatiriləngən wəqələr həm Hudaning Israil padixahlikdə boləjan muddia-məksətliri üstidə «koxumqə səz»imizdə tohtilimiz.

Kitabning muallipi

Uxbu kitabtiki tarihlarning inqikə təpsilatlıriqə kəriqənda, tarihqı (yaki tarihqılar) təswirləngən wəqələrgə yeqin munasiwəttə boləqan bolsa kerək. U (yaki ular) əzlırining saləhiyitini bizgə eytmaydu; pərimizqə kitabning muallipi Samuil pəyqəmbərnıng əzi wə «qoxumqə muallipi» keyinqə Dawutning ordisi bilən yeqin munasiwəttə boləqan Natan pəyqəmbər boluxı ehtimaləqə nəhayiti yeqin.

Məzmun («Samuil «1» »): —

- 1-3 bab: Samuilning tuquluxı; Huda uni qakiridu.
4-bab: Hudaning «əhdə sanduqi» bulap ketilidu; Əlining oqullırı wə Əli əlidu.
5-7 bab: Huda Filistiyłəni jazalaydu; «əhdə sanduqi» Israiləqə qayturulup kelidu.
8-bab: Israil Samuıldın, üstimizgə padixah təyinlənsun, dəp tələp kılıdu.
9-10 bab: Saul padixahlıqqa tallınıdu.
11-15 bab: Saulning dəslepki səltəniti; u qətkə kəkılıdu.
16-bab: Samuil Dawutni padixahlıqqa məsih kılıdu; Dawut Saulning hizmitidə bolıdu.
17-bab: Dawut Goliat gigantni əltüridu.
18-20 bab: Dawut kətürülıdu; Dawutning Yonatan bilən boləqan dostluqi; Saul uni əltürüxkə kəstləydu.
21-27 bab: Dawut qaqudu, sərgərdan «jinayətqi» bolup qalıdu.
28-31 bab: Saul bahxi ayaldın yardəm soraydu; Filistiyłər bilən jəng kılıxkə qıqıdu; u əltürülıdu.

Məzmun («Samuil «2» »): —

- 1-bab: Dawut Saul wə Yonatan üqün matəm tutıdu
2-bab: Dawut Yəhuda kəbilisigə padixah bolıdu
3-4 bab: Dawutkə əgəxkənlər bilən Saulning oqlı İxboxət arisida urux bolıdu
5-6 bab: Barlıq Israil Dawuttın padixahı boluxni tələp kılıdu; Dawut Filistiyłərnıng üstidin qəlibə kılıdu
7-bab: Dawutning Huda üqün öy («ibadəthana») bina qılmaqqi boluxı; Hudaning uningə: «Mən sən üqün mənggülık bir öy qılın» dəgən wədisi
8-10 bab: Dawutning səltəniti; ətrapidiki düxmən əllər bilən boləqan qəlibilik jənglırı
11-12 bab: Dawutning rəzil gunahı
13-14 bab: Dawutning ailisidə asiylıq wə hərhil kəbihlik pəyda bolıdu. Oqlı Abxalom palandı qılınıdu wə qaytıp kelidu
15-19 bab: Abxalom isyan kətüridu. İqki urux bolıdu
20-bab: İkkinqi iqki urux
21-bab: Aqarqılıq — Saulning Gibeonluklarəqə qıləqan gunahı tüzitilidu
22-bab: Dawutning ibaditi wə bexarətlik küy.
23-bab: Dawutning batur palwanlırı
24-bab: Dawut gunah qılıp həlkning sanini alıdu; waba Israiləqə quxıdu; Dawut həlk üqün dua kılıdu; ibadəthana üqün orun bekitilidu.

Samuil «1»

Dərd-ələmdin bolqan tilək

1 Əfraim taqlıkdiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqli, Yəroham Elihuning oqli, Elihu Tohuning oqli, Tohu Zufning oqli idi. ² Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hənnah, yənə birsining ismi Pəninna idi. Pəninna'nın baliliri bar idi, lekin Hənnah'nın balisi yok idi. ³ Bu adəm hər yili öz xəhiridin samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarğa səjdə kılip kurbanlık sunojili Xilohğa baratti. U yərdə Əlining Hofniy wə Finihas degən ikki oqli Pərwərdigarning kahinliri bolup ixləytti. ⁴ Hər kətim Əlkanah kurbanlık kılojan künidə u kurbanlıqtin ayali Pəninna wə uning hər bir oqul-kizlirigə öz ülüxini berətti. ⁵ Əmma Hənnahğa bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyetti. Lekin Pərwərdigar uni tuqmas kılojanidi. ⁶ Pərwərdigarning uni tuqmas kılojanlıqidin uning kündəx rəqibi Pəninna Hənnahni azablaş üqün uning bilən kattik kərixatti. ⁷ Wə hər yili, Hənnah hər kətim Pərwərdigarning öyigə qıkkanda, Pəninna uningğa azar berətti. Pəninna xundak kılojaqqa, u yioqlap həq nemə yeməytti. ⁸ Ahiri uning eri Əlkanah uningğa: — I Hənnah, nemixka yioqlaysən? Nemixka birnərsə yeməysən? Nemixka kənglünğ azar yəydu? Mən özüm sanga on oquldin əwzəl əməsmu?! — dedi.

⁹ Ular Xilohda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kahin xu qaojda Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundıqta olturatti) Hənnah dastihandin turdi; ¹⁰ u kattik azab iqidə Pərwərdigarğa dua kılip zar-zar yioqlaytti. ¹¹ U kəsəm iqip: — I samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlkı dedikinggə bir oqul bala ata kılsang, uni pütün əmrining künliridə Sən Pərwərdigarğa beoixlaymən; uning bexioğa ustira həqqaqan selinmaydu, dedi..

¹² U Pərwərdigarning aldida duasini dawam kıliwatqanda, Əli uning aqzioğa qarap turdi; ¹³ qünki Hənnah duani iqidə kılojaqqa ləwliri midirlawatqini bilən awazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup kəptu, dəp oylidi. ¹⁴ Əli uningğa: — Qaqanoqigə məst yürisən? Xarabingni özüngdin neri kıl, dedi.

¹⁵ Lekin Hənnah jawabən: — Undak əməs, i oqjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, hərəkmü iqmidim, bəlkı jenim dərdini Pərwərdigarning aldida təküm; ¹⁶ dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablırimdin bu künigğa xundak nida kıliwatimən, dedi.

1:1 1Tar. 6:11, 12

1:3 Mis. 23:14; Kan. 16:16.

1:5 «Lekin Pərwərdigar uni tuqmas kılojanidi» — ibraniy tilida: «Lekin Pərwərdigar uning baliyatkusini etiwətkənidi».

1:7 «Wə hər yili, Hənnah hər kətim Pərwərdigarning öyigə qıkkanda, Pəninna uningğa azar berətti» — nemixka ular hər kətim «Pərwərdigarning öyigə qıkkanda» xundak bolidu? — bizninggə hər kətim bir ibraniy ailə Hudaning aldioğa xundak kəlgəndə, ular barlık baliliri üqün alaхідə təxəkkür eytixi mumkim. Xu qaoqlarda Pəninna Hənnahğa «Sən bir tuqmas!» dəp əslitətti.

—Bəzi tərjimilərdə muxu jümlining bexida: «U (Əlkanah) hər yili Pərwərdigarning öyigə qıkkanda, Hənnah uningğa həmrəh bolup baroqanda...» deyilidu.

1:8 Rut 4:15.

1:11 «uning bexioğa ustira həqqaqan selinmaydu» — Təwrat dəwridə bəzi kixilər əzlini Hudaning ibaditigə beoixlaş məqsitidə əzlini «nazariy» dəp ataytti; «nazariy»lar (nazariy boluxka kəsəm iqip bəkitilgən məhləttə) hərəq iqməytti, qəqlirini həq qıxürməytti. «Qəl.» 6:1-22ni kəring.

1:11 Hək. 13:5.

1:15 Zəb. 62:8; 142:2

1:16 «dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla...» — ibraniy tilida «dedəklirini «Belialning kizi» dəp bilmigəyla» deyilidu. «Belial»ning mənisı «ərziməs» degənlik bolup, bəlkim İblisni kərsitidu.

¹⁷ Əli uningorja jawab berip: — Tinq-aman kaytkin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijayingni ijabət kilorjay, dedi.

¹⁸ Hənnah: — Dedəkliri kəz aldilirida iltipət tapkay, dedi. U xularni dəp qikip, orja yedi wə xuningdin keyin qirayida ilgirikidək oəmkinlik kərünmidi.

¹⁹ Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə kilip bolup, Ramahdiki öyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahorja yeqinqilik kildi; Pərwərdigar uni əsligənidi. ²⁰ Hənnah həmilidar bolup, wakti-saiti toxup, bir oşul tuorđi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil koydi.

Hənnah Samuilni Pərwərdigarorja ataydu

²¹ Uning eri Əlkanah öyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarorja atidojan hər yillik kurbanlikni kilorjili wə kilorjan qəsimini ada kilix üqün Xilohorja qikti. ²² Ləkin Hənnah billə barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriloqandila andin mən uning Pərwərdigarning aldida hazır boluxi üqün uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. ²³ Eri Əlkanah uningorja: — Əzünggə nemə yaxsi kərünsə, xuni kilorjin. Uni əmqəktin ayriloquə turup turorjin. Pərwərdigar Əz səz-kalamiorja əməl kilorjay, dedi. Ayali öydə kəlip balisi əmqəktin ayriloquə emitti. ²⁴ Balisi əmqəktin ayriloqandin keyin u uni elip, xundakla üq buka, bir əfah un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarning Xilohdiki öyigə apardi. Bala bolsa tehi kikiq idi. ²⁵ Ular bir bukini soyup balini əlining kəxiorja elip kəldi. ²⁶ Xuning bilən Hənnah uningorja: — I orjam, əzlidirə həyat rast bolorjindək, bu yərdə silining qaxlirida turup Pərwərdigarorja nida kilorjan məzlum mən bolimən, dedi. ²⁷ Mən muxu oşul bala üqün dua kildim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kildi. ²⁸ Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarorja tapxurup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarorja beorjixlorjan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarorja səjdə kildi.

Hənnah təntənə bilən Pərwərdigarni mədhiyiləydu

2¹ Hənnah dua kilip mundaq dedi: —
«Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu,
Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi;
Aozim düxmənlimning aldida təntənilikdə eqildi;
Qünki Sening nijatingdin xadlinimən.»

² Pərwərdigardək mukəddəs bolorjuqi yoktur;
Qünki Səndin baxka heq kim yok,
Hudayimizdək heq uyultax yoktur.

1:20 «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil koydi — ibraniy tilida «Samuil» degənnin mənisi «Huda anglidi» yaki «Hudadin tiligən» degəngə yəkin kelidu.

1:24 «bir əfah un» — «əfah» axlik-danlarning olqəm birliki idi, təhminən 27 litr. Buqa kurbanlik kilinojanda, uningorja koxup undin «koxumqə axlik hədiyə» kiliniximu kerak idi.

1:24 Luqa 2:41.

1:25 «Ular bir bukini soyup balini əlining kəxiorja elip kəldi» — qəlorjan ikki buka bəlkim eliorja Samuilni bekix üqün bərgən «bekix həkki» boluxi mumkin. Baxka bir ehtimallik barki, 24-ayətnin mənisi: «...üq buka» əməs, bəlkı «...üq yaxlik bir buka» boluxi mumkin. Biraq bu ayətni xundak qüxəngən alimlar az.

1:28 «...ular u yərdə Pərwərdigarorja səjdə kildi» — «ular» bəzi kona kəqürmilərdə «u u yərdə Pərwərdigarorja səjdə kildi» deyilidu (demək, Samuilni kərsitidu).

2:1 «Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi» — Təwratta, «münggüz»lər kəp hallarda adəmlərnin abru-yəxəritini yaki küqini bildiridu. Muxu yərdə Kutkuzorjuqi-məsihni kərsitixi mumkin. «Zəb.», 132:17ni kərorin. Bu münggüzlər adəmnin bexida əskən əməs, əlwəttə!

2:1 Luqa 1:46.

2:2 Qan. 3:24; Zəb. 86:8.

« Samuil «1» »

³ I insanlar, kibirlik sezliringlarni kəpəytiwərmənglar,
Yoojan gəplərni aqzینگlardin qikarmanglar;
Qünki Pərwərdigar bilim-ħidayətkə igə Hudadur.
Insanlarning əməlliri Uning tərīpidin tarazida tartilidu.

⁴ Palwanlarning ok-yaliri sundurildi;
Lekin putlixip yikilojanlarning beli bolsa kədrət bilən baolandi.

⁵ Kərsiki tok boləjanlar nan tepix üqün əzini yallanmilikğa bərdi;
Lekin aq qalojanlar ħazir aq qalmidi;
Ĥəttə tuoqmas ayal yəttini tuojidu;
Lekin kəp balilik boləjan solixip ketidu.

⁶ Pərwərdigar ħəm əltüridu, ħəm ħayat beridu;
U adəmnī təħtisaraqa quxüridu, u yərdin yənə turojuzidu;

⁷ Pərwərdigar adəmnī ħəm namrat kiliwetidu, ħəm bay kilidu;
U kixini ħəm pəs kilidu, ħəm egiz kətüridu.

⁸ U əzi miskinni topidin kəpuridu,
Kioqliktin yəksulni kətüridu;
Ular ni esilzadilər arisida təng olturojuzidu;
Ular ni xan-xəraplik təhtigə miras kilduridu;
Qünki yərning tüwrükliri Pərwərdigarningkidur;
U Əzi dunyani ularning üstigə saləjanidi.

⁹ Əz məkəddəs bəndilirining putlirini U məzmut kilidu;
Əmma rəzillər bolsa, qarangəquda xük kəlinidu;
Qünki ħeqkim əz kədriti bilən nusrət tapmaydu.

¹⁰ Pərwərdigar bilən kərxilaxkanlar parə-parə kiliwetilidu;
U Əzi asmanlardin ularəqa kərxī güldürləydu.
Pərwərdigar yər yüzining qətlirigiqə ħəküm qikiridu;
U Əzi tikligən padixahğa kədrət beridu,
U Əzi məsihliginining münggüzini egiz kətüridu!..

¹¹ Əlkanah bolsa Ramahdiki əz əyigə yenip bardi. Bala bolsa əlining kəxida Pərwərdigarəqa ħizmət kəlip qaldı.

Əlining oqullirining kaħinlik mənsipidin rəzillik bilən paydilinixliri

¹² Əmma Əlining oqulliri intayin yaman kixilərdin bolup, Pərwərdigarni tonumaytti. ¹³
Kaħinlarning ħəlkərgə mundaq aditi boləjan: — Birsī kurbanlik kəlip, gəx kəynap pixiwatkənda kaħinning ħizmətkari kəlip üq tillik qanggakni kəlida tutup ¹⁴ dax, qazan, dangqan yaki korining iqigə sanjip, qanggakğa nemə elinəjan bolsa kaħin xuni əzigə alatti. Ular ni Xiləhəja

2:5 Zəb. 34:9-10; Yiq. 5:6; Luqa 1:53.

2:6 «təħtisara» — əlgənlərnin roħi baridojan jay.

2:6 Kan. 32:39; Əz. 37:11-14

2:8 Ayup 36:15; Zəb. 113:7, 8; Luqa 1:52; Zəb. 24:1-2; 102:25; 104:5

2:10 «U Əzi məsihliginining münggüzini egiz kətüridul» — «məsihlimək» yaki «məsih kilix»: Hudaning yolyoruqi bilən Israiləja yengi bir padixah bəkitix üqün uning bəxiəja zəytun meyi sürülüxi kərek idi. Muxu murasim «məsih kilinix» yaki «məsihlinix» dəp atilatti wə xundakla xu qaoqdin bəxləp xu padixah «Hudaning məsihligini» dəp atilatti. Kaħinlar wə bəzi wəqtida pəyoqəmbərlərmu «məsih kilinatti». Israiləda xu qaoqda padixah bolmoqəqəqa, Ĥannaħning bu səzi dərwəqə kəlgüsi ixlarni əldin'ala kərsətkən bəxərat idi.

2:10 1Sam. 7:10; Zəb. 2:6; 21:8; 89:24

2:12 «...intayin yaman kixilərdin bolup» — ibraniy tilida: «Belialning (İblisning) oqulliridin bolup» deyilidu. «Belial»ning mənisī «ərziməs», bəlkim Xəytanni kərsitidu.

qurbanlik qiløjili kəlgən həmmə Israillərə xundak aditi boləjan.¹⁵ Xundakla hətta yəqni keydürməstə kahinning hizmətkari kelip qurbanlik kilawatkan adəmgə: — Kahinəyə kawap üqün gəx bərgin, qünki u səndin kaynap pixkan gəx qəbul kilmaydu, bəlki ham gəx lazim, dəytiti.¹⁶ Əgər qurbanlik qiləuqi uningəyə: — Awwal yeqi keydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aləjin, desə, u: — Bolmaydu, manga dərhal bər! Bolmisa məjburiy alimən, dəytiti.¹⁷ Xundak kilip bu ikki yaxning gunahı Pərwədigarning aldida tolimu eqir boləjanidi; qünki uning səwəbidin hək Pərwədigarəyə atiqan qurbanliklər kəzgə ilinmaywatatti.

¹⁸ Əmma Samuil narəsədə bala bolup kanaptin toqulojan bir əfodni kiyip Pərwədigarning aldida hizmət kilatti.¹⁹ Buningdin baxka uning anisi hər yilda uningəyə bir kiqik ton tikip, hər yillik qurbanlikni qiløjili eri bilən barəjanda aləjaq kəlatti.²⁰ Əli Əlkanah wə ayalioja bəht tiləp dua kilip: — «Ayalinqning Pərwədigarəyə beqixliqinining orniəyə sanga uningdin baxka nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əz əyigə yandi.²¹ Xuning bilən Pərwədigar Hənnahni yəqlap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq oqul wə ikki kiz tuəydi. Kiqik Samuil bolsa Pərwədigarning aldida turup əsiwatatti.

²² Əli bək kərip kətkənidi. U oqullirining pütkül Israiləyə həmmə qiləjanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət kilidiojan ayallar bilən yatqininimu anglidi.²³ U ularəyə: — Silər nemə üqün xundak ixlarni kəlisilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərnin yamanliqlərləni anglawatimən, dedi.²⁴ Bolmaydu, i oqullirim! Mən angliəjan bu həwər yahxi əməs, Pərwədigarning həlkini əzduropsilər.²⁵ Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunah kilsa, baxka birsə uning üqün Hudadin rəhim sorisə bolidu; ləkin əgər birsə Pərwədigarəyə gunah kilsa, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Ləkin ular atisining səziyə kulək salmidi; qünki Pərwədigar ularni əltürəxni niyət qiləjanidi.²⁶ Əmma Samuil dēgən bala əsiwatatti, Pərwədigar həm adəmlərnin aldida iltipət tapkanidi.

²⁷ Hudaning bir adimi Əlining yenioja kelip mundaq dedi: — Pərwədigar xundak dəydu: «Məsirdə, Pərwəningkidə turəjanda Əzümnə atangning jəmətiyə oqul ayan kilmidimmu? ²⁸ Mən uni kahinim bolux, Əz qurbanəhimdə qurbanlik kəlix, huxbuy yekix wə Mening aldimdə əfod tonini keyip hizmət kəlixkə Israilning həmmə kəbililəridin tallimiojanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta keydüridiojan həmmə qurbanliklirini atangəyə tapxurup təkdin qiləjan əməsmu? ²⁹ Nemixkə Mən buyruəjan, turaləyə jayimdiki qurbanlikim bilən əxlik hədiyələrnə dəpsəndə kəlisilər? Nemixkə həlkim Israillər kəltürgən həmmə hədiyələrnin əsilidin əzliringle rni səmritip, əz oqulliringle rni hərmitini Meninkidin üstün kəlisən?». ³⁰ Uning üqün Israilning Hudasi Pərwədigar mundaq dəydu: «Mən dərəkəqət sening wə atangning

2:14 «Uların Xiləyə qurbanlik qiløjili kəlgən həmmə Israillərə xundak aditi boləjan» — muxu hil qurbanliklər, xühisizki, «təxəkkür qurbanlikliri» yəki «inəklik qurbanlikliri» idi. Kahinlərnin muxu aditi Musa pəyəjəmbərgə quxürülgən qanunning bəlgilimilərigə əsaslanəjan əməs. Kahinlərnin «höquk ülixi» bolsa «Law.» 7:11-18, 28-34-ayətlərdə kərsitilidu. Əmma əlining oqulliri əqəzlükidin bu adətni tolimu həddidin əxuruwətkənidi. Keyinki ayətlərnə kəring.

2:16 «Awwal yeqi keydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aləjin» — Musa pəyəjəmbərgə quxürülgən qanun boyiqə qurbanliklərdiki bərlək yəqlar Pərwədigarəyə atəp keydürülətti. Adəmnin uni yeyixi mən'i kəlinatti.

2:18 «Samuil narəsədə bala bolup kanaptin toqulojan bir əfodni kiyip Pərwədigarning aldida hizmət kilatti» — «əfod» dēgən nemə? Huda Musa pəyəjəmbərgə quxürgən qanun boyiqə, bax kahin kiyidəjan bir əlahidə kalta qapan bolup, uning iqidiki ikki hil tax ərkilik Hudadin yəq soriojili bolətti. Samuil Lawiy kəbilisidin bolmisimu, bu ayətkə kəriojanda «kahinlik kiyim» kiyip, kahinlik hizmitini kilawatatti.

2:21 «...yəqlap bərikətləp» — ibrəniy tilidə pəkət «yəqlap» dēyilidu. Hudaning «yəqlixi» toqruluk «təbirlər»nimu kəring.

2:22 «jamaət qediri» — yəni «ibadət qediri» yəki «mukəddəs qedir».

2:24 «Pərwədigarning həlkini əzduropsilər» — baxkə birhil tərjimisi: «Pərwədigarning həlki ərisidə tərkaləjan həwər yahxi əməs».

2:26 Luğa 2:52.

2:27 Ros. 7:25.

2:28 «... Mən Israilning otta keydüridiojan həmmə qurbanliklirini atangəyə tapxurup təkdin qiləjan əməsmu?» — Təwratkə əsasən, kahinlərnin hərəkəndə qurbanliklərdin əziyə has bir ülixi elix höquki bər idi.

2:28 Law. 10:14.

2:29 Qan. 32:15.

jəmətidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangu, dəp eytkanidim; ləkin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənkı, bu ix həzir Məndin neri bolsun! Meni hərmət kıləjanlarnı Mən hərmət kıləman, ləkin Meni kəmsitkənlər pəs kərilidu. ³¹ Mana xundək künlər keliduki, sening bilikingni wə atangning jəmətining bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmətingdə birmu kəriqan adəm tepilmaydu! ³² Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən; İsrailar hərəkəndək huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmətingdə əbədgigə birmu kəriqan adəm tepilmaydu. ³³ Wə Mən kurbəngahımning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bar bolsa, u kəzliringning hirəlixixi bilən jeningning azablinixioqə səwəb bolidu. Jəmətingdə tuquloqanlarning həmmisi baləqəttin etməy əlidu. ³⁴ Səngə bu ixlarnı ispatlaxqə, ikki oqlung Hofniy bilən Finihəsning bəxioqə quxidioqan mundaq bir aləmət bəxarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu. ³⁵ Əmma Əzümgə Rohım wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəriqioqan sadıq bir kəhinnı tikləymən; Mən uningə məzmət bir jəmət kırımən; u Mening məsh kıləjinimning aldimda mənggü mēngip hizmət kılidu. ³⁶ Xundək boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik kəloqanlar bir sər kümux wə bir qıxləm nan tiləxkə uning aldioqə kelip uningə təzim kılıp: «Kəhinnıq hizmətliridin mənə bir orun bərsilə, yegili bir qıxləm nan tapay dəp eytdioqan bolidu» dəydu.

Pərwərdigar Samuilni qəkiridu

³ Samuil dēgən bala bolsa əlining aldimda Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwədigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhıylik kərünüxlərmu kəp əməs idi. ² Wə xundək boldiki, bir küni Əli ornida yatkanidi (uning kəzliri torlaxip kərməs bolup kəlay dēgənidi). ³ Hudaning qirioqi tehi əqmigən bolup, Samuil Pərwədigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sandukioqə yekınla yərdə yatatti. ⁴ Pərwərdigar Samuilni qəkiridi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. ⁵ U Əlining kəxioqə yügürüp bərip: — Mana mən, mənı qəkirdingə, dedi. Ləkin u jəwəb bərip: — Mən qəkirmidim; kəytip bərip yatqın, dedi. Xuning bilən u bərip yatti. ⁶ Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qəkiridi. Samuil kəpup əlining kəxioqə bərip: Mana mən, mənı qəkirdingə, dedi. Ləkin u jəwəb bərip: — Mən qəkirmidim i oqlum, yənə bərip yatqın, dedi. ⁷ Samuil Pərwədigarnı tehi tonumioqanidi; Pərwədigarning səzi uningə tehi ayan kılınmioqanidi. ⁸ Ləkin Pərwərdigar yənə üqinqi kətim: «Samuil!» dəp qəkiridi; u kəpup əlining kəxioqə bərip: — Mana mən; sən mənı qəkirding, dedi. U wəqıttə Əli Pərwərdigar balını qəkırıptu, dəp bilip yətti. ⁹ Xuning bilən Əli Samuiloqə: — Bərip yatqın. U əgər sənı qəkırısa, sən: — I Pərwərdigar, səz kıləqın, qünki kılung anglaydu, dəp eytkın, dewidi, Samuil bərip ornida yatti. ¹⁰ Wə Pərwərdigar kelip yekın turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qəkiridi. Samuil: — Səz kıləqın, qünki kılung anglaydu, dəp jəwəb bərdi. ¹¹ Pərwərdigar Samuiloqə: — Mana Mən anglioqanlarning ikki kılıqını zingildatkudək bir

2:30 Mis. 28:43; 29:9.

2:31 «... sening bilikingni wə atangning jəmətining bilikini təng kesiwetimən» — «adəmning biliki» uning küqi, kəbiliyiti wə həkukını bildürətti.

2:32 «Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən» — yaki «Sən turaloqu jayimda dıxmən kərisən». «sening jəmətingdə əbədgigə birmu kəriqan adəm tepilmaydu» — bu bəxarət təwəndiki bablarda eqilidu. Əli əzi Pərwədigarning əhdə sandukining bulap ketilənlikini kəridu; biraq keyinki künlərdə, yəni Dawut padixahning künliridiki bəht-bərikətni u kərməydu (Əlining jəmətining keyinki tarihi 22-bab, 1-22, «1Pad.» 2:26-27də kərtilidu).

2:33 «kəzliringning hirəlixixi» — bu ibarə ədəttə kəz yaxlirining kəp təkülənlikidin yaki zor qəmkinliktin boləqan halətni kərsitidu.

2:35 «...Mening məsh kıləjinimning aldimda» — Mening padixahımning aldimda, deməkqi. Bizningqə bu bəxarət əwwal Samuilning əzidə andin kəhın Zadokning jəmətidə əməlgə axuruldi. «mənggü mēngip hizmət kılidu» — ibraniy tilida «barlıq künlərdə mēngip hizmət kılidu».

3:2 1Sam. 4:15.

3:10 «Samuil, Samuil!» — Təwrat-injilda Huda bir kixining ismini kəytilap qəkırıqan bolsa, u adəmning əzığə intayın səyümlük ikənlikini kərsitidu.

ixni Israilning arisida qilmaqçimən.¹² Xu künidə Mən burun Əlining jəmətidikilər tooqrisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahiriqığə ada qilimən!¹³ Qünki əzigə ayan boləjan kəbihlik tüpəylidin Mən uningə, sening jəmətingdin mənggülik həküm qikarmaqçimən, dəp eytkənmən: qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi.¹⁴ Uning üqün Əlining jəmətidikilərgə kəsəm qiləjanmənk, Əlining jəmətidikilərnin kəbihliki məyli kurbanlik bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kafarət qilinmay, əbədgığə kəqürüm qilinmaydu, dedi.

¹⁵ Samuil ətisi tang atquqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhiylik kərinüxnü Əligə eytixtin kərkti.¹⁶ Ləkin Əli Samuili qəkirip: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi.¹⁷ U: — U sanga nemə səz kildi? Səndin ötünəy, uni məndin yoxurmioqin. Əgər Uning sanga eytkənlirinin birini mənə eytməy qoysang, Huda deginini sening bəxingə qüxürsun wə uningdin artuq qüxürsun! — dedi.¹⁸ Xuning bilən Samuil uningə heqnemini kəldurməy həmmini dəp bərdi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layiq tapsa, xuni qilsun, dedi.

¹⁹ Samuil əsüp qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkən bəxarətlik səzliridin heqkəysisini yərdə kəldurməytti.²⁰ Xuning bilən pütkül Israil Dandin tartip Bəər-Xəbəqığə Samuilning Pərwərdigarning pəyoqəmbiri qilip tikləngənlikini bilip yətti..

²¹ Xu wəqıtta Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kalami arqilik Samuilə Əzini ayan kildi; wə Samuil Uning səzini pütkül Israilə yətküzdi..

Pərwərdigarning əhdə sanduqı Filistiyələrnin qəlioqə qüxidu

4¹ U wəqıtta Israil Filistiyələr bilən jəng qiləli qikip Əbən-Əzərgə yəkin jayda bargah-qedirlarni tiktı. Filistiyələr bolsa Afək deqən jayda bargah-qedirlarni tiktı.² Filistiyələr Israilar bilən soxuxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəygəndə Israil Filistiyələr aldida tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingə adəmnı əltürdi.³ Halayiq bargahqə yenip kəlgəndə, Israilning əksakalliri: — Nemixkə Pərwərdigar bügün bizni Filistiyələr təripidin tarmar kildurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəximizə elip kələyli; u arimizda bolsa, bizni duxminimizning qolidin kutkuzidu, dedi.

⁴ Xu gəptin keyin halayiq Xilohqə adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturısında olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kətürüp kəldi. Xuningdək Əlining ikki oqlı Hofniy bilən Finihasmu Hudaning əhdə sanduqı bilən billə kəldi..

⁵ Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqı ləxkərgahqə elip kelingəndə pütkül Israil yərnı təwrətküdək küqlük bir qukan kətürüxti.

⁶ Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — İbraniylarning ləxkərgahidin angləjan bu küqlük qukan nemə wəjidin qikəndu, dəp eytixti. Arqidinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqining ularning ləxkərgahqə kəltürülginini bilip yətti.⁷ Xuning bilən Filistiyələr kərkup: — İlahlar ularning ləxkərgahqə kəptu, həlimizə way! Mundaq ix bu wəqıtkığə heq boləjan

3:11 2Pad. 21:12; Yər. 19:3.

3:12 1Sam. 2:31.

3:13 «Mən uningə, sening jəmətingdin mənggülik həküm qikarmaqçimən, dəp eytkənmən» — yəki «Mən uningə, sening jəmətingdin mənggülik həküm qikarmaqçimən, dəp eytkin». «qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi» — yəki «qünki u oqullirinin Hudani kəroqəjanlikini bilip turup ularni tosmidi».

3:20 «Dandin tartip Bəər-Xəbəqığə» — «Dan» Israilning ximaliy qetidə, «Bəər-Xəbə» uning jənubiy qetidə idi.

3:21 «Samuil Uning səzini pütkül Israilə yətküzdi» — yəki «Samuil eytkən bu səz pütkül Israilda yüz bərdi».

4:4 «...kerublarning otturısında olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigar» — «kerublar» pərixtlərnin xəklidə bolup, əhdə sanduqining ikki təripidə turatti. «Mis.» 25:17-22ni kəring. Huda «kerublarning otturısında, əhdə sanduqining üstidə huzurumni olturəyuzimən, dəp wədə qiləjanidi.

4:4 2Sam. 6:2; Zəb. 80:1; 99:1

əməs, deyixti. ⁸ Həlimizə way! Bizni bu qüdrətlik ilahların qoludin kim kütquzidu? Mana bayawanda misirliklarni türlük bala-wabalar bilən urojan ilahlar dəl xulardur! ⁹ I Filistiyələr, əzliringlarni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə kəl boləqandək biz ularəja kəl bolimiz; ərkəktək bolup jəng kilinglar! — dedi.

¹⁰ Xuning bilən Filistiyələr Israillar bilən jəng kildi. Israil tarmar kilingip, hər biri tərəp-tərəpkə əz qədriyə bəder kaqti. Jəngdə kəttik kirojinqilik bolup, Israildin ottuz ming piyədə əskər əltürüldi. ¹¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqi olja bolup kətti wə Əlining ikki oqlı Hofniy bilən Finihasmu əltürüldi.

¹² Xu kuni bir Binyaminlik jəng məydanidin keqip kiyim-keqəkliri yirtik, üstibexi topa-qang həlda Xiləhəja yügürüp kəldi. ¹³ U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə əz orundukida ol-turup taqiti-tak bolup kütüwatatti; uning kəngli Pərwərdigarning əhdə sanduqining ojemidə pərixan idi. U kixi hawəni yətküzgili xəhərgə kirkəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kətürdi. ¹⁴ Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warang-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kelip əligə həwər bərdi ¹⁵ (Əli tokşan səkkiz yaxka kirkən, kəzliri ketip qəlojan bolup, kərməytti). ¹⁶ U kixi Əligə: — Mən jəngdin kaytip kəlgən kiximən, bəgün jəng məydanidin keqip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nemə ix yüz bərdi? — dəp soridi. ¹⁷ Həwərqi jawab berip: — Israil Filistiyələrnin aldidin bəder kaqti. Həlk arisida kəttik kirojinqilik boldi! Səning ikki oqlung, Hofniy bilən Finihasmu əldi həmdə Hudaning əhdə sanduqimu olja bolup kətti, dedi. ¹⁸ Wə xundək bol-diki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiləja aləqanda, Əli dərwəzinin yənidiki orunduktin kəynigə yikilip quxup, boyni sunup əldi; qünki u kərip, bədinimu əqirlixip kətkənidi. U kirik yil Israilning həkimi boləjanidi.

¹⁹ Uning kəlini, yəni Finihasning ayalı həmilidar bolup tuəşuxka əz qəlojanidi. U Hudaning əhdə sanduqining olja bolup kətkənliki wə kiyinatisi bilən eriningmu əlgənlik həwirini angliqanda, birdinlə kəttik toləqək tutup, pükülüp balini tuədi. ²⁰ U ələy dəp qəloqanda, qərisidə turəjan ayallar: — Qorkmiojin, sən oql bala tuədung, dedi. Ləkin u buningəja jawabmu bərmidi həm kəngül bəlmidi. ²¹ U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioja «Ihabod» dəp isim kəydi; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətkən həm kəyninatisi bilən erimu əlgənidi. ²² U yənə: — Xan-xərəp Israildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətti! — dedi.

5 ¹ Filistiyələr Hudaning əhdə sanduqini olja elip, uni Əbən-Əzərdin elip Axdodkə bardi. ² U yərdə Filistiyələr Hudaning əhdə sanduqini elip Dagon buthanisioja əkirip, Dagon dəgən butning yəniəja kəydi. ³ Axdoddikilər ətisi səhər kəpup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiləjiniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yənə əz ornida turəşuzup kəydi. ⁴ Ləkin ətisi səhər kəpup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiləjiniqə düm yatatti; Dagonning bəxi həm kolliri bosuəjida qəkiləjanidi; Dagonning pəkət beliksiman tənə qəlojanidi. ⁵ Xunga bəgüngə kədər Axdodta ya Dagonning kəhniliri bolşun ya Dagonning buthanisioja kirküqilər bolşun, Dagonning bosuəşisioja dəssiməydu.

4:9 Hə. 13:1.

4:11 1Sam. 2:34; Zəb. 78:59-61

4:12 Yə. 7:6.

4:15 1Sam. 3:2

4:18 «U kirik yil Israilning həkimi boləjanidi» — «həkim»larning yetəkqi həm sorəkqi rolini quxinix üqün Təwrattiki «Batur Həkimlar»ni kərüng.

4:21 «U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioja «Ihabod» dəp isim kəydi» — «Ihabod» bəlkim «Xan-xərəp kəni?» yaki «Xan-xərəp kətti» dəgənni bildürüdu.

5:4 «Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiləjiniqə düm yatatti» — «Dagon» dəgən butta adəmnin bəxi wə belikning tənə bar idi.

⁶ Andin Pərwərdigarning qoli Axdoddikilarning üstigə kattik qūxūp, ularni wəyran kilip, Ax-dod bilən ətrapidikiləni hūrrək kesili bilən urdi. ⁷ Axdoddikilər bularni kərūp: — Israilning Hudasining əhdə sanduqi bizlərdə turmisun! Qūnki uning qoli bizni wə ilahimiz Dagonni kattik besiwaldi, deyixti. ⁸ Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələning həmmə oqojilirini qakirtip jəm kilip ulardin: — Israilning Hudasining əhdə sanduqini kandaq bir tərəp kilimiz? dəp soridi. Ular: — Israilning Hudasining əhdə sanduqi Gatka qət yol bilən yetkəlsun, dəp jawab berixti. Xuning bilən ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini u yərgə qət yol bilən yetkidi. ⁹ Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigəndin keyin Pərwərdigarning qoli u xəhərgə qūxūp kixiləni kattik sarasimigə qūxūrdi. U kiquklərdin tartip qonglarəqiqə xəhərdikiləni urdi, ular hūrrək kesiligə giritar boldi. ¹⁰ Xuning bilən ular Hudaning əhdə sanduqini Əkronəja əwətti. Lekin Hudaning əhdə sanduqi Əkronəja yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kilip: — Biz bilən həlkimizni əltürūx üqūn ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini bizgə yetkidi! — dedi. ¹¹ Ular adəm mangdurup Filistiyələning oqojilirini kiqukartip jəm kilip ularəja: — Biz bilən həlkimizni əltürməsliki üqūn Israilning Hudasining əhdə sanduqini bu yərdin əz jayioja kətküzüŋlar, dedi; qūnki kattik wəhīmə xəhəri baskanidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eqir qūxkənidi. ¹² Əlmigən adəmlər bolsa hūrrək kesili bilən urulup, xəhəring pəryadi asmanəja kətürūldi.

Filistiyələr əhdə sanduqini qayturup əwətidu

6 ¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiyələning yurtida yəttə ay turdi. ² Filistiyələr kahinlar bilən palqiləni qakirip ularəja: — Pərwərdigarning əhdə sanduqini kandaq kilimiz? Uni kandaq kilip əz jayioja əwətləymiz? Yol kərsitinglar, dedi. ³ Ular: — Əgər Israilning Hudasining əhdə sanduqini qayturup əwətsəŋlar, kuruq əwətməŋlar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik qurbanliqi»ni birgə əwətxinglar zərūrdur, dedi. Xundak kילוqanda xipa tapisilər, xundakla Uning kolining nemə üqūn silərdin ayrilmioqanliqini bilisilər, dedi. ⁴ Ular: — Biz nemini itaətsizlik qurbanliqi kilip əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiyələning oqojilirining sani bəx; xunga bəx altun hūrrək wə bəx altun qaxkan yasap əwətinglar; qūnki silərgə wə oqojanglarəja ohxaxla bala-kəza qūxti. ⁵ Hūrrəklinglarning xəklini wə zəmininglarni wəyran kilidioqan qaxkanlarning xəklini nəxiş kilip yasap, Israilning Hudasioja xan-xərap kəltürüŋlar. Xuning bilən u bəlkim siləring, ilahlərimizning wə zəmininglarning üstini baskan kolini yeniklitərmikin: — ⁶ Misirliklər bilən Pirəwn əz kəngüllirini kattik kילוqandək silərmu nemixkə əz kənglūnglarni kattik kilisilər? U misirliklərəja zor kattik kolluk kərsətkəndin keyin, ular Israilarni qoyup bərmidimu, ular xuning bilən qaytip kəlmidimu? ⁷ Əmdə yengi bir harwa yasap, tehi boyunturukka kəndürūlmigən mozaylik ikki inəkni harwioja koxunglar; ulardin mozaylirini ayrip, əydə elip kelinglar; ⁸ andin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürup harwioja selinglar; wə uningəja əwətidioqan itaətsizlik qurbanliqi kilidioqan altun buyumlarni bir kapka selip sandukka yandap qoyunglar wə sanduqni xu peti mangdurunglar; ⁹ andin qarap turunglar. Əgər harwa Israil qəgrisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qong bala-kazani qūxürgüqining əzi Pərwərdigar bolidu. Undak bolmisa, bizni urəjan Uning qoli əməs, bəlkə bizgə qūxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti.

¹⁰ Xuning bilən Filistiyələr xundak kildi. Ular Mozaaylik ikki inəkni harwioja koxup, mozaaylirini əydə solap qoyup, ¹¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqini harwioja selip, altun qaxkan wə quyma

5:6 «hūrrək kesili» — yaki «əsmilər» yaki «bowasir kesili».

5:6 Zab. 78:60-66.

5:8 «Gatka qət yol bilən yetkəlsun» — bəlkim baxka xəhər-kəntlərdin etküzməslək üqūn.

6:6 Mis. 12:31.

hürreklar qaçilanoqan kapni uningoq yandap koydi. ¹² Ineklar Bayt-Xaməxkə baridioqan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol bilən mangoqaq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiyəların qojiliri ularning arķisidin Bayt-Xaməxning qegrisioqə bardi. ¹³ Bayt-Xaməxtikilər jiloqida buqday oruwatatti, ular baxlirini kətürüp əhdə sanduķini kərüp hux boluxti. ¹⁴ Һarwa Bayt-Xaməxlik Yəxuaning etizliķioqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldi. Ular Һarwini qeqip, ikki inəkni Pərwərdigarqə atap kəydürmə kurbanlik kildi. ¹⁵ Lawiylar Pərwərdigarning əhdə sanduķi bilən altun buyumlar bar kapni quxürüp qong taxning üstigə koydi. Xu küni Bayt-Xaməxtikilər Pərwərdigarqə kəydürmə kurbanliklar wə baxķa kurbanliklarni kildi. ¹⁶ Filistiyəların bəx oqojisi bularni kərüp xu küni əkronoqə kaytip kətti. ¹⁷ Filistiyəların Pərwərdigarqə itaətsizlik kurbanliķi kili bərgən altun Һürriki: — Axdod üqün bir, Gaza üqün bir, Axxelon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi. ¹⁸ Altun qaxqanların sani bolsa Filistiyəların bəx oqojisioqə təwə barliķ xəҺarning sani bilən barawər idi. Bu xəҺərlər sepillik xəҺərlər wə ularoqə qaraxliķ səҺra-kəntlarni, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduķini koyoqan qong qimənzarqoqə Һəmmə jayni əz iqiğə alatti. Bu qimənzar Һazirmu Bayt-Xaməxlik Yəxuaning etizliķida bar..

¹⁹ Əmma Bayt-Xaməxtikilər əz məyliqə əhdə sanduķining iqiğə kəriqini üqün Pərwərdigar ular din yətmix adəmnı, jümlidin qonglardın əllikni urdi. Pərwərdigar Һəlkni mundak kattik uroqanliķi üqün pütün Һəlk matəm tutti. ²⁰ Bayt-Xaməxtikilər: — Bu muķəddəs Huda Pərwərdigarning aldida kim ərə turalaydu? Əhdə sanduķi bizning bu yərdin kimning kəxioqə apirilixi kerək? — dedi. ²¹ Andin ular Kiriət-Yearimdikilərgə əlqilərnı əwitip: — Filistiyəlar Pərwərdigarning əhdə sanduķini kayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzınglarqə elip ketinglar, dedi.

Israillar Filistiyələr bilən yənə soķuxidu

7 ¹ Xuning bilən Kiriət-Yearimdiki adəmlər kelip Pərwərdigarning əhdə sanduķini elip qikiq, dəngning üstidiki Abinadabning əyidə koydi wə uning oşli Əliazarnı əhdə sanduķioqə qaraxķa Pərwərdigarqə atap bekitti. ² Əhdə sanduķi Kiriət-Yearimda koyuloqandin tartip uzun wəkit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning pütkül jəməti Pərwərdigarnı seoqindi.

³ Wə Samuil Israilning pütkül jəmətiqə: — Əgər pütün kəlbınglar bilən Pərwərdigarning yenioqə kaytip, yatların iləhliri bilən Axtarotlarnı əz aranglardın yokitip, kənglünglarnı Pərwərdigarqə baqlap, Һas Uning ibaditidila bolsanglar U silərnı Filistiyəların kolidin kutkuzidu, dedi. ⁴ Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarotlarnı taxlap Һas Pərwərdigarning ibaditidila boldi.

6:14 «Һarwa Bayt-Xaməxlik Yəxuaning etizliķioqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldi» — demisəkmı, Bayt-Xaməxtikilər Israillar idi, Bayt-Xaməx Israil bilən Filistiyə otturısidiki qəgə idi.

6:15 «Bayt-Xaməxtikilər Pərwərdigarqə kəydürmə kurbanliklar wə baxķa kurbanliklarni kildi» — «baxķa kurbanliklar» bəlkim «təxəkkür kurbanliklari»ni kərsitidu. Undak kurbanliklarnı yeyixķə bolidu.

6:18 «Bu xəҺərlər sepillik xəҺərlər wə ularoqə qaraxliķ səҺra-kəntlarnı, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduķini koyoqan qong qimənzarqoqə Һəmmə jayni əz iqiğə alatti. Bu qimənzar Һazirmu Bayt-Xaməxlik Yəxuaning etizliķida bar» — baxķa birhil təjimi: «(bu xəҺərlər sepillik xəҺərlərnı wə uningoqə qaraxliķ səҺra-kəntlarnı, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduķini koyoqan qong taxkiqə Һəmmıni əz iqiğə aloqanidi) bu qong tax bıgüngiqə Bayt-Xaməxlik Yəxuaning etizliķida turmakta». Yənə baxķa təjimi qirixi mumkin.

6:19 «...yətmix adəmnı, jümlidin qonglardın əllikni urdi» — buning baxķa birhil təjimi: «...bəx tüməni yətmix adəmnı urdi». Az bir kisi kəni kəqürmildimı pəķət «yətmix adəm» dap Һatiriləngən.

7:1 2Sam. 6:4.

7:3 «Axtarotlar» — yaki «Axxərlər» — aləhidə dərəhlər bilən munasiwətlik ayal butlarnı kərsitidu; dərəhlər bəlkim ayal but xəklidə oyoqan yaki nəkiləngən boluxi mumkin idi.

7:3 Kən. 6:13; 10:20; Mat. 4:10; Luķa 4:8

⁵ Andin Samuil: — Pütkül Israilni Mizpah xəhriyə jəm kılsanglar, mən silər üqün Pərwərdigarı aldida dua kılay, dedi. ⁶ Əmdi ular Mizpahğa jəm bolup, u yərdə su tartip uni Pərwərdigar aldioğa quydi wə u küni roza tutup: — Biz Pərwərdigarı aldida gunah sadir kılduk, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahğa Israillarning ərz-dəwaliri üstidin həküm qıkardı..

⁷ Filistiyələr Israillarning Mizpahda jəm bolojinini anglidi; Filistiyələrin oqojiliri Israil bilən jəng kılojili qıkti. Israillar buni anglap Filistiyələrdin korkti. ⁸ Israillar Samuilə: — Biz üqün Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiyələrin qolidin kutkuzuxi üqün unioğa nida kılixtin tohtimiojin, dedi. ⁹ Samuil anisini emiwatqan bir kozini elip toluk bir keydurmə kurbanlık kilip Pərwərdigarə sundi; Samuil Israilning həkkidə Pərwərdigarə pəryad ketürdi; Pərwərdigar duasini anglidi. ¹⁰ Samuil keydurmə kurbanlık kilawatqanda Filistiyələr Israil bilən soquxkili yekınlap kəldi. Lekin Pərwərdigar xu küni Filistiyələrin üstigə kattik güldürmə güldürli-tip ularni alakzadə kiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. ¹¹ Israillar Mizpahdin qıqip ularni Bəyt-Karning tüwigə qoqlap kirdi.

¹² U wəqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xənnin otturida tikləp: — «Pərwərdigar bizgə həziroqə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi..

¹³ Xuning bilən Filistiyələr besikip Israilning zeminiyə yənə tawuz kilmidi; Samuil hakim bolqan barlık künlərdə Pərwərdigarı qoli Filistiyələrin üstigə qarxi boldi; ¹⁴ xundak kilip Əkrondin tartip Gatkıqə Filistiyələr Israildin eliwalqan xəhərlərinin həmmisi Israilə yandurildi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələrin qolidin yandurup aldi. Buningdin baxqə Israil bilən Amoriylar otturida tinqlik boldi.

¹⁵ Samuil bolsa pütün ömridə Israilni soridi. ¹⁶ Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahları aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürüzətti. ¹⁷ Andin u Ramahğa yenip baratti; qünki uning öyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarə bir kurbangah yasiojanidi.

8 ¹ Xundak boldiki, Samuil kerioqanda oqullirini Israilə hakim kilip koydi. ² Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinjisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi. ³ Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəli mənəpətni kəzləp ezip, parilarni yəp, hək-nahəkni astin-üstün kildi..

⁴ U wəqıtta Israilning həmmə aksakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kexioğa kelip ⁵ unioğa: — Mana sən kəridin, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlık əllərdə bolqandək üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin, dedi..

⁶ Ularning «Üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin» degini Samuilning kəngligə eojir kəldi. Samuil Pərwərdigarə dua kiliwidi, ⁷ Pərwərdigar Samuilə jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsə ularə kulak salojin; qünki ular seni əməs, bəli «Üstimizgə padixah bolmisun» dəp Meni taxlidi. ⁸ Mən ularni Misirdin qıqaroqan kündin tartip bügünki küngiqə ular xundak ixlarni kilip, Meni taxlap baxqə ilahları ibadət kilip kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kilidu. ⁹ Xuning üqün ularning səzigə uniojin. Lekin ularni kattik agahlandurup kəlgüsida

7:6 «...Samuil ... Israil həkining ərz-dəwalirining üstidin həküm qıkardı» — Samuil pəyojəmbər Israil üstigə həküm sürgən «batur hakimlar» yəki «kutkuzoquqi baturlar»ning əng ahirksi idi.

7:10 Yə. 10:10.

7:12 «Samuil bir taxni elip... Pərwərdigar bizgə həziroqə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi» — «Əbən-Əzər» degənnin məni: «yardəm texi».

7:12 1Sam. 4:1.

7:17 1Sam. 8:4.

8:3 Mis. 18:21; Kən. 16:19.

8:5 Həox. 13:10; Ros. 13:21.

8:6 1Sam. 12:17.

ularning üstida seltənət kilidioqan padixahning ularni qandak baxquridioqanlikini bildürgin, dedi.

¹⁰ Samuil özidin bir padixah soriqan holkə, Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi.

¹¹ U: — Üstünlarda seltənət kilidioqan padixahning tutidioqan yoli mundak bolidu: — U oqulliringlarni öz ixioqa qoyup, jəng hərwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxka salidu; ular uning hərwilirining aldida yügüridu; ¹² ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxka, yerini həydəxkə, həsulini oruxka, jəng qoralliri bilən hərwa əswablrini yasaxka salidu. ¹³ Qızliringlarni ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yexixka salidu. ¹⁴ Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunlukliringlarni tartiwelip öz hizmətkarlırioqa beridu. ¹⁵ U urukunglardin, üzümzarliringlarning həsulidin ondin bir ülüxini özining oqojidarlıri wə hizmətkarlırioqa bəlip beridu. ¹⁶ U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni öz ixioqa salidu. ¹⁷ U koyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning kul-hizmətkarlıri bolisilər. ¹⁸ Silər u kündə özünglaroqa tallioqan padixah tüpəylidin pəryad kətürisilər; ləkin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi.

¹⁹ Həlkə bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəlkə üstimizgə seltənət kilidioqan bir padixah bolsun, dedi. ²⁰ —Xundak kilip biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikirip, bizni baxlaydu wə biz üqün jəng kilidu, dedi.

²¹ Samuil həlkəning həmmə səzlrini anglap, ularni Pərwərdigaroqa yətküzdi. ²² Pərwərdigar əmdi Samuilə: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularoqa bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israillaroqa: — Hər biringlar öz xəhiringlaroqa kaytinglar, dedi.

Saul Samuilning kəxioqa kelidu

9¹ Binyamin kəbilisidin Kix atlik bir kixi bar idi. U Abiəlning oqli, Abiəl Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. ² Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillar arisida uningdin qiraylik adəm yok idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkəning hər kəndiki uning mürisigimu kəlməytti.

³ Saulning atisi kixning exəkliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Saulə: — Sən hizmətkarlardın birini özüng bilən billə elip, exəkləni tepip kəlgin, dedi. ⁴ Ular berip Əfraim edirləkiddin etüp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinmu etti, exəklər u yərdimu yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip etti, ularni yənə tapalmidi. ⁵ Ular Zuf zeminioqa yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkarioqa: — Bolə, öygə yanaylı; bolmisa atam exəklərdin ənsirməy, əksi qə bizning qəmimizni yəp kətərmiki, dedi.

⁶ Ləkin u uningə: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtərəm bir adəm, hər nemə desə əməlgə axmay qalmaydu. Əmdi u yərgə baraylı; u bizgə baridioqan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi.

⁷ Xunga Saul hizmətkarioqa: — Ləkin uning yenioqa barsak u kixigə nemə berimiz? Qünki hur-junlirimizda nan tügəp qaldı, qolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowoqitimiz yok. Yenimizda yənə nemə bar? — dedi.

⁸ Hizmətkar Saulə jawab berip: — Mana kolumda qarək xəkəl kümux bar. Mangidioqan yoli-

8:15 «urukunglar» — bəlkim axliqning əzini kərsitixi mumkin. «əzining oqojidarlıri wə hizmətkarlırioqa ...» — yaki «əzining aqwatlıri wə hizmətkarlırioqa ...».

8:21 «Samuil ... səzlrini anglap, ularni Pərwərdigarə yətküzdi» — ibranıy tilida «Samuil ... səzlrini anglap, ularni Pərwərdigarning kulioqə kaytilap bərdi».

9:1 1Sam. 14:51.

mizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni berəy, dedi.⁹ (burun Israilda bir adəm Hudadin yol sorimaqçı bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqining kəxiqə baraylı, dəytti. Həzir «pəyojəmbər» degənni etkən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti)..

¹⁰ Saul hizmətkarioja: — Məsilhəting yaxxi boldi. Biz mangaylı, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turoqan xəhərgə bardı. ¹¹ Ular xəhərgə qıqıdiqan yolda ketiwatqanda, su tartqılı qıqkan birnəqqə kızıqə uqrıdı wə ulardin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp sorıdı.

¹² Ular jawab berip: — Xundak, Mana u aldinglarda turıdu; tez beringlar, qünki halayık bğün xəhərnıng yukiri jayida kurbanlık kılmakqi, xunga u bğün xəhərgə kirdi. ¹³ U kurbanlıqtın yeyixkə tehi yukiri jayqə qıqmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal kurbanlıqnı bərikətləydu; andin qaqirilqan mehmanlar taamoja eoiz tegidu. Həzir qıqinglar, qünki bu dəl uni tapqılı bolıdiqan wəqit, dedi.

¹⁴ Ular xəhərgə qıqip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayqə qıqixkə ularqə qarap keliwatatti.

¹⁵ Pərwərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuiloja:

¹⁶ — Ətə muxu wəqitlarda Mən yeningqə Binyamin zeminidin bir adəmnı əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israilning üstigə əmir boluxkə məsilh kılqın. U Mening həlkimni Filistiyələrnıng kolidin kütqüzidu. Qünki Mening həlkimning pəryadı Manga yətkini üqün ularqə iltipət bilən qaridim, — dedi.

¹⁷ Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningqə: — Mana, Mən sanga səz kılqan adəm muxu-dur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kılidu, dəp izhər kıldı.

¹⁸ Saul dərwezida turoqan Samuilning kəxiqə berip: Silidin soray, aldin kərgüqining əyi nədə, dəp sorıdı.

¹⁹ Samuil Saulqə: — Aldin kərgüqi mən özüm xu. Məndin awwal yukiri jayqə qıqkın. Bğün silər mən bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qıqkanda, kənglündiki hər bir ixlarnı sanga dəp berəy, — dəp jawab bərdi. ²⁰ Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə kilmiojin; ular tepildi. Əmdi Israilning həmmə arzusi kimgə mayıl? Sanga wə atangning pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi.

²¹ Saul jawab berip: — Mən Israil kəbililiri iqidiki əng kiqik kəbilə bolqan Binyamindin, jəmətimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiqiki tursa? Nemə üqün bu səzlərnı manga dəyla? — dedi.

²² Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarını baxlap, mehmanhana əyigə kirdi wə ularnı qaqirilqanlarning arisida tərdə olturoquzdi. Ular ottuzqə adəm idi. ²³ Samuil axpəzgə: — Mən saqlap kəyojin dəp, sanga tapxuroqan həliki taamni elip kəlgin, dedi.

²⁴ Xuning bilən axpəz saqlap kəyoqan qong ajritilqan kolni elip Saulning aldiqə koydı. Samuil: — Mana, sanga saqlap kəyulqini xudur! Uni aldingqə elip yegin; qünki u mən həlkni qaqiroqan qeoimda atayin sanga atap elip kəyoqandin tartip bu bəkitilgən wəqitkəqə saqlandi, dedi. Xuning bilən u künı Saul bilən Samuil tamakta billə boldi. ²⁵ Ular yukiri jaydin qüxüp xəhərgə kirdi, Samuil əgzidə Saul bilən səzləxti. ²⁶ Ətisi tang xəhərdə orundin turoqanda Samuil Saulni əgzidin qaqirip: — Ornungdin tur, mən seni uzutup kəyay, dedi. Saul orundin turdı wə ikkisi billə qıqtı, — həm u Samuil bilən billə kəqıqə qıqtı. ²⁷ Ular xəhərnıng ayiqioja ketiwatqanda, Samuil Saulqə: Hizmətkaroja aldimizda mangojaq turojin, dəp buyruqojin, dedi. U xundak kıldı. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning səz-kalamini sanga yətküzəy, dedi.

9:8 «Mana kolumda qarək xəkəl kümük bar» — «xəkəl» eoqirlik mıkđarı, kümük bəlkim 11.4 gram idi.

9:9 Yar. 25:22.

9:13 «...u awwal kurbanlıqnı bərikətləydu» — «kurbanlıqnı bərikətləx» muxu yərdə (1) təxəkkür eytiz; (2) kurbanlık qəbul kılinojay dəp tiləxnı bildüridu.

9:15 1Sam. 15:1.

Samuil Saulni məsih kildu

10¹ Samuil bir may komzikini elip uning bexioğa təküp uni səyüp mundaq dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Öz mirasioğa əmir boluxğa məsih kילוini əməsmu?»

² Sən bügün məndin ayrılqandın keyin Binyamin zeminining qegrisidiki Zəlzahğa yetip barəjiningda Rəhıləning kəbrisinin yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp barəjan exəklər tepildi, wə mana, atang exəklərdin oəm kılmay, bəki silər üqün: Ooqlumni kandaq kılıp taparmən, dəp ənsiriməktə» dəp eytidu. ³ Sən u yərdin mengip, Tabordiki dub dərihigə yətkəndə Pərwərdigarning aldioğa berix üqün Bəyt-Əlgə qikip ketiwatqan üq kixigə uqraysən. Ulardin biri üq ooqlaq, biri üq nan wə yənə biri bir tulum xarabni kətürüp kelidu.

⁴ — Ular sanga salam kılıp ikki nanni sunidu; sən bərginini kollaridin aloqın. ⁵ Andin sən «Hudağa ataloqan Gibeah xəhərigə barisən (u yərdə Filistiylərnin bir ləxkərgəhi bar); sən xu xəhərgə kəlsəng qiltar, təmbur, nəy wə lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoğəmbərlər sanga uqraydu. Ular bexarətlik sözlərnı kıldu. ⁶ Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi sening wujudunğa qüxidu, sən ular bilən birliktə bexarətlik sözlərnı kılisən wə yengi bir adəm bolisən. ⁷ Muxu alamətlər sanga kəlgəndə, kəlungdin nemə kəlsə xuni kילוin. Qünki Huda sən bilən billidur. ⁸ Andin məndin ilgiri Gilgalğa qüxüp barisən. Mana, mən həm yeningğa qüxüp kəydürmə kurbanliklər sunux wə inək kurbanliklər kılıx üqün kelimən. Mən yeningğa berip, nemə kılıxing kerəklikini ukturmiqə, meni yəttə kün saqlap turəjin».

⁹ Wə xundak boldiki, u burulup Samuildin ayrılqanda Huda uningğa yengi bir kəlb ata kıldı; wə bu alamətlərnin həmmisi axu küni əməldə kərsitildi.

¹⁰ Ular Gibeahğa yetip kəlgəndə mana, bir bələk pəyoğəmbərlər uningğa uqridi; Hudaning Rohi uning wujudioğa qüxti, buning bilən u ularning arisida bexarət kılıxğa baxlıdı. ¹¹ Uni ilgiri tonuydioqlarınin həmmisi uning pəyoğəmbərlərnin arisida bexarət kילוinini kərgəndə ular bir-birigə: — Kixning ooqlığa nemə boptu? Saulmu pəyoğəmbərlərdin biri boldimu nemə? — deyixti. ¹² Əmma yərlik bir adəm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoğəmbərlərnin birimidu?» dəydioqan gəp pəyda boldi.

¹³ Əmdi Saul bexarətlik sözlərnı kılıp bolup, yukiri jayğa qikip kətti. ¹⁴ Saulning taqısi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə berip kədinglər? dəp soridi. U: — Exəklərnı izdigili qıktuq; lekin ularni tapalmay Samuilning kəxioğa barduq, dedi.

¹⁵ Saulning taqısi: — Samuilning silərgə nemə deginini manga eytip bərginə, dedi.

¹⁶ Saul taqısiğa: — U jəzm bilən bizgə exəklər tepildi, dəp həwər bərdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlıq ixi toqrulux eytkən səzini uningğa dəp bərmidi.

10:1 «mana bu, Pərwərdigarning seni öz mirasioğa əmir boluxğa məsih kילוini əməsmu?» — bəzi kona kəqürmilərdə Samuilning səzliri: «Pərwərdigar seni Öz həlki İsrail üstigə həkümrən kildi. Sən Pərwərdigarning həlki üstigə səltənət kılisan wə ularni ətrapidiki düxmənlərnin kəlidin kutkuzisən. Mana, xu ix Pərwərdigar seni Öz mirasioğa bax boləjili məsih kילוan əməsmu?» buningğa koxup deyilidu.

10:1 Ros. 13:21.

10:4 Hək. 18:15.

10:5 «Hudağa ataloqan Gibeah xəhərigə barisən» — baxka bir hil tərjimisi: «Hudaning dəngigə barisən». İbraniy tilida: «Hudaning Gibeahı» (Gibeah bir xəhər, məni «dəng», «edir»). «lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoğəmbərlər» — yaki «lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxidioqan bir bələk pəyoğəmbərlər».

10:5 1Tar. 16:39; Qəl. 11:25

10:8 1Sam. 13:8.

10:10 1Sam. 19:19.

10:12 «Bularning, yəni pəyoğəmbərlərnin atiliri kimlər?» — muxu soal bəlkim pəyoğəmbər bolux üqün aliyjanab yaki esilzadə aılısida tuqulux xərt əməs, dəgənni kərsitidu. «Saulmu pəyoğəmbərlərnin birimidu?» — muxu gəp bəlkim (1) məlum birsining uluq bir ix kılalaydioqlıqığa boləjan gumanni bildüridu; (2) uning əksiğə, Saul əslı «uluq ərbab» bolmisimu, addiy adəm nemixka uluq ixni kılalmaydikən, dəgən pikirni bildüridu. 12-ayəttiki «yərlik adəm»ning soalioğa kərioqanda, biz ikkinqi pikirgə mayilimiz.

10:12 Gal. 1:24; 1Sam. 19:25

Samuil h lkni agahlanduridu

¹⁷ Samuil  m di h lkni P rw rdigarning aldio a j m bolunglar d p, Mizpah a qakirdi. ¹⁸ U Israilo a: — Israilning Hudasi P rw rdigar mundak d ydu: — «M n sil r Israilni Misirdin qikirip misirliklarning kolidin azad kilip, sil rg  zulum kil jan h mm  padixahliklarning kolidin kutkuzdum. ¹⁹ Lekin b g nki k nd  sil rni bexinglaro a q xx n barlik balay  p tl rdin w  barlik mux k t l rdin kutkuzo uqi Hudayinglardin waz keq p uning a: «Yak.  stimizg  bir padixah bekitip b rg ys n» — dedinglar.  m di  z nglarni k bil nglar boyiq , j m tinglar boyiq  P rw rdigarning aldio a h zir kilinglar» — dedi.

²⁰ Xuning bil n Samuil Israilning h mm  k bililirini aldio a j m kilip, q k taxliwidi, q k Binyamin k bilisig  qikti. ²¹ U Binyamin k bilisini j m t-j m tliri boyiq   z aldio a k lt r p q k taxliwidi, q k Matrining j m tig  qikti. Andin keyin y n  q k taxliwidi, Kixning oqli Saulo a qikti. Ular uni izdewidi,  mma uni tapalmidi.

²² Xunga ular P rw rdigardin y n : — U xixi bu y rg  kel mdu? — d p soridi. P rw rdigar jawab n: — Mana, u y k-taklarning arisio a yoxuruniwaldi, dedi. ²³ Xunga ular y g r p berip uni xu y rdin elip k ldi. U h lkning otturisida turo anda halayikning boyi uning m risigimu k lmidi.

²⁴ Samuil barlik h lk  : —  m di P rw rdigar tallio an kixig  karanglar! D rw k  barlik h lkning iqid  uning a yetidio an birsi yoktur, dedi. W  h lkning h mmisi: — Padixah yaxisun! — d p towlaxti.

²⁵ Samuil h lk   padixahlik h k k-kanunlirini ukturdi w  uni oram yazma kilip yezip qik p, P rw rdigarning aldio a koydi. Andin Samuil h mm  h lkni, h rk ysisini  z  ylirig  kayturdi.

²⁶ Saulmu h m Gibeahdiki  yig  kaytti; k ng lliri Huda t ripidin t sirl nd r lg n bir t rk m batur xixi uning bil n bill  bard . ²⁷ Lekin birn qq  r zil xixi: — Bu xixi qanda mu bizni kutkuzalisun? — d p uni k msitip uning a heq sowo at b rmidi;  mma u anglimaslik a saldi.

Saul Yab xtikil rg  y rd mg  baridu

11 ¹ Xu wakitta Ammoniy Nahax qik p Yab x-Gileadni muhasirig  aldi. Yab xning h mm  ad mliri Nahax a: —  g r biz bil n  hd  t zs ng, sanga boysunimiz, dedi.

² Lekin Ammoniy Nahax ularo a: — P tk l Israilo a d xn m kilix  q n h r biringlarning ong k zini oyup andin sil r bil n  hd  kilay, dedi.

³ Yab xning a sakalliri uning a: — Bizg  y tt  k n m hl t b rgin; biz Israilning p tk l yurtio a  lqil rni mangdurup andin keyin bizni kutkuzidio an ad m qik misa,  zimiz qik p sanga t slim bolimiz, dedi.

⁴  m di  lqil r Saulning x hiri Gibeaho a kelip muxu s zl rni h lkning kulikio a y tk zdi; h mm  h lk p ryad k t r p yio ildi. ⁵ W  mana, Saul etizlikidin qik p kalilarni h yd p keliwatatti, u: — H lk nem  d p yio laydu, d p soridi. Ular Yab xtin k lg n kixil rning s zlerini uning a d p b rdi. ⁶ Saul bu s zl rni anglio anda Hudaning Rohi uning  stig  kelip, uning o  zi p  kattik q zo aldi. ⁷ U bir j p uyni q pip parqilap, parqilirini  lqil rning k li arkilik p tk l Israil zemino a tark tip: — H r kim kelip Saul bil n Samuilo a  g xmisa, ularning uyirimu muxuning a ohxax kilinidu, dedi.

10:19 1Sam. 8:7; 1Sam. 8:19; 12:12.

10:20 Y . 7:14

10:23 1Sam. 9:2

10:26 1Sam. 13:2.

10:27 «birn qq  r zil xixi» — ibraniy tilida: «Belialning (X ytanning) birn qq  baliliri».

10:27 1Sam. 11:12; 2Tar. 17:5.

11:1 «Yab x-Gilead» — dem k, Gilead (rayoni)diki Yab x.

« Samuil «1» »

Xuning bilən Pərwədigarning qorkunqi həkning üstigə qüxti; xundak boldiki, ular ittipaklixip bir adəmdək jənggə qikti.⁸ Saul ularni Bezək degən jayda sanioqanda Israillar üq yüz ming, Yəhudaning adəmliri bolsa ottuz ming qikti.⁹ Ular kəlgən əlqilərgə: — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki, ətə kün qüx bolojanda nijat silərgə kelidu, dedi.

Əlqilər berip xuni Gileadtiki Yabəxliklarəja yətküzdi; ular intayin huxal boluxti.

¹⁰ Xuning bilən Yabəxtikilər: — Ətə biz kəxinglarəja qikip təslim bolimiz, silər bizni qandak kilişkə layik kərsənglar, xundak kilinglar, dedi.

¹¹ Ətisi xundak boldiki, Saul həkni üq bələk kildi; ular keqə tətinqi jesəktə ləxkərgahəja kirip Ammoniylarni kün qüx boləjuqə urup kirdi. Tirik qəlojanlar bolsa xundak parakəndə boldiki, ularin ikki adəmmu bir yərgə keləlmidi.

Saul padixah kilinidu

¹² Hək əmdi Samuiləja: — Bizning üstimizgə Saul padixah bolmisun dəp eytkənlər kimlər? Bu kixilərnə kəltürüp, ularni əltürəyli, dedi.

¹³ Lekin Saul: — Būgün heqkim əltürülmisun. Qünki būgün Pərwədigar Israiləja nusrət bərdi, dedi.

¹⁴ Samuil həkkə: — Kəni, Gileadkə berip u yərdə padixahlıknı yengibaxtin tikləyli, dəp eytti.

¹⁵ Xuni dewidi, həmmə hək Gileadkə berip Gileadta Pərwədigarning aldidə Saulni padixah kildi; ular u yərdə Pərwədigarning aldidə inaklık qurbanlıklarini kəltürdi. Saul həm xuningdək barlık Israil xu yərdə zor huxallıqkə qəmdi.

12¹ Samuil pütkül Israiləja: — Mana, mən silərnə barlık eytkən səzliringlarni anglap üstüinglarəja bir padixah qoydum;² Mana əmdi padixah silərnə aldinglarda yürməktə, mən bolsam kərip bəxim aqardi; mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu. Yaxlıkəmdin tartip bu künigə silərnə aldinglarda mənig kəldim.

³ Mana bu yərdə turuptimən. Pərwədigarning aldidə wə uning məsih kiləninə aldidə mənig ərzənglar bolsa dəwəringlar; kimning uyini tartiwalidim? Kimning exikini tartiwalidim? Kimning həkkini yedim? Kimgə zulum kildim? Yaki mən kəzümni kor kiliş üqün kimdin para aldim? Xundak bolsa dənglar, wə mən uni silərgə tələp berimən, dedi.

⁴ Ular jawab berip: — Sən bizning həkkimizni yemiding, heqkimgə zulum kilmiding wə heq kixining qolidin birər nərsinimu eliwalmiding, dedi.

⁵ U ularəja: — Məndə heq həkkinglar kəlməjanlikəja Pərwədigar silərgə guwah bolup wə uning məsih kiləninə həm būgün guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwahtur, dedi.

⁶ Samuil həkkə mundaq dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zeminidin qikəroquqi bolsa Pərwədigardur.⁷ Əmdi ornunglardin turunglar, mən Pərwədigarning aldidə Pərwədigarning silərgə wə ata-bowiliringlarəja yürgüzgən həkkəniyə əməllirini silərnə aldinglarda qoyuxkə səz kilay.

⁸ Yəqup Misirəja kirgəndin keyin ata-bowiliringlar Pərwədigarəja pəryad kiləjanda, Pərwədigar Musa bilən Hərunni əwətti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yərdə oltur

11:7 Hək. 20:1.

11:12 1Sam. 10:27.

12:1 «mən silərnə barlık eytkən səzliringlarni anglap üstüinglarəja bir padixah qoydum» — ibranıy tilidə: «mən silərnə eytkən səzliringlarning həmmisidə awazinglarəja kulak selip bir padixah qoydum» deyilidu.

12:2 «mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu» — Samuilning degininə mənisi, xübhəsizki: «Əzüm kəri; mening oqullirim öz günəhlirəja əzliri məs'ul — silər ularni qandak bir tərəp kilsənglər öz ihtiyaringlar. Mən özüm silərnə aldinglarda günəhkar əməsmən» degəndək.

aqlaxtardi...⁹ Æmma ular öz Hudasi Pärwərdigarni untudi; xunga u ularni Ҳazorning қoxunidiki sərdar Siseraning қolioja, Filistiylarning қolioja ҳам Moabning padixahining қolioja tapxurup bərdi; bular ular bilən jəng қilixti.¹⁰ Xuning bilən ular Pärwərdigaroja pəryad қilip: «Biz gunah қilip Pärwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; æmma əmdi bizni dūxmənlirimizning қolidin қutқuzojin, biz sanga ibadət қilimiz» dedi...¹¹ Wə Pärwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip, ətrapinglardiki dūxmənliringlarning қolidin siləрни қutқuzdi, xuning bilən tinq-aman turuwatқanidinglar...

¹² Lekin Hudayinglar Pärwərdigar Əzi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Naḥaxning silərgə қarxi қopқinini kərgininglarda silər: Yaq! Bir padixah üstimizgə səltənət қilsun dəp manga eytinglar...¹³ Əmdi silər halap talliojan, silər tiligən padixahқа қaranglar; mana, Pärwərdigar silərnin üstünglaroja bir padixah қoydi.

¹⁴ Əgər silər Pärwərdigardin қorқup, uning қulluқida bolup, Uning awazioja қulakliringlarni selip, Uning əmrigə asiylik қilmisanglar, silər həm üstünglarda səltənət қilojan padixah Hudayinglar Pärwərdigaroja əgəxsənglar, əmdi silərgə yahxi bolidu...¹⁵ Lekin Pärwərdigarning səzigə қulak salmay, bəlki Pärwərdigarning əmrigə asiylik қilsanglar, Pärwərdigarning қoli ata-bowiliringlaroja қarxi boləndək silərgimu қarxi bolidu.

¹⁶ Əmdi turunglar, Pärwərdigar kəzliringlarning aldidə қilidiojan uluq karamətni kəringlar!¹⁷ Būgün buqday oridiojan waқit əməsmu? Mən Pärwərdigaroja nida қilay, U güldürmama bilən yamoқur yaqduridu. Xuning bilən silərnin bir padixah tiligininglarning Pärwərdigarning nəziridə zor rəzillik ikənlikini kərip yetisilər».

¹⁸ Andin Samuil Pärwərdigaroja nida қildi; xuning bilən Pärwərdigar xu küni güldürmama bilən yamoқur yaqdurdi. Həlk Pärwərdigardin wə Samuildin bək қorқti.¹⁹ Həlkning həmmisi Samuiloja: — Hudaying Pärwərdigaroja bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua қilojin; qünki həmmə gunahlırimizning üstigə yənə yamanlık axurup əzimizgə bir padixah tiliduk, dedi.

²⁰ Samuil həlkək mundək dedi: — Қorқmanglar; silər dərwaқə bu həmmə rəzillikni қilojansilər, lekin əmdi Pärwərdigaroja əgixixin qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pärwərdigarning ibaditidə bolunglar;²¹ adəmgə payda yətküzməydiojan yaki adəmnə қutқuzalmaydiojan biḥudə ixlarni izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yoқtur.²² Qünki Pärwərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pärwərdigar siləрни Əz həlkə қilixni layik kərgəndur.

²³ Manga nisbətən, silər üqün dua қilixtin tohtax bilən Pärwərdigaroja gunah қilix məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni əgitimən.²⁴ Pəқət silər Pärwərdigardin қorқup pütkül kəngülliringlar wə həқikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün қilojan uluq karamətlərgə қaranglar!

²⁵ Lekin yamanlık қilsanglar, həm əzünglar həm padixahinglar ḥalak қilinisilər».

12:8 «Yakup Misiroja kirgəndin keyin...» — «Yakup» muxu yərdə Yakupning əwladliri, yəni Israilni kərsitidu.

12:8 Yar. 46:5; Mis. 2:23; Mis. 3:10.

12:9 Ҳак. 4:2; Ҳак. 10:7; Ҳак. 3:12.

12:10 «Pärwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk» — «Baallar» wə «Axtarotlar» ikki hil butlarni kərsitidu.

12:11 «Pärwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip...» — «Bedan» bəlkim Barakni kərsitidu («Ҳак.» 4-babni kəring).

12:11 Ҳак. 6:14; 10:3; 11:15.

12:12 1Sam. 8:5, 19.

12:13 1Sam. 10:19

12:14 Қан. 1:26.

Saul Pərwərdigarning səzliridin qikiş ketidu

13¹ Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yıl səltənət kılqandın keyin.² Əzigə Israildin üç ming adəmnı ilqap aldı. İkki mingi Mikmaxta wə Bəyt-əl taqlirida Saulning kexida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning kexida idi. Əmma u qalojan həkning hər birini öz əylirigə kətküzivətti.

³ Yonatan bolsa Filistiyələrin Gebadiki ləxkərgahıqə hujum kildi, Filistiyələr bunun din həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdi. ⁴ Pütkül Israil Saulning Filistiyələrin ləxkərgahıqə hujum kılqanlığı din həmdə Israilning Filistiyələrə nəprətlinidıqanlığı din həwər tapti. Həlk Saulning kəynidin Gilgalə berip yioqildi.

⁵ Filistiyələrin Israil bilən jəng kılqılı üç ming jəng hər wisi, altə ming atlık ləxkər wə dengiz sahilidiki kumdək kəp piyadə ləxkər yioqildi. Ular kelip Bəyt-Awənni xərək tərpidiki Mikmaxta bargah tiktı.

⁶ Israilning adəmliri əzlirining kattik hiyim-hətərdə qalojanlığı ni kərüp qarlarəqə, qatqallıqlarəqə, kiya taxlıqlarəqə, yuqiri jaylarəqə wə azgallarəqə yoxuruniwelixti; ⁷ bəzi İbraniylar İordan dəryasidin ötüp, Gad wə Gileadning zeminioqə kəqip bardı. Ləkin Saul Gilgaldə kaldı, adəmlirining həmmisi uningəqə titrigən həlda əgəxti.

⁸ Əmdi Saul Samuil uningəqə bəkitkən wəktikqə yəttə kün kütüp turdi; ləkin Samuil Gilgalə kəlmidi, həlk uningdin tarilip kətkili turdi. ⁹ Saul: — Kəydürmə kurbanlık bilən inaklık kurbanlıqlirini bu yərgə — yeniməqə elip kelinglar, dedi. Andin u əzi kəydürmə kurbanlık ətküzdi. ¹⁰ Wə xundək boldiki, u kəydürmə kurbanlıqni tügıtxi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningəqə salam kılqılı aldıqə qıktı.

¹¹ Ləkin Samuil: — Nəmə ixlarnı kilding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, silining bəkitkən wəktə kəlmigənliklirini, Filistiyələrin Mikmaxta yioqiləninini kərdum, ¹² mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgalə quxüp manga hujum kılmaqki, mən bolsam tehi Pərwərdigarəqə iltija kilmidim, dedim. Xunga kəydürmə kurbanlık kılıxkə əzümni məjburlidim, dedi.

¹³ Samuil Sauləqə: — Sən əhməklik kilding; sən Hudaying Pərwərdigar sanga buyruoqən əmrni tutmidin; xundək qalojan bolsang Pərwərdigar Israilning üstidiki səltənətingni mənggü mustəhkəm kılatti, dedi. ¹⁴ Ləkin əmdi səltənəting mustəhkəm turmaydu. Pərwərdigar Əz kənglidikidək muwapıq bir adəmnı izdəp tapti. Pərwərdigar uni Əz həlkning baxlamqisi kildi, qünki sən Pərwərdigar sanga buyruoqanni tutmidin, dedi.

¹⁵ Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahəqə bardı. Saul bol-sa əz yenidiki adəmlərnı sanidi; ular altə yüzqə qıktı. ¹⁶ Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kexida qalojan həlk Binyamin zeminidiki Gebadə kəlip kaldı, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənidi.

¹⁷ Qaraqıqlar daim Filistiyələrin bargahidin qikiş üç beləkkə belünətti. Bir belək Xual zeminidiki Ofrahəqə baridıqən yoləqə atlinatti, ¹⁸ bir belək Bəyt-Həronəqə baridıqən yol bilən mangatti, yənə bir belək qəlning qetidiki Zəboim jilqisiəqə qaraydıqən zemindiki yoləqə mangatti.

¹⁹ Əmma pütkül Israil zeminida həqbir tēmürqi tēpilmaytti; qünki Filistiyələr: — İbraniylar

13:1 «Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yıl səltənət kılqandın keyin...» — qədimki kəqürmilərdə bu ayət baxkə xəkillərdə kərüldü. «Saul ottuz yaxta...» dēgən sēz Təwratning grēkqə tərjimisi (LXX)də kərüldü. Saul jəmiy kırık yıl səltənət kildi («Ros.» 13:21).

13:5 «Filistiyələrin Israil bilən jəng kılqılı üç ming jəng hər wisi... yioqildi» — kəp kəna kəqürülmilərdə: «Filistiyələrin Israil bilən jəng kılqılı ottuz ming jəng hər wisi... yioqildi» deyildü. Ləkin bundək kəp boluxi mummən əməs. Həq bolmioqənda muxu «jəng hər wili» iqdə yük-təqlarnı elip mangoqən hər wilmə bar idi. «Bəyt-Awənn» — yəni «Bəyt-əl».

13:6 «Israilning adəmliri əzlirining kattik hiyim-hətərdə qalojanlığı» — «əzlirining kattik hiyim-hətərdə qalojanlığı» bəlkim koxuning əhwalini kərsitxi mummən.

ezlirigə qiliq yaki nəyza yasialmisun, dəp oylaytti.²⁰ Bu səwəbtin Israilar həmmisi sapan qixliri, kətmənlirini, paltilirini və orçaqlirini bislax üçün Filistiyələrin qexioq baratti.²¹ Ular sapan qixliri və kətmənlər üçün üqtin ikki xəkel, jotu, palta və zihlarni bislax üçün üqtin bir xəkelni tələytti.²² Xunga urux bəloqanda Saul və Yonatanning qexidiki həlkning həqbiridə qiliq ya nəyza yök idi; pəkət Saul bilən oqlı Yonatandila bar idi.

Yonatan yaloquz jənggə qıqıdu

²³ U wakitta Filistiylarning bir karawullar aʼtriti Mikmaxtiki dawanoʻja qikʻkanidi.

14¹Bir kuni Saulning oqli Yonatan yaraql keturgusiga: — Kalgin, udulimizdiki Filistiyalarning karawullar etritining yenioqla qikayli, dedi. Emma u atisioqla heqnemla demidi.²Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondiki anar darihining tegida kaldi. Uning kexidiki halk altla yuzql idi.³(u wakitta efodni Ahitubning oqli, Ihabodning akisi Ahiyah kiyetti; u Xilohda turuwatqlan, Parnwargigarning kahini idi. Ahitub Finihashning oqli, Finihash alining oqli idi). Halk bolsa Yonataning katkinlikini bilmigenidi..

⁴ Yonatan Filistiylarning qarawullar ətriti tərpkə ətməkqi bolqan dawanning ikki tərpidə tüwrüktək tik kiya taxlar bar idi. Birining nami Bozəz, yənə birining nami Sənəh idi. ⁵ Bir kiya tax ximaliy tərpidə bolup, Mihmax bilən qarixip turatti, yənə biri jəbub tərpidə Gebaning udulida idi. ⁶ Yonatan yaraqə kətürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlarning qarawullar ətritigə qikayli; Pərwərdigar biz üqün bir ix kilsa əjəb əməs, qünki Pərwərdigarning kütquzuxi üqün adəmlərnin kəp yaki az boluxi həq tosaluq bolmaydu, dedi.

⁷ Uning yaraqlı ketüğüqısı uningqa: — Kenglüngdə hər nemə bolsa xuni kılqın; barqın, mana, kenglüng nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi.

⁸ Yonatan: — Mana, biz u adamlar tərəpkə qikip özimizni ularoşa kərsitəyli; ⁹ əgər ular bizgə: — Biz silərning kəxinglaroşa baroquə turup turunglar, desə ularning kəxioşa qikmə öz jayimizda turup turayli; ¹⁰ ləkin ular: — Bizning kəximizoşa qikinglar, desə, qikayli. Qünki xundək bolsa Pərwərdigar ularni kolimizəşa beriptu, dəp bilimiz; muxundək ix bizgə bir bəxarət bolidu, dedi.

¹¹ Ikkiylən özini Filistiyələrlə qarawullar ətritigə kərsətti. Filistiyələr: — Mana, İbraniylar özini yoxuroqan azgallardin qikiwatidu, dedi. ¹² Ətrəttikilər Yonatan bilən yaraş ketürgüqisigə: — Bizgə qikiqlar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaraş ketürgüqisigə: — Manga əgixip qikkın; qünki Pərwərdigar ularni İsrailing kolioş bərdi, dedi. ¹³ Yonatan kol-pultiri bilən ömüləp qikti, yaraş ketürgüqisi kəynidin uninoqə əgətti. Filistiyələr Yonatanning aldidə vikiixiti; yaraş ketürgüqisi kəynidin kelip ularni kətl kildi.

¹⁴ Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraq kətürgüqisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. ¹⁵ Andin ləxkərgahdikikərni, dalada turuwatqanlarni, barlıq ətrətlərdikilərnə wə bulang-talang kıləqılarni titrək basti. Ular həm titrəp kərkti, yərmu təwrinip kətti; qünkü bu qong kərkuq Huda tərpidin kəlgənid.

¹⁶ Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylakqılar kərdiki, mana, ləxkər toplı-ri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. ¹⁷ Saul kexidiki həlkkə: Adəmlirimizni sanap kimning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraç

13:19 Hak. 5:8.

14:1 «yaraş ketürgüqi» — bu ibarining baxka birhil tərjimisi «sawut-kalkan ketürgüqi».

14:2 1Sam. 13:15

14.3 «u waqıtta efodni Ahitubning oqlı, İhabodning akisi Ahiyah kıyettı» — «efod»ning nemə ikənlikini qüxinix üqün «Mis.» 28-babnı wə izahatlırını kərüng. Bəzi waqıtlarda ünkil arklıq Pərwerdigarnig iradisini yaki həkümlirini pərķ, adətla belä. Adəttə pəkət «bax kaħin» efodni kıyetti.

14:14 «yerim qoxluq yər» — «bir qoxluq yər» kala bilən bir kün iqidə həydəp boləjili bolidioğan yər.

kötürgüqisi yok qikti. ¹⁸ Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sandukini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqıtta Hudaning əhdə sanduqi İsrailning arisida idi..

¹⁹ Saul kahinoqa söz kiliwatqanda Filistiyələarning ləxkərgahıda boləjan ojalwə barəqanseri küqi-yip kətti. Saul kahinoqa: — Qolungni yioqin, dedi. ²⁰ Andin Saul wə uning bilən boləjan həmmə həlk yioqilip jənggə qikti; wə mana, Filistiyələarning hərbiəri öz səpdixioqa qarxi kiliq kətürüp zor parakəndilik boldi.

²¹ U waqtin ilgiri Filistiyələarning arisida boləjan, ular bilən billə ləxkərgahning ətrapiəqa qikqan İbraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləjan İsrailəroqa qoxuldi. ²² Xuningdək Əfraim taqlirida əzini yoxuroqan İsrailar Filistiyələarning qaqqinini angliəqanda soqxuxqa qikip ularni qooqlidi. ²³ Xuning bilən Pərwərdigar u küni İsrailəqa nusrət bərdi. Soqxux Bəyt-Awənnə u tərapiğə ətti.

²⁴ Ləkin İsrailning adəmliri u küni zor besim astida qaldı. Qünki Saul ularəqa qəsəm iqqüzüp: — Mən düxmənlimdin intikəm almioquqə kəq boluxtin ilgiri taam yegən kixigə lənət bolsun, dəp eytkanidi. Xuning üqün həlktin heqkim taam yemidi. ²⁵ Əmma barlik zemindiki qoxun bir ormanlikqə kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. ²⁶ Həlk ormanlikqə kirgəndə, mana bu həsəl ekip turatti; ləkin heqkim kolini aəzioqa kətürmidi, qünki həlk qəsəmdin qorqatti.

²⁷ Ləkin Yonatan atisining həlkkə qəsəm iqqüzgənlikini anglimioqanidi. Xunga u qolidiki həsini sunup uqini həsəl kənikigə tikip kolı bilən aəzioqa saldi. Xundəq kiliq kəzliri nurlandi. ²⁸ Əmma həlktin biri: Səning atang həlkkə qing qəsəm iqqüzüp: — Bügün taam yegən kixigə lənət bolsun! dəp eytkanidi. Xuning üqün həlk həlsizlinip kətti, dedi.

²⁹ Yonatan: — Məning atam zəminoqa azar bərdi; qarənglar, bu həsəldin kiqikkinə tətixim bilənla kəzlimning xunqə nurlanəqinini kərmidinglarmu? ³⁰ Həlk bügün düxmənlərdin tartiwaləqan əljidin halioqinini yegən bolsa Filistiyələarning arisidiki kiroqinqilik təhimu zor bol-masmidi? — dedi.

³¹ Axu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiyələni qooqlap Ayjalənoqiqə urup kirixiti; həlk tola hərıp kətkənidi. ³² Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarnı tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qənni adaliwətməylə yedi..

³³ Sauləqa həwər kəlip: Mana, həlk qənni adaliwətməylə gəxni yəp Pərwərdigarəqa gunah kiliwatidu, dəp eytildi. U: Silər Pərwərdigarəqa asiylik qildinglar! Əmdi bu yərgə yenimoqa qong bir taxni domilitip kəlinglar, dedi. ³⁴ Saul yənə: Silər həlkning arisioqa qikip ularəqa: Hərbiəri öz kəlisini, öz qoyini qəximəqa elip kəlip bu yərdə soyup yesun; ləkin gəxni qənni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarəqa gunah qilmənglar, dənglar, dedi. Bu kəqə həlkning həmmisi hərbiəri öz kəlisini elip kəlip u yərdə soydi. ³⁵ Saul bolsa Pərwərdigarəqa bir qurbəngah yəsədi. Bu uning Pərwərdigarəqa yəasioqan tunji qurbəngahı idi.

³⁶ Saul: — Bu kəqidə Filistiyələarning peyigə quxüp, ətə tang atquqə ularni talap heq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nəmə sanga yaxhi kərünsə xuni qiloqin, dəp jawab bərdi. Ləkin kahin söz kiliq: — Pərwərdigarning yenioqa kirip yolyoruk sorap qiqayli, dedi. ³⁷ Saul Hudadin: — Ya Filistiyələarning kəynidin qüxüymu? Sən ularni İsrailning qolioqa tapxurəmsən? — dəp soridi. Ləkin u küni U uningə heq jawab bərmidi. ³⁸ Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qiqinglar. Bügün kim gunah qiloqanlikini eniklap bekinglar. ³⁹ Qünki İsrailəqa nusrət bərgən

14:18 «Hudaning əhdə sandukini elip kəlgin» — bəzi kona kəqürmilərdə: «əfodni elip kəlgin» deyilidu.

14:19 «Saul kahinoqa: — Qolungni yioqin, dedi» — xübhəsiszi, Saul kahindin əfədtiki «urim wə tummim» («Mis.» 28:30, «Law.» 8:8, «Qel.» 27:21) arkilik Hudadin yolyoruk sorimaqqi idi.

14:32 «Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarnı tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qənni adaliwətməylə yedi» — Musa pəyoqəmbərgə qüxürüləgən qənun boyiqə, qənni əwwal adaliwətməy gəxni yeyix gunah bolatti.

14:38 «Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qiqinglar. Bügün kim gunah qiloqanlikini eniklap bekinglar» — Huda Əzigə jawab bərmigəqkə, Saul arimizda gunah bar, dəp bildi.

14:38 Həq. 20:2

Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilmənki, bu gunah hətta oqlum Yonatanda tepilsimu u jəzmən ɵltürilsun, dedi. Ləkin pɵtkɵl hɵłktin hɵqkim uningɵja jawab bɵrmidi.

⁴⁰ Andin u pɵtkɵl Israilɵja: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oqlum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Hɵłk uningɵja: — Nəmə sanga yahxi kɵrɵnsə, xuni kɵlɵjn, dedi.

⁴¹ Saul Israilning Hudasi Pərwərdigarɵja: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara kɵlɵjaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kɵrsətti, hɵłk kɵtuldi.

⁴² Saul: — Mening bilən oqlum Yonatanning otturisiɵja qək taxlanglar, dedi. Xundək kɵliwidi, qək Yonatanɵja qikti. ⁴³ Saul Yonatanɵja: — Kɵlɵjiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningɵja: — Kolumdiki həsa bilən kikkikinə həsəl elip tetip bəktim wə mana, xuning ɵqɵn mən ɵlɵmgə məhəkum boldum! — dəp jawab bərdi.

⁴⁴ Saul: — Sən qokum ɵlɵxɵng kərək, i Yonatan; undək kilmisam, Huda manga sening bexingɵja qɵxkəndinmu artuq qɵxɵrsun! — dedi.

⁴⁵ Ləkin hɵłk Saulɵja: — Israilda bu uluq nusrətni kəzanɵjan Yonatan ɵltüröləmdü? Bundək ix bizdin neri bolɵjay! Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilmizki, uning bexidin bir tal qəq yərgə qɵxməydu; qɵnki bɵgɵnki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundək kɵlip hɵłk Yonatanni ɵlɵmdin halas kildi. ⁴⁶ Andin Saul Filistiyłərnı kooqlaxtin tohtidi; Filistiyłərmu ɵz jayıɵja kəytıp kətti.

⁴⁷ Xundək kɵlip Saul Israilning səltəniti ni ɵzining kildi; andin u qərisidiki dɵxmənirigə, yəni Moablar, Ammoniyar, Edomiyar, Zobaħdiki padixahlar wə Filistiyłərgə hujum kildi. U kəysi tərəpkə yɵzlənsə ɵalıp kələtti. ⁴⁸ U zor jasarət kərsitip Amaləklərnı urup Israilni bulang-talang kɵlɵquqılardin kɵtkuzdi.

Saulning jəməti

⁴⁹ Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki kizining ismi bolsa — qongining Merab, kikkining Miķal idi. ⁵⁰ Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kizi idi. Saulning koxunining sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nəring oqlı idi. ⁵¹ Saulning atisi Kix wə Abnəring atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulliri idi. ⁵² Saul pɵtkɵl ɵmridə Filistiyłər bilən kəttik jəngdə bolup turdi. Saul ɵzi hərəqə qan batur ya palwanlarnı kərsə, uni ɵz hizmitigə salatti.

Saulning padixahlıq hɵkɵkidin məhrum kelinixi

15 ¹ Əmdi Samuil Saulɵja: — Pərwərdigar seni Əz hɵłki Israil ɵstigə padixah bolux ɵqɵn məsıh kɵlɵjili meni əwətkənidi; əmdi Pərwərdigarning səzini angliɵjn. ² Samawi koxunlarning Sərdari bolɵjan Pərwərdigar mundək dəydu: — Mən Amaləklərnı Israilɵja kɵlɵjan muamilisini, yəni Israil Misirdin qikkənda ularning yolda ularɵja kəndək kərxilik kərsətkənlikini kɵnglɵmgə pɵkkənmən. ³ Əmdi berip Amaləklərnı urup ularning həmmisini wəyran kɵlip ularni hɵq ayımayla, ər bolsun, ayal bolsun, ɵsmür bolsun, bowək bolsun, kala-koy, tɵgə wə ixək həmmisini yəkətkin, dedi. ⁴ Saul hɵłkni jəm kɵlip ularni Təlim xəhiridə saniwidi, ikki yɵz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qikti. ⁵ Saul Amaləklərnı xəhirigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydi.

⁶ Andin Saul Keniyłərgə: — Qikıp kətinglar, silərnı ular bilən koxup yəkətməslikim ɵqɵn Amaləklərnı arisidin qikıp kətinglar; qɵnki Israil Misirdin qikkənda silər ularning həmmisigə

14:47 «U kəysi tərəpkə yɵzlənsə ɵalıp kələtti» — yaki «u kəysi tərəpkə yɵzlənsə ularni wəyran kılıtti».

15:2 Mis. 17:8, 14; Kən. 25:17

15:5 «Amaləklərnı xəhirigə» — yaki «Amaləklərnı xəhərlirigə».

mehribanlik kersatkensilar, dedi. Xuning bilən Keniylər Amaləklərdin qikip kətti..⁷ Əmdi Saul Amaləklərnı Həwiləhdin tartip Misirning udulidiki Xurojiqə qoşlap urdi. ⁸ U Amaləklərnı padixahı Agagni tirik tutti, əmma barlıq həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yoxatti..

⁹ Lekin Saul bilən həlk Agagni ayidi wə qoy-kala, bordalojan mal wə kozilərdin əng esillərnıng həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kiliqxə qoli barmidi; lekin nemə yarimas wə zəip bolsa xulərnıng həmmisini ular yoxatti..

¹⁰ Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuilə kelip mundaq deyildi: — ¹¹ «Saulni padixah kiliqini moja puxayman kildim, qünki u munga əgixixtin yenip Mening sezümə əməl kilmidi». Samuil azar qekip pütkül bir keqə Pərwərdigarə pəryad kətürdi.

¹² Ətisi Samuil Saulning aldioja qikix üqün tang səhərdila ornidin turdi. Samuilə: — Saul Karməgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turozuzup andin yenip Gilgalə quxıptu, degən həwər berildi.

¹³ Samuil Saulning kexioja kəlgəndə Saul uningə: — Pərwərdigar seni mubərakligəy! Pərwədigarning səzligə əməl kildim, dedi.

¹⁴ Lekin Samuil: — Undaq bolsa kulikimoja anglənojan koyning mərixi bilən mən anglawatkan kalining mərixi zadi nədin kəldi? — dedi.

¹⁵ Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kelindi; qünki həlk Hudaing Pərwədigarəja kurbanlıq kiliq üqün qoy-kalining esillirini ayap qaldurup qoydi; kaləjini bolsa pütünləy yoxattuk, dedi.

¹⁶ Samuil Saulə: — Qoy, bu gepingni! Mən Pərwədigarning bu keqə munga nemə deginini sanga eytip berəy, dedi. U uningə: — Eytkin, dedi.

¹⁷ Samuil mundaq dedi: — Əz nəzirində kiqik hesablanəjan waqtingdila Pərwədigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilixi bilən sən Israil kəbililirining bexi boləjan əməsmiding? ¹⁸ Andin Pərwədigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləklərnı həlak kiliqin; ularni yoxatkuqə ular bilən soquxkin, dəp əwətkənidi. ¹⁹ Əmdi nemixkə Pərwədigarning səzigə kulək salmay, bəlkə olja üstigə düm quxüp, Pərwədigarning nəziridə yaman boləjanni kilding?

²⁰ Saul Samuilə: — Mən həkikətən Pərwədigarning səzigə kulək saldiməju! Pərwədigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərnıng padixahı Agagni elip kelip Amaləklərnıng əzini pütünləy yoxattim. ²¹ Əmma həlk bolsa oljidin qoy bilən kala, yəni yoxitixkə bekitilgən nərsilərdin əng esilini elip Hudaing Pərwədigarəja Gilgaldə kurbanlıq kiliq üqün elip kəldi, dedi.

²² Samuil: — Pərwədigar kəydürmə kurbanlıqlar bilən təxəkkür kurbanlıqlirini kəltürüxtin səyünəmdü, ya Pərwədigarning səzigə itaət kilixtin süyünəmdü? Mana itaət kilməklik kurbanlıq kilməklikdən əwzəl, kəngül koyux qoqkar yeəjini sunuxtin əwzəldur..

²³ Qünki asiylik bolsa jadugərlik gunahı bilən ohxaxtur, Bəxpaxtaklik kəbihlik wə butpərəslikkə barawərdur.

Sən Pərwədigarning səzini taxliəjining üqün, Pərwədigar seni taxlap padixahlikdən məhrum kildi, — dedi.

²⁴ Saul Samuilə: — Mən gunah sadir kildim, qünki mən Pərwədigarning əmrindən wə sening

15:6 Mis. 18:10, 19; Qel. 10:29; Hək. 1:16

15:8 Qel. 24:7

15:9 «Saul bilən həlk ... qoy-kala, bordalojan mal wə kozilərdin əng esillərnıng həmmisini ...həlak kiliqxə qoli barmidi» — «bordalojan mal» degənnıng bəxkə hil təjimi: «ikkinqi tuəjuləjan mal».

15:10 «Pərwədigarning səzi Samuilə kelip mundaq deyildi» — əyni xəkidə, ibraniy tilidə «Pərwədigarning səzi Samuilə kelip mundaq dedi» dəp ipadiliniy. Tawratda biryüzdin artuq kətimmy «Pərwədigarning səzi palanqi adəmgə kelip mundaq deyildi» degən ibarə tepilidu. Enikki, «Pərwədigarning səzi» bir xəhsgə ohxaydu. Yar. 3:8 «Ular Pərwədigar Hudaing awazining baəjda mangəjanlikini anglap kelip...» degənliktimu «Pərwədigar Hudaing awazi» bir Xəhsni kərsitidu. Xübhəsisizki, bu Xəhs «Üqtə bir»diki ikkinqi Xəhsdur.

15:22 Top. 4:17; Hox. 6:6; Mat. 9:13; 12:7

sözüngdinmu qiktim; qünki mən həlktin kōrkup ularning sōzīgē kirdim. ²⁵ Əmdi gunahimni əpu kilōjin; mening Pərwərdigarōja sōjdə kilixim üqün mening bilən kaytip barōjin, dedi.

²⁶ Samuil Saulōja: — Mən sening bilən kaytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning sōzini taxliōjansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahlıktin məhrum kildi, dedi.

²⁷ Samuil ketixkə burulōjında Saul uning tonining pexini tutuwaldi, u yirtilip kətti. ²⁸ Samuil uningōja: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlıqini səndin yirtip elip səndin əwzəl bolōjan bir yeqiningōja tapxurdi. ²⁹ Israilning Janabiy Aliyisi Bolōjuqi yalōjan sōzliməydu yaki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanōjuqi əməstur, dedi...

³⁰ Saul: — Mən gunah sadir kildim. Ləkin həlkimning əksakallirining wə Israilning aldida mənə izzət kilip mening bilən yenip barōjin; xuning bilən Hodaying Pərwərdigarōja sōjdə kilalaymən, dedi.

³¹ Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarōja sōjdə kildi.

³² Andin Samuil: — Amələklərnin padixahı Agagni mening aldimōja elip kelinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning kəxiōja bardi. Agag kənglidə: — Xühşisizki, əlüm dəhxiiti ətüp kətti, dedi..

³³ Əmma Samuil: — Sening kiliqing hotunlarni balisiz kilōjandək sening anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parə-parə kildi.

³⁴ Andin Samuil Ramahkə bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» degən jaydiki öyigə qikip kətti. ³⁵ Samuil əlgən künigiqə Saul bilən kayta kōruxmidi. Əmma Samuil Saul üqün kayōjurdi. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kilōjanlıqidin əpsuslandi.

Samuil Dawutning padixah boluxi üqün uni Məsih kilidu

16 ¹ Pərwərdigar Samuilōja: — Sən kaqanojiqə Saul üqün kayōjurup yūrisən? Mən uni Israilōja səltənət kilixtin məhrum kilip taxliōjan əməsmu? Münggüzüngni zəytun meyi bilən toldurup barōjin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlək Yəssəning kəxiōja əwətimən. Uning oqulliridin padixah boluxkə özümgə birni bekittim, dedi.

² Samuil bolsa: — Mən kəndək barimən? Saul bu ixni anglisa meni öltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni alōjaq berip Pərwərdigarōja kurbanlıq kilix üqün kəldim, degin. ³ Yəssəni kurbanlıqkə qakirojin, andin Mən sənə kildidōjiningni ayan kilimən; wə Mən sənə degən birsini Özüm üqün məsih kilōjin, dedi.

⁴ Samuil Pərwərdigarning deginini ada kilip Bəyt-Ləhəmgə bardi. Yetip kəlgəndə xəhərnin əksakalliri titrigən həlde qikip: — Bizgə tinq-amanlıq elip kəldingmu? — dəp soridi.

⁵ U: — Tinq-amanlıq elip kəldim; Pərwərdigarōja kurbanlıq sunuxkə kəldim. Silər özüŋlarni haramdin paklap mən bilən billə kurbanlıqkə kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oqullirini həlal kilip kurbanlıqkə qakirdi. ⁶ Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kōrüp iqidə: — Pərwərdigarning məsih kilidōjini xühşisizki Özining aldida turidu, dedi.

⁷ Ləkin Pərwərdigar Samuilōja: — Uning tək-i-turkiōja yaki boyiōja kərimiojin. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kiyapitigə kəraydu, ləkin Pərwərdigar kəlbəgə kəraydu, dedi..

⁸ Andin Yəssə Abinadabni qakirip Samuilning aldidin ətüküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

15:29 «Israilning Janabiy Aliyisi Bolōjuqi» — Hudani kərsitidu, əlwəttə.

15:29 Qel. 23:19; Yak. 1:17

15:32 «... Agag bolsa huxluk bilən uning kəxiōja bardi. Agag kənglidə: — Xühşisizki, əlüm dəhxiiti ətüp kətti, dedi» — bu ayətni ibraniy tilidə qūxinix təs. Baxkə bir tərjimisi: «... Agag bolsa titrigən həlde uning kəxiōja bardi. Agag: — Dərwəkə əlümning aqqiki kōrkunqluktur!» — dedi».

16:7 1Tar. 28:9; Zəb. 7:9; 147:10-11; Yər. 11:20; 17:10; 20:12

« Samuil «1» »

⁹ Andin Yəssə Xammahni uning aldidin etküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

¹⁰ Xuningoşa ohxax Yəssə oqullirining yəttisini Samuilning aldidin etküzdi. Lekin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularni həm tallimidi, dedi.

¹¹ Samuil Yəssədin: — Barliq yigitlər muxularmu? dəp soridi. U: — Həmmidin kiquki qaldi. Lekin mana, u koy bekiwatidu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qakirtip elip kəlgin, qünki u kəlmigüqə dastihanda olturmaymiz, dedi..

¹² Yəssə adəm mangdurup uni kəltürdi. U qirayida qan yügürüp turidiojan, kəzliri qirayliq wə kelixkən yigit idi. Pərwərdigar: — Qopup uni məsih kılqin, qünki Mening tallioqinim xudur! dedi. ¹³ Samuil may münggüzini elip uni qerindaxlirining arisida məsih kildi. U kündin tartip Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudioqa qüxti. Samuil bolsa qopup Ramahoja kətti..

Dawut Saulning aldioqa kelidu

¹⁴ Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərpidin bir yaman roh uni pərixan kildi. ¹⁵ Saulning hizmətkarlıri uningoja: — Mana Huda tərpidin bir yaman roh seni pərixan kildidu. ¹⁶ Əmdi oqojimiz əzliri aldiliridiki hizmətkarlırini dərhal buyruoqayliki, ular qiltar qelixkə usta adəmnı tapsun; wə xundak boliduki, Huda tərpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən həlliri obdan bolidu, dedi.

¹⁷ Saul hizmətkarlırioja: — Mening üqün qiltar qelixkə usta bir adəmnı tepip kəximoja elip kelinglar, dedi.

¹⁸ Oqulamłardin biri uningoja: — Mana Bəyt-Ləhəmlık Yəssəning qiltaraja usta bir oqlını kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə həxyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla Pərwərdigar uning bilən billə ikən, dedi.

¹⁹ Xuning bilən Saul Yəssəgə əqlilərnı mangdurup: — Koy bəkıdıojan oqlung Dawutni manga əwətkin, dəp eytti.

²⁰ Yəssə bir exəkni təyyarlap uningoja nan bilən bir tulum xarab wə bir oqlakni artip, bularnı oqlı Dawutning kəli bilən Sauloja əwətti. ²¹ Xuning bilən Dawut Saulning kəxioja kelip uning aldida turdi. Saul uningoja tolimu amrak idi; u Saulning yaraş ketürgüqisi boldi. ²² Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; qünki u nəzirimgə yakti, dəp eytti.

²³ Əmdi xundak boliduki, u yaman roh Huda tərpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarnı elip kəli bilən qaldi. Buning bilən Saul aram tepip həli obdan bolup yaman roh uningdin qikip kətti.

Dawut bilən Goliat

17¹ Əmma Filistiyələr jəng kiliş üqün qoxunlirini yiođi. Ular Yəhudaqə təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikah otturisdiki Əfəs-Dammimda qedirlarnı tiktı. ² Saul bilən Israillarmu jəm bolup Elah jiləjisida qedirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng kıləjili səp tüzdi..

³ Filistiyələr bir tərəptiki taqda, Israillar yənə bir tərəptiki taqda turatti; otturisdida jiloja bar idi.

⁴ Xu wəqıtta Filistiyələrnıng ləxkərgəhədin Gatliq Goliat isimlik bir qempiyon palwan qikip kəldi. Uning egizliki altə gəz bir qeriq idi. ⁵ Bexioja mis dubuloja, uqisioja qasiraklık sawut kiygənidi. Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kələtti. ⁶ Paqaklırioja mistin tizlik baqliojan, əxnisigə

16:11 2Sam. 7:8; Zəb. 78:70-71

16:13 Zəb. 89:20-21; Ros. 7:46; 13:22

17:2 «Elah jiləjisida» — yaki «dublar jiləjisida».

17:4 «Uning egizliki altə gəz bir qeriq idi» — Təwrattiki «gəz» bir jəynəkkə barəwər bolup, yəni 45 santimetr idi. Demək Goliatning egizliki 2.8 metr idi.

17:5 «Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kələtti» — «bəx ming xəkəl» bəlkim 60-100 kilogram boluxı mumkin.

mis atma nāyza kisturuwaloqanidi. ⁷ Uning nāyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidāk idi; nāyzisining bexi altā ming xakāl kelatti; kalkan kōtūrgūqisi uning aldida mangatti.

⁸ U ornida turup Israilning qoxunlirioqa mundak towlaytti: — «Silər nemixka jəng kiliş üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiy əməsmu? Silər bolsanglar Saulning kullirioqu? Aranglardin bir adəmni tallap qiqinglar, u mən bilən elixixka qūxsun!» ⁹ U mən bilən elixip meni urup ɵltürəlsə, biz silərning kulliringlar bolimiz. Lekin mən uni məqlup kiliş ɵltürsəm, silər bizning kullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər». ¹⁰ Xu Filistiy yənə sēz kiliş: — Mən bugin Israilning qoxunioqa həkərət kildimöqu? Silər bir adəmni qiqinglar, biz elixayli! — dedi.

¹¹ Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyning sēzlerini anglap, alaqzadə bolup bək kōrkti.

¹² Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə ɵlturukluk Yəssə degən Əfratlik adəmnin oqlı idi. Yəssəning səkkiz oqlı bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip qaloqanidi. ¹³ Yəssəning üq qong oqlı Saul bilən jənggə qikqanidi. Jənggə qikqan üq oqlunin tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xammah idi. ¹⁴ Dawut həmmidin kişiki idi. Üq qong oqlı Saulqa əgixip qikqanidi. ¹⁵ Bəzidə Dawut Saulning kexidin öz atisining qoylirini bekix üqün kaytip kelatti..

¹⁶ Axu Filistiy bolsa kirik küngiqilik hər ətigən wə kəqtə qikip turdi.

¹⁷ Yəssə oqlı Dawutqa: — Bu əfah komaqni wə bu on nanni elip ləxkərgahqa tez berip akiliringoqa bərgin, ¹⁸ bu on parqə kurutni ularning mingbexioqa berip akiliringning əhwalini sorap ularning kepiş hetini elip kəlgin, dedi..

¹⁹ Saul, xu üq oqlı wə Israilning həmmə adəmliri Elah jiloşida turup Filistiyərgə kərxi jəng kılatti.

²⁰ Dawut bolsa ətiş səhər kōpup qoylarni bir bakkūqining kolioqa tapxurup, axlik-tülükni elip Yəssə uningqa tapilioqandək, qoxun istihkamioqa yətkəndə, jənggə qikidioqan ləxkərlər sərən kōtürüwatqanidi.. ²¹ Israil wə Filistiyələr bir-birigə udulmu'udul turup soquxka səp tüzdi. ²²

Dawut bolsa elip kəlgən nərsiləni yük-taklaroqa karioquqining kolioqa tapxurup səp arisioqa yügürüp berip akiliridin tinqlik soridi. ²³ U ular bilən sēzlixip turqanda, Filistiyələrdin bolqan Goliat degən qempion palwan Filistiyələrnin sepidin qikip yənə heliki gəpni kildi; Dawut uni anglidi. ²⁴ Israilning həmmə adəmliri bu adəmni kərgəndə kēqip ketixti wə bək kōrkti.

²⁵ Israilning adəmliri bir-birigə: — Qikıwatkan bu adəmni kerdūnglarmu? U Israiloqa həkərət kiliş üqün qikidu. Xundak boliduki, uni ɵltürgən adəmgə padixah kōp mal-mülük in'am kildidu, öz kizini uningqa hotunlukka beridu hən atisining jəmətini Israil təwəsidə baj-alwandin halas kildidu, dedi.

²⁶ Dawut öz yenida turoqan adəmlərdin: — Bu Filistiyni ɵltürüp Israiloqa kilinoqan xu həkərətni yokatkan kixigə nemə kılınıdu? Qünki bu hətnisiz Filistiy zadi kim? U qandaksigə mēnggü hayat boluqu? Hudaning qoxunlirioqa həkərət kilişka petinidu? — dedi.

²⁷ Halayik uningqa aldinkılarnin degən sēzi boyiqə jawab berip: — Uni ɵltürgən kixigə mundak-mundak kılınıdu, dedi.

²⁸ Lekin uning qong akisi Eliab uning u adəmlər bilən sēzləxkinini anglap kaldı; Eliabning Dawutqa aqqiki keliş: — Nemixka bu yərgə kəlding? Qəldiki u azoqinə koyni kimgə taxlap kōyduq? Mən kibirlikingni wə kənglūngning yamanlikini bilimən. Sən alayitən jəngni kərgili kəlding, dedi.

²⁹ Dawut: — Mən nemə kildim? Pəkət bir sēz kilsam bolmamdikən? — dedi.

³⁰ Dawut burulup baxkışidin aldinkidək soridi, həlk aldida eytkəndək uningqa jawab bərdi.

17:15 1Sam. 16:19

17:17 «bu əfah komaq» — bir «əfah» 27-30 litr boluxi mumkin.

17:18 «akiliringning əhwalini sorap ularning kepiş hetini elip kəlgin» — muxu «kepiş het» bəlkim ular Dawut aparqan nərsiləni kōbul kılqanlikining ispatı boluxi mumkin.

17:20 1Sam. 26:5

³¹ Əmma birsi Dawutning eytқан sөzlirini anglap kəlip Sauloğa yətküzdi; u Dawutni qəkırtip kəldi. ³² Dawut Sauloğa: — Bu kixining səwəbidin heqkimning yüriki su bolmisun. Silining kulliri bu Filistiy bilən soқuxkili qikidu, dedi.

³³ Saul Dawutқа: — Sən bu Filistiy bilən soқuxkili barsang bolmaydu! Sən tehi yax, əmma u yaxlıqidin tartipla jəngqi idi, dedi.

³⁴ Dawut Sauloğa: — Kulliri öz atisining qoylirini bekıp kəldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir kəzini elip kətsə, ³⁵ mən uning kəynidin koqqlap uni urup kəzini aqızidin kutkuzup alattım. Əgər kəpup mənə hujum kilsa mən uni yaylidin tutuwelip urup ɵltürəttim. ³⁶ Kulliri həm xir həm eyikni ɵltürgən; bu hətnisiz Filistiymu ularoğa ohxax bolidu. Qünki u mənggü hayat boləuqi Hudaning kəxunioğa həkərət kəltürdi — dedi. ³⁷ Dawut sөzini dawam kiliр: — Meni xirning qənggilidin wə eyikning qənggilidin kutkuzəqan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning kolidin kutkuzidu, dedi. Saul Dawutқа: — Barəjin, Pərwərdigar sening bilən billə boləy, dedi.

³⁸ Andin Saul Dawutқа öz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexioğa mis dubuləqini takap wə uningəy bir jəng sawutini kiygüzdi. ³⁹ Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning üstigə esip, mēngip baқti; qünki u bularni kiyip baқmioqanidi. Xuning bilən Dawut Sauloğa: — Mən bularni kiyip mangəlməyikənmən; qünki burun kiyip baқmioqan, dəp ularni seliwətti. ⁴⁰ U kəlioğa həsisini elip, eriktin bəx silik tax iləqap padiqi haltisining yanqukiəy saldi; u saləusini kəlioğa elip Filistiygə yekın bardi. ⁴¹ Filistiy bolsa qikip Dawutқа yekınlaxti, kəlkən kətürgüqisimu uning aldidə mangdi.

⁴² Filistiy Dawutқа birkur səpselip kərap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buqday ənglük wə kelixən yigit idi. ⁴³ Filistiy Dawutқа: — Sən həsa kətürüp aldimoğa kəpsən? Sən meni it dəp oylap kəldingmu? — dəp öz butlirining namlirini tiləqə elip Dawutni kəroqidi. ⁴⁴ Filistiy Dawutқа yəne: — Bu yaққа kəl, mən gəxüingni asmandiki uqar-kənatlarəqə wə dalalardiki yirtkuqlarəqə yəm kilimən, dedi.

⁴⁵ Dawut Filistiykə: — Sən kiliq, nəyze wə atma nəyzini kətürüp mənə hujum kiləqili kəlding; ləkin mən sən həkərət kəloqan, Israilning kəxunlirining Hudasi boləqan Pərwərdigarning nami bilən aldingəy hujumoğa qiktim — dedi.

⁴⁶ «Dəl bügün Pərwərdigar seni mening kəlumoğa tapxuridu. Mən seni ɵltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgəhdiki Filistiyləning jəsətlirininimu asmandiki uqar-kənatlarəqə wə dalalardiki yirtkuqlirioğa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jəhən Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu ⁴⁷ wə bu pütkül jəməət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliq, nəyze bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni kəlimizəy tapxuridu».

⁴⁸ Filistiy Dawutқа hujum kiləqili kəpup yekın kəlgəndə Dawut uningəy hujum kiləqili Filistiy kəxunining sepigə kərap yügürdi. ⁴⁹ Dawut kəlini haltisioğa tikip bir taxni qikirip saləuqəy selip Filistiygə kəritip atti; tax Filistiyning pəxanisigə təgdi. Tax uning pəxanisigə petip kətti, u düm qüxüp yərgə yikildi.

⁵⁰ Xundəy kiliр Dawut Filistiyni saləu wə tax bilən məəqlup kiliр uni urup ɵltürdi; Dawutning kolida heq kiliр yok idi. ⁵¹ Dawut yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, kiliqini kənidin tartip elip uni ɵltürüp, uning bəxini aldi. Filistiylər öz baturining əlginini kərüpla, bədər kaqti. ⁵² Israilar bilən Yəhədalar bolsa ɵrnidin kəpup sərən selixip Filistiyləni jiləqioqəy wə əkron dərwasilirioqəy kəynidin koqqlap kəldi; ɵltürülgən Filistiylər Xaaraiməy baridəqan yolda Gat wə əkronioqəy yetip kətkənidi. ⁵³ Israil Filistiyləni koqqlaxtin yenip kelip ularning ləxkərgəhəni buləng-talang kildi. ⁵⁴ Dawut Filistiyning bəxini Yerusalemoğa elip bardi; uning yariəqini bolsa öz qədrioğa kəydi.

⁵⁵ Saul Dawutning Filistiyning aldioğa qikqinini kərgəndə kəxunning sərdari Abnərdin: — I Abnər, bu yigit kimning oqlı? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, həyating bilən kəsəm kəlimənki, bilməymən, dedi.

⁵⁶ Padixah: — Bu yigit kimning oʻgʻli ikən dəp sorap bakqin, dedi.

⁵⁷ Dawut Filistiyni kirip kaytip kəlgəndə Abnər uni padixahning kəxiqə elip bardi; Filistiyning bexi tehiqə uning qolida turatti.

⁵⁸ Saul uningdin: — I yigit, kimning oʻgʻlisən? dəp soridi. Dawut: — Mən silining kulliri Bəyt-Ləhmlik Yəssəning oʻqlimən, dəp jawab bərdi.

Saulning Dawuttin həsət qilixi

18¹ Dawut bilən Saulning səhbiti ayaqlaxkanda, Yonatanning kengli Dawutning kengligə xundək baqlandiki, uni öz jenidək səydi. ² Saul bolsa u küni uni öz yenida elip kəlip, uni atisining eyigə kaytkili qoymidi.

³ Yonatan Dawut bilən əhdə qilixti; qünki u uni öz jenidək səyətli. ⁴ Yonatan uqisidiki tonni selip Dawutka bərdi, yənə jəng kiyimlirini, jümlidin hətta qiliqi, okyasi wə kəmirinimu uningə bərdi. ⁵ Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundəkla ixlarni jayida qilatti. Xuning üqün Saul uni ləxkərlərnin üstigə koydi. Bu ix barlik həlkə wə həm Saulning hizmatkarliriojimu yaqti.

⁶ Dawut Filistiyni oltürüp kəpqilik bilən yanəqanda Israilning həmmə xəhərliridiki qiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap karxi aloqili qikti; ular huxluk iqidə dəp wə üqtar bilən nəoqmə qelixti. ⁷ Qiz-ayallar nəoqmə qaloqanda: — Saul minglap oltürdi, wə Dawut on minglap oltürdi, dəp okuxatti.

⁸ Buni anglap Saul nahayiti hapa boldi; bu səz uning kengligə təgdi. U: — Dawutka on minglap hesablandi, əmma munga pəkət minglap hesablandi; əmdi padixahliktin baxka uningə heqnərsə kəm əməs, dedi. ⁹ Xu kündin tartip Saul Dawutni kəzləp yürdi.

¹⁰ Ətisi Huda təripidin kabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u eyidə qalaymikan jəyligili turdi. Əmdi Dawut baxka waqittikidək qoli bilən qiltar qaldi; Saulning qolida nəyza bar idi. ¹¹ Saul: — Dawutni taməqə nəyza bilən qadiwetimən dəp, nəyzini atti; lekin Dawut ikki kətim əzini daldioqə aldi.

¹² Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, əzidin yiraqlap kətkini üqün Saul Dawuttin qorqatti. ¹³ Xuning üqün Saul Dawutni öz yenedin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi qilip koydi; u ləxkərlərnə elip jənggə qikipturatti.

¹⁴ Dawut bolsa həmmə ixlarni pəm bilən qilatti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə idi. ¹⁵ Saul uning pəmlilik ikənlikini kərup uningdin bək qorqatti.

¹⁶ Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlki Dawutni səyətli; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti. ¹⁷ Saul Dawutka: — Mana, qong qizim Merab — mən uni sanga hotunlukka bərgüm bar. Sən pəkət hizmitimgə jan-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx qiloqin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U mening qolum bilən əməs, bəlkə Filistiyərnin qoli bilən yokitilsun, dəp hiyal qiloqanidi.

¹⁸ Əmma Dawut Saulə: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi, mən kəndakmu padixahning küyoqli bolay? — dedi.

¹⁹ Lekin Saulning qizi Merab Dawutka berilidioqan waqitta, u Məholatlik Adrielgə hotunlukka berildi. ²⁰ Əmma Saulning qizi Miqalning kengli Dawutka qüxkənidi. Baxqilar buni Saulə eytti, bu ixtin Saul hux boldi. ²¹ Saul: — Qizimni Dawutka bəray, u uningə bir sirtmak bolup,

18:7 Mis. 15:21; 1Sam. 21:11; 29:5

18:10 «Ətisi Huda təripidin kabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u eyidə qalaymikan jəyligili turdi» — ibranii tilida muxu ayattiki «jəylüx» «uroqup qikix» dəgən səz bilən ipadilini. Baxka əhwalda bu səz «bexarət bərix»ni kərsitidu.

18:13 «u ləxkərlərnə elip jənggə qikipturatti» — ibranii tilida «u ləxkarlar (həlk) aldidə qikipt kirətti» dəgən səz bilən ipadilini.

18:16 «qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti» — ibranii tilida «qünki u ular aldidə qikipt kirətti».

Filistiyənlərinin qolida yökətilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutқа: — Būgün ikkinqi kətim küy'oolum bolisən, dedi.

²² Saul öz oqulamlirioqa: — Dawutқа astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqulamliri sanga amraq. Xuning üqün padixahning küyooqli boləqin, dəp eytinglar, dəp tapilidi.

²³ Saulning oqulamliri bu sözləni Dawutning kulikioqa yətküzdi. Lekin Dawut: — Nəzirənglarda padixahning küyooqli bolux kiqik ixmu? Mən bolsam bir kəmbəqəwə wə ətiwarsiz adəmmən — dedi.

²⁴ Saulning oqulamliri Sauloqa Dawutning degənlirini öz əyni yətküzdi.

²⁵ Saul: — Silər Dawutқа: — Padixah sanga baxқа toyluq aloqumaydu, pəkət padixah düxmənliridin intikam elix üqün yüz Filistiyning hətnilikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məqsiti bolsa Dawutni Filistiyənlərinin qolida yökətit idi).

²⁶ Oqulamlar bu sözləni Dawutқа yətküzdi; padixahning küyooqli bolux Dawutқа yekip qaldı. Əmdi bekitilgən məhlət toxmayla, ²⁷ Dawut turup öz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyni əltürdi. Dawut ularning hətnilikini kesip elip padixahning küyooqli bolux üqün bularning həmmisini padixahқа tapxurdi. Saul kizi Miqalni uningə hotunluqқа bərdi..

²⁸ Saul Pərwərdigarning Dawut bilən billə ikənlikini wə öz kizi Miqalning uni səyidioanlikini kərüp ²⁹ Dawuttin tehimu kərkti. Xuning bilən Saul üzlüksiz Dawutқа düxmən boldi.

³⁰ Filistiyənlərinin əmirliri daim soquxқа qikatti; əmma hər kətim qiksila Dawutning ixliri Saulning həmmə hizmətkarlariningkidin muwəppəkiyətlük bolatti; xuning bilən uning nami halayik təripidin tolimu hərmətkə sazawər bolatti.

Saul Dawutni əltürüxkə intilidu

19¹ Saul öz oqli Yonatan wə həmmə hizmətkarlarigə Dawutni əltürüxkə buyruq kildi. Lekin Saulning oqli Yonatan Dawutқа bək amraq idi. ² Yonatan Dawutқа: — Atam Saul seni əltürməqki; əmdi ətə ətigən kattik ehtiyat kiləqin, bir məhpiy jayni tepip əzüngni yoxurəqin; ³ mən əzüm qikip sən yoxurənoqan etizlikқа berip atamning yenida turup atam bilən sening toqrangda səzlixip baqay; əhwalni enik bilgəndin keyin sanga həwər kilay, dedi.

⁴ Yonatan atisi Sauloqa Dawutning yahxi gepini kilip: — Padixah öz hizmətkarioqa, yəni Dawutқа yamanlik kilmioqay! Qünki u sanga gunah kilmioqan; bəlki uning əməlliri əzünggə kəp yaxiliklarni elip kəlgən: — ⁵ u öz jenini alkinioqa elip kopup həliki Filistiyni əltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül İsrail üqün qong nusrət bərdi. Xu qaoqda sən əzüng kərüp hux boləqan əməsmu? Əmdiliktə nemixқа Dawutni səwəbsiz əltürüp nahək kan təküp gunahkar bolmaqki bolisən? — dedi.

⁶ Saul Yonataning səzigə kirdi. U: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, u əlümgə məhkum kilinmaydu, dedi. ⁷ Andin Yonatan Dawutni qakirip, Dawutқа boləqan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kəxioqa elip kəldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldi.

⁸ Əmma yənə jəng boldi; Dawut qikip Filistiyələr bilən jəng kilip, ularni kattik kirip məqlup kildi; ular uning aldidin bədər kəqisti.

⁹ Əmdi Pərwərdigar təripidin kəbahətlük bir roq yənə Saulni basti. U öz əyidə qolida nəyziisini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilən saz qelip turatti. ¹⁰ Saul nəyze bilən Dawutni sanjip taməqa qadap koymaqki boliwidi, lekin Dawut əzini qəquruwaldi, nəyze taməqa qadilip qaldı. Dawut xu kəqisi kəqip kutuldi.

¹¹ Saul birnəqqə qaparmənləni Dawutning əyigə əwətip uni paylap turup ətisi tang yoruqanda

uni eltürüxkə mangdurdı. Əmma Dawutning ayali Mıkal uningoja: — Əgər bu keqə jeningni elip qaqmısang, ətə eltürülisən, dedi. ¹² Xunga Mıkal Dawutni pənjirdin qüxürüp qoydı. Xundak kılıp u keqip kutuldi. ¹³ Andin Mıkal bir «tərafım» butni elip kariwatka yatqızup, bexioja eqkə yungidin kılinojan bir yastukni qoyup, ədiyal bilən yepip qoydı.

¹⁴ Saul Dawutni tutux üqün qaparmənlərnı əwətkəndə Mıkal: — U aqrip qaldı, dedi. ¹⁵ Saul qaparmənlərnı qaytidin əwətip: — Uni kariwat bilən qoxup elip kelinglar, uni eltürimən, dəp buyrudi.

¹⁶ Qaparmənlər kirgəndə, mana kariwatta bu but yatattı, bexioja eqkə yungidin kılinojan yastuk qoyulojanıdı. ¹⁷ Saul Mıkalaja: — Nemixka meni bundak aldap, düxminimni qaquruwetisən? — dedi. Mıkal Saulja jawab berip: — U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni eltürüwetimən» dedi, dedi.

¹⁸ Dawut keqip kutulup, Ramahka Samuilning kexioja berip, Saulning uningoja kılolanlirining həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotka berip olturaqlaxtı.

¹⁹ Birsı Saulja: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi. ²⁰ Saul Dawutni tutup kelixkə qaparmənlərnı mangdurdı. Əmma ular yetip barəjanda pəyojəmbərlərnıng bir jamaitı bexarət beriwatqanlıkını wə Samuilningmu ularning arisida turup ularja nazarətqilik kılıwatqanlıkını kərdi; xundak boldiki, Hudaning Rohı Saulning qaparmənlirining wujudiojimu qüxüp, ularmu həm bexarət berixkə baxlıdı.

²¹ Bu həwər Saulja eytildi; u yənə baxka qaparmənlərnı əwətti, ləkin ularmu bexarət berixkə qüxti. Andin Saul üqinqi kətim yənə qaparmənlərnı mangdurdı. Ular mu həm bexarət berixkə qüxti. ²² Andin Saul əzi Ramahka berip, Səkdudiki qong kudukka yetip kəlgəndə, «Samuil bilən Dawut nədə?» — dəp sorıdı. Birsı: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp jawab bərdi.

²³ Xunga u Ramahdiki Nayotka yetip kəldi; Hudaning Rohı uning wujudiojimu qüxti; xuning bilən umu piyadə mengip Ramahdiki Nayotka barəjuqə bexarət berip mangdı. ²⁴ U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldisı bexarət bərdi; pütün bir keqə wə pütün bir kündüz u yadə yalinqaq yattı. Buning bilən: — «Saulmu pəyojəmbərlərdinmu?» dəydiojan gəp pəyda boldı.

Yonatan Dawutni qoşqıdımakçı

20 ¹ Dawut Ramahdiki Nayottin keqip Yonatanıng kexioja berip uningoja: — Mən nemə kılıptimən? Nemə kəbihlik kılıptimən? Atang aldisı nemə gunah kılıptimən, u mening jenimni almakçı boluwatıdı? — dedi.

² U uningoja: — Yoksu, bundak ix neri bolsun! Sən əlməysən. Qong ix bolsun, kiqik ix bolsun atam manga deməy koymaydu. Nemixka atam bu ixni məndin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi.

³ Ləkin Dawut yənə kəsəm kılıp: — Atang sening nəziringdə iltipat tapqinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip kalmisun; bolmisa uningoja azar bolidu, degəndü. Ləkin Pərwərdigarnıng həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingdə kəsəm kılımənkı, manga əlümning arılıqı bir kədəmlə kaldı, dedi.

⁴ Yonatan Dawutka: — Kənglüng nemini halisa xuni kılaj, dedi.

⁵ Dawut Yonatanaja mundaq dedi: — Mana ətə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisəm bolmaydu. Ləkin meni qoyup bərgin, mən üqinqi küni ahximiojiqə dalada məkünüwalay. ⁶ Atang mening sorunda yoklukimni kərup sorisa, sən uningoja: «Dawut

19:13 «tərafım» — birhil but. Mıkalning yenida bundak butning boluxı Təwratka hilap, əlwəttə.

19:17 «U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni eltürüwetimən» dedi» — ıbranıy tilida: «U: «Meni qoyuwətkin; seni eltürüxümning nemə həjiti?» dedi».

19:24 «Buning bilən: — «Saulmu pəyojəmbərlərdinmu?» dəydiojan gəp pəyda boldı» — 10-bab, 12-ayət wə uningdiki izahatni kərtüng.

məndin öz xəhəri Bəyt-Ləhəmgə tezrak berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üçün bir yıllık kurbanlik ötküzidikən», degin, dedi. ⁷ Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqiklansa, uning manga yamanlik kilixni niyət kiləjanlikidin guman kilmiqin. ⁸ Sən kulungə iltipət kərsətkin; qünki sən özün bilən Pərwərdigarning aldida kulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən özün glə meni öltürgin; meni elip berip atangə tapxuruxning nemə həjiti? — dedi..

⁹ Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlik kilidiqan niyiti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi.

¹⁰ Dawut Yonatanə: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi.

¹¹ Yonatan Dawutkə: — Kəlgin, dalaə qikayli, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaə qikti. ¹² Yonatan Dawutkə mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga guwahki, mən ətə yaki egünlükkə muxu wəqittə atamning niyitini bilip, sanga iltipatlik bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kilmamdim? ¹³ Əgər atam sanga yamanlik kilmaqci bolsa, mən seni tinq-aman yolə selix üçün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingə qüxkəndinmu artuk qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləjandək sening bilən billə bolsun.

¹⁴ Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhribanlikini manga kərsətkəysən.

¹⁵ Mən ölüp kətkən təkdirdimu, eydikilirimdin həm heq wəqit məhribanlikingni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlirini yər yüzidin yəkatkəndin keyinmu xundak kiləjəysən».

¹⁶ Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kilixip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənliridin hesab alsun, dedi. ¹⁷ Andin Yonatan yənə əzining Dawutkə boləjan muhəbbiti bilən uningə kəsəm kildurdi; qünki u uni əz jenidək səyətti.

¹⁸ Yonatan Dawutkə mundak dedi: — Ətə yengi ay bolidu. Mana sening ornung box kalidu, kixilər sening yəklükəngə dikəkət kilidu. ¹⁹ Üqinqi küni sən qüxüp aldinki kətim bu ixkə yolükkingəndə özünəni yəxurəjan jayə berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turəjin. ²⁰ Nən taxning yenidiki bir jayə huddi nixanni kəraləjəndək üq pay ya oki atay.

²¹ Andin oqulamni mangdurup: — «Ya oklirini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oqulamə: — Ənə, oklar arka tərəptə turidu, ularni elip kəl, desəm, sən qikip yenimə kəlgin; xundak boləjanda, Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, sən üçün tinq-amanlik bolidu, heq ix bolmaydu. ²² Lekin oqulamə: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. ²³ Əmdilikdə mən bilən sən səzləxkən ix toqruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur.

²⁴ Xuning bilən Dawut dalada məkünüwaldi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. ²⁵ Padixah bolsa burunkidəklə əz ornida tamning yenidiki tərde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Lekin Dawutning orni box kəldi. ²⁶ Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutkə bir ix boldi, u napak bolup kəldi. U jəzmən napak bolup kəptu, dəp oyildi. ²⁷ Lekin Dawutning orni yengi ayning ətisimu, yəni aynin ikkinqi künimu box idi. Saul oqlı Yonatandin: — Nemixkə Yəssəning oqlı yaki tünügün yaki bügün tamakka kəlməydu, dəp soridi.

20:8 1Sam. 18:3

20:25 «Padixah bolsa burunkidəklə əz ornida tamning yenidiki tərde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi» — Yonatanning «ornidin turuxi» bəlkim təqisi Abnəring həriti üçün uningə Saulning yenidiki orunni boxitix üçün.

—Baxkə hil təjimi: «Yonatan uning (Saulning) odulida idi»

20:26 «Dawutkə bir ix boldi, u napak bolup kəldi» — «napak bolux»: Musa pəyəmbərgə qüxürülən kanun boyiqə, birsi məsilən bir əlökkə təgən bolsa bir məzgil «napak» bolatti — xundak bolsa uning heq kurbanlik (məsilən, yengi aydiki kurbanliklar)din yeyixigə bolmaytti.

²⁸ Yonatan Sauloʻja jawab berip: — Dawut Bayt-Ləhəmgə baroʻjili məndin jiddiy ruhsət sorap: — ²⁹ Mening beriximoʻja ruhsət kıləjin, ailimizning xəhərdə bir qurbanlık ixi boləjaq akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəziringdə iltipət tapkən bolsam kərindaxlırim bilən kərüxüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihinioʻja kəlmidi, dedi.

³⁰ Saulning Yonatanəja kattik oʻzəzi kelip: — I buzuk, kaj hotunning oʻqli, nemixkə Yəssəning oʻqlini əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kilip wə anangni nomuska koyəjiningni bilməmdimən? ³¹ Əgər Yəssəning oʻqli yər yüzidə tirik bolsila, sən həm sening padixahlığing mustəhkəm bolmaydu. Xunga əmdi adəm əwətip uni mening kəximəja elip kəlgin, qünki u əlümgə məhkəmdur! — dedi.

³² Yonatan atisi Sauləja jawab berip: — U nemixkə əlümgə məhkum kılınixi kərək? U nemə kiptu? — dedi.

³³ Andin Saul Yonatanəja sanjix üqün uningəja nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisinin Dawutni əltürməkqi boləjanlığıni enik bilip yətti. ³⁴ Yonatan bolsa kattik aqqiklap dastihandin kəpup kətti wə yengi ayning ikkinji küni həq taam yemidi. Qünki atisinin Dawutni xundək həkəratlıxi uningəja kattik azar boləjanidi.

³⁵ Ətisi Yonatan dalaəja qikip Dawut bilən kelixkən jayəja bardi. Uning bilən bir kiqik oʻulam billə bardi.

³⁶ U oʻulaməja: — Sən yügür, mən atkən ya oklırini tepip kəlgin, dedi. Oʻulam yügürdi, u bir okni uning aldi tərripigə atti. ³⁷ Oʻulam Yonatan atkən ok qüxkən jayəja kəlgəndə Yonatan oʻulamni qakirip: — Ok sening aldi tərripingdə turmamdu? — dedi. ³⁸ Andin Yonatan oʻulamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmioʻjin! — dedi. Yonataning oʻulami ya okni yioʻjip oʻjojisioʻja elip kəldi. ³⁹ Lekin oʻulamning boləjan ixtin həwiri uq idi. Buni yaloʻuz Yonatan bilən Dawutla bilətti.

⁴⁰ Andin Yonatan oʻulamioʻja yaraʻqlirini berip uningəja: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi.

⁴¹ Oʻulam kətkəndin keyin Dawut taxning jənub tərripidin qikip yərgə yikilip üq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioʻqlaxti, bolupmu Dawut kattik yioʻqlidi.

⁴² Yonatan Dawutkə: — Səpiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nəsling otturisida mənnggüə guwah bolsun, dəp Pərwərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

Dawut Nob xəhərigə baridu

21 ¹ Dawut əmdi Nobkə kelip Ahimələk kahinning kəximəja bardi. ² Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkup uningəja: — Nemixkə birimu sən bilən kəlməy yaloʻuz kəlding? — dedi.

³ Dawut Ahimələk kahinəja: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruəjan ix yaki sanga tapiloʻjan yolyoruk toʻgrisidin həqkim birnemə bilmisun, degənidi. Əz oʻulamlırimni bolsa məlum bir jayəja berixkə bekitip koydum. ⁴ Əmdi kəlungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi.

⁵ Kahin Dawutkə jawab berip: — Kəlumda adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əgər oʻulamlar ayallarəja yəkinlaxmioʻjan bolsa yesə rawa bolidu, dedi.

⁶ Dawut kahinəja jawab berip: — Bərhək, mən baxkə wəqitlarda qikqinimoʻja ohxax, ayallar bizdin yirək boləjili üq kün boldi. Mən hərketim qikqənda, gərqə adəttiki səpər bolsimu, oʻulamların gəqiliri pak bolidioʻjan yərdə, bügün ular wə qəqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi.

21:6 «...gərqə adəttiki səpər bolsimu, oʻulamların gəqiliri pak bolidioʻjan yərdə, bügün ular wə qəqiliri tehimu pak bolmamdu» — baxkə nəqqə təjimişi uqrixi mumkin.

⁷ Xuning bilən kahin uningōja mukəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təkdīm nan»din baxқа heqқandāq nan yōq idi. Bu nan Pərwərdigarning hūzurioja yengi issiq nan qoyulojan kūni almaxturulojan nanlar idi. ⁸ (lekin u kūni Saulning hizmətkarlaridın məlum birsı u yərdə Pərwərdigarning hūzurida qaldurulojanidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirining qongi idi).

⁹ Dawut Ahimələkkə: — Qolungda nəyzə yaki qiliq yokmu? Padixah tapxurojan ix jiddiy bolōjaq yaki qiliq yaki baxқа yaraqlirimni elip keləlmidim, dedi.

¹⁰ Kahin: — Sən Elah jilōjisida ɵltürgən Filistiy Goliatning qiliqi bu yərdə bar, u əfodning kəynidə, bir parqə rəhtkə oraklıq haldə turidu. Halisang alojin, uningdin baxқisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok qiliqtur, xuni manga bərgin, dedi.

¹¹ Dawut u kūni qopup Sauldin qeqip Gatning padixahı Aqixning qexioja bardi.

¹² Lekin Aqixning hizmətkarlari uningōja: — Bu zeminning padixahı Dawut əməsmu? Uning toqrisida qiz-ayallar bir-birigə: —

Saul minglap ɵltürdi,

Wə Dawut on minglap ɵltürdi,

— dəp nahxa-qəzəl okuxup ussul oyniojan əməsmu, dedi.

¹³ Dawut bu səzlərni kəngligə püküp Gatning padixahı Aqixtin bək qorқti. ¹⁴ Xuning üqün ularning kəz aldida ɵzining yürux-turuxlarini ɵzgərtip, ularning qolida turojan waқtida ɵzini sarangdək kərsətti; u dərwaizlarning ixiklrigə jijip, tükürükini saқilioja akturatti.

¹⁵ Aqix hizmətkarlirioja: — Mana bu adəmnıng saranglikini kərməmsilər? Uni nemixқа mening aldimōja elip kədlinglar? ¹⁶ Məndə saranglar kəmqilmidi? Silər bu kixini aldimōja saranglik qilōjili elip kədlinglarmu? Bu adəm mening ɵyümgə kirixi kərkəmu? — dedi.

Dawut Mizpah wə Adullamoja baridu

22¹ Dawut u yərdin ketip Adullamdiki ojarōja qaқti. Uning kərindaxliri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning qexioja bardi. ² Ezilgən, kərzdar bolōjan wə dərdmənlərnıng həmmisi yiojilip uning yenioja kəldi wə u ularning sərdari boldi. Uningōja qoxulojan adəmlər bolsa tət yüzqə idi.

³ Dawut u yərdin qiqip Moabdiki Mizpahқа berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nemə kilidiojinini bilgüqə, ata-anamning bu yərgə kelip aranglarda turuxioja yol qoyōjaqla, dəp tələp kildi. ⁴ Dawut atisi wə anisini Moabning padixahining qexioja elip kəldi. Dawut qoroqanda turojan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən billə turdi.

⁵ Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutқа: — Qoroqanda turmay, bu yərdin qiqip, Yəhuda zeminiōja barōjin, dedi. Xuning bilən Dawut u yərdin ayrilip, Hərət ormanlikioja bardi.

Saul Nobdiki kahinlarni ɵltüridu

⁶ Saul Dawutning nədə turuwatқanlikidin həwər tapti. Saul bu waқtitta Ramahdiki Gibeahda egiz bir jayda yulqun dərhihining tüwidə ɵlturatti. Uning qolida nəyzisi bar idi, barlıq hizmətkarliri qərisidə turatti. ⁷ Saul qərisidə turojan hizmətkarlirioja: — I Binyaminliklar, kulak selinglar! Yəssəning oqli hər biringlarōja etizlar bilən üzümzarlarni təksim kilip berəmdu? Həmminglarni ming bexi wə yüz bexi qilamdu? ⁸ Silər həmminglar manga qəst qildinglar, ɵz oqlumning Yəssəning oqli bilən əhdə qilixқinini heqkim manga uқturmidi. Heq qaysinglar

21:7 «qünki bu yərdə «təkdīm nan»din baxқа heqқandāq nan yok idi» — «təkdīm nan»: — yaki «(Hudaning) hūzuri neni», yaki «tizilojan nan». «Mis.» 25- wə 35-babni kərüng.

21:7 Mat. 12:3; Mar. 2:25; Lūka 6:3

21:12 1Sam. 18:7

22:3 «Moabdiki Mizpah» — yaki «Moabdiki Mizpəh».

manga iq aqritmidinglar yoki öz oqilumning mening hizmatkarimni manga yoxurun hujum kilixka kutratkinidin manga hawer barmidinglar, dedi.

⁹ Andin Saulning hizmatkarlirining iqigə kiriwaloqan Doəg: — «Mən Yəssəning oqlining Nobka Ahitubning oqli Ahimələkning kexioqa kəlgini kərdüm, ¹⁰ — Ahimələk uning üqün Pərwərdigardin yol soridi wə uningə ozuk-tülük bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdi» — dedi.

¹¹ Padixah adəm əwətip Ahitubning oqli kahin Ahimələkni, xundakla uning atisining pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kahinlarnimu qakirtip kəldi. Ularning həmmisi padixahning kexioqa kəldi.

¹² Saul: — I Ahitubning oqli angliqin, dedi. U: — I oqojam, mana mən, dedi.

¹³ Saul uningə: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oqli, manga kəst kilisilər? Sən uningə nan wə kiliq berip, uning üqün Hudadin yol soridingə? Mana əmdi u bügünkidək manga hujum kilməkqi bolup paylap yürməktə! — dedi.

¹⁴ Ahimələk padixahka jawab berip: — Silining barlik hizmatkarlirining arisida Dawutdək sadik kim bar? U padixahning küyoqli, silining məhpiy məslihətlirigə ixtirak kiloquqi wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi? ¹⁵ Mən pəkət uning üqün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidim-mu? Asiylik kilix məndin neri bolsun! Padixah öz kulini wə atamning pütkül jəmətini əyibkə buyrumioqayla, qünki kullirining bu ixtin kilqə həwiri yok, dedi.

¹⁶ Ləkin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qokum əlisilər, dedi.

¹⁷ Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltürənglar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqkinini bilip turup manga hawer barmidi, dedi. Ləkin padixahning qol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürəxkə qol kətürgili unimidi.

¹⁸ Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip kahinlarni əltürəwətkin, dedi. Edomluq Doəg berip kahinlarni əltürdi; bu küni u kanaptin tokuloqan əfod kiygən səksən bəx adəmni əltürdi.

¹⁹ Andin u kahinlarning xəhiri Nobda olturuquqlarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowəqlər, kala, exək, koylar — həmmisini kiliqlidi. ²⁰ Əmma Ahitubning oqli Ahimələkning Abiyatar degən bir oqli kutulup Dawutning kexioqa kəqip kəldi. ²¹ Abiyatar Dawutka Saul Pərwərdigarning kahinlirini əltürdi, dəp hawer bərdi.

²² Dawut Abiyatarə: — U küni Doəgning u yərdə ikənlikini kərip, uning jəzmən Saulə hawer beridoinini bilgənidi. Mən atangning pütkül jəmətining əltürüləxigə zamin boldum, dedi.

²³ Mən bilən billə turəqin, heq kərkəmiqin. Qünki mening jenimni almaqqi boləqlar sening jeningnimu həm almaqqi. Mening kəximda bihətar turisən, dedi.

Dawut Keilah xəhirini kutqüzidu

23 ¹ Birsı Dawutka hawer berip: — Mana Filistiyələr Keilahəqa hujum kilip hamanlarni bulap taliməktə, dedi.

² Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyəlgə zərbə berimənmü? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutka: — Berip Filistiyəlgə zərbə berip Keilahni azad kəloqin, dedi.

³ Ləkin Dawutning adəmliri uningə: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu kərkəwatkan yərdə, Keilahəqa berip Filistiyələning kəoxunlirioqa hujum kilsək kəndək bolar? — dedi.

⁴ Xunga Dawut yənə bir kətim Pərwərdigardin soriwidi, Pərwərdigar uningə jawab berip: — Sən ornəngdin turup Keilahəqa barəqin; qünki Mən Filistiyələni kəlungə tapxurimən, dedi.

⁵ Buning bilən Dawut öz adəmliri bilən Keilahəqa berip Filistiyələr bilən sokuxup, mallirini olja kilip, ularni kəttik kirdi. Dawut xundək kilip Keilahda turuwatqanlarni kutqüzidi.

22:15 «qünki kullirining bu ixtin kilqə həwiri yok» — ibraniy tilida «qünki kullirining bu ixtin azmu, jikmu həwiri yok».

Dawut Saulning qanggilidin yənə kütulidu

⁶ Əmdi Ahimələkning oğlu Abiyatar Keilahğa qeqip kelip Dawutning kexioğa kəlgəndə, uning kolidə əfod bar idi..

⁷ Birs Saulğa, Dawut Keilahğa kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening kolumğa taxlap tapxurdi. Qünki u dərważiliri wə taqaklıri bar xəhərgə kirgəqkə solunup qaldı, dedi. ⁸ Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhasirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahğa berip jəng kilixkə qakirdi.

⁹ Dawut Saulning özini kəstləydiğanlıqini bilip, Abiyatar kahinə: — Əfodni elip kəlgin, dedi..

¹⁰ Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening kulum Saulning bu xəhərni mening səwəbimdin harab kilix üqün Keilahğa kelixkə kəstləwatqanlıqini enik anglidi.

¹¹ Keilahdikilər meni uning kəlioğa tutup berərmu? Saul öz bəndəng angliqandək bu yərgə kelərmu? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndin etünimənki, öz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kelidu, dedi.. ¹² Dawut yənə: — Keilahtikilər meni wə adəmlirimni Saulning kəlioğa tutup berərmu, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərni tutup beridu, dedi.

¹³ Əmdi Dawut adəmliri bilən (təhminən altə yüzqə) ornidin turup Keilahdin qikip, əzliri baralaydiğan tərəpkə qarap kətti. Saulğa, Dawut Keilahtin qeqiptu dəp həwər berilgəndə u uni qoqlaxkə qikmidi.

¹⁴ Dawut bolsa qəldiki qorəjan-kıyalarda həmdə Zif qəlining taqlirida turdi. Saul uni hər künü izdəytti; lekin Huda uni uning kəlioğa tapxurmidi.

¹⁵ Əmdi Dawut Saulning özini öltürgili qikdiğanlıqini baykəp qaldı. Xu qaqda u Zif qəlidiki bir ormanlikta turatti.. ¹⁶ Saulning oğlu Yonatan bolsa ormanlikkə qikip Dawutning kexioğa berip, uni Huda arkilik riqəbtləndürüp uningə: — ¹⁷ Korkmıojin; qünki atam Saulning kəli seni tapalmaydu. Sən bəlkı Israilning üstidə padixah bolisən, mən bolsam sening wəziring bolimən, buni atam Saulmu bilidu, dedi.

¹⁸ Andin ular ikkiylən Pərwərdigarning aldida əhdə kilixti; Dawut bolsa, ormanlikta turup qaldı, Yonatan öz əyigə yenip kətti.

¹⁹ Xuningdin keyin Ziftikilər Gibeahta turuwatqan Saulning kexioğa kelip: — Mana, Dawut Həkilahning egizlikidiki Yəximonning jənubi tərəpigə jaylaxqan ormanlikteki qorəjanlarda yoxuruniwalı, bilməmdila? ²⁰ Xunga, i padixah, qağan kəngülliri tartsa xu qaqda kəlsilə; bizning burqimiz uni padixahning kəlioğa tutup berixtur, dedi.

²¹ Saul: Manga iq aqlritkininglar üqün Pərwərdigar silərgə bəht ata kılqay. ²² Əmdi silərdin etünimənki, berip zadi qaysi yərdə turidiqinini jəzmləxtürünglar, uning iz-dərikini enikləp, wə kimning uni kərgənlikini bilip kelinglar; qünki kixilər eytixiqə u intayin hiyligər ikən, dedi.

²³ Xunga berip, uning yoxurunoğan barlik məhpiy jaylirini enik kərüp kelinglar, yenimoğa yə-nip kelip manga əynini eytinglar. Andin mən silər bilən billə barimən; wə xundək boliduki, əgər u zeminda bolsila, mən Yəhudiylarning mingliqanlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi.

²⁴ Ular qopup Sauldin ilgiri Zifkə bardı; lekin Dawut öz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximonning jənub tərəpidiki Arabah tüzlənglikidə turuwatatti. ²⁵ Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bardı. Kixilər bu həwərni Dawutkə eytti; xuning bilən u quxüp, kıyağa berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin qoqlap Maonning qəligə qikti. ²⁶ Saul taqlıning bu tərəpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taqlıning u tərəpidə mangdi. Dawut Sauldin

23:6 1Sam. 22:20

23:9 «Dawut Saulning özini kəstləydiğanlıqini bilip, Abiyatar kahinə: — Əfodni elip kəlgin, dedi» — kəruniduki, 10-12-ayəttiki soallarnı Dawut əfod wasitisi bilən Pərwərdigardin soraydu.

23:11 «...kelarmy?... kelidu» — ibraniy tilidə «...quxarmy?... quxidu» deyilidu.

23:15 «Zif qəlidiki bir ormanlikta...» — yəki «Zif qəlidiki horəx xəhəridə...».

23:16 «Yonatan... Dawutni ... riqəbtləndürdi» — ibraniy tilidə: «Yonatan ... uning (Dawutning) kəlini küqləndürdi» deyilidu.

keqix üqün aldiriwatkanidi; lekin Saul adamliri bilən Dawut wə uning adamlirini tutimiz dəp ularni korxioqli turdi. ²⁷ Əmma bir həwərqi Saulning kexioğa kelip uningoğa: — Filistiyələr zeminimizning janub tərripigə kirip bulang-talang kiliwatidu, tezdin kaytsila, dedi.

²⁸ Xuning bilən Saul yenip Dawutni qoqlaxtin tohtap Filistiyələr bilən soquxkili qikti. Xunga u yər Sela-Hammahlekot dəp ataldi. ²⁹ Dawut bolsa u yərdin qikip Ən-Gədingni taq-qoroqanlikida turdi.

Dawut Saulni ayaydu

24¹ Saul Filistiyənləri qoqlap qikipir yanoğanda uningoğa: — Mana, Dawut Ən-Gədidiki qəldə turuwetiptu, dēgən həwər berildi. ² Saul əmdi pütkül Israildin hillanoğan üq ming adəmnı elip Dawut bilən adamlirini izdigili «Yawa tekilər» qoram taxliqioğa qikti. ³ U yolning yenediki koy qotanlirioğa kəlgəndə, xu yərdə bir oğar bar idi. U tərət kiliş üqün oğaroğa kirdi; Dawut bilən adamliri oğarning iqririsidə olturatti.

⁴ Dawutning adamliri uningoğa: — Mana Pərwərdigarning sanga: — Öz düxminingni sening qolungoğa berimən, nemə sanga layiq kərünsə xuni kılqın, dēgən küni dəl muxu kün ikən, dedi. Dawut kopup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. ⁵ Lekin Saulning tonining pexini kəskini üqün Dawut kənglidə kəttik əpsuslandi. ⁶ U əz adamlirigə: — Pərwərdigar meni Pərwərdigar Əzi məsih kılqan oğajamoğa bundak qolumni uzartixtin saqlisun, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedi.

⁷ Xu səz bilən Dawut əz adamlirini tosup Sauloğa qeqilqili koymidi. Saul bolsa kopup oğardin qikip əz yolioğa kətti. ⁸ Andin Dawutmu turup oğardin qikip Saulning kəynidin: — I oğajam padixah! — dəp qakirdi. Saul kəynigə qarawidi, Dawut egilip yüzini yərgə yakqan həlda təzim kildi. ⁹ Dawut Sauloğa mundaq dedi: — «Mana, Dawut seni kəstləxkə pürsət izdəwatidu, dəydiqan kixilərnin səzigə nemixkə kılak salıla? ¹⁰ Mana bəgün əz kəzliri bilən kərdiliki, Pərwərdigar bəgün oğarda silini əz qolungoğa bərgənidi. Bəzilər mangu uni əltürəwətkin, dedi; lekin mən silini ayap: — Oğajamoğa qolumni uzartmaymən, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedim. ¹¹ Karisila, i ata, qolumdiki tonlirining pexigə. Silini əltürməy tonlirining pexini kəskənlikimdin xuni bilsiləki, kənglümdə siligə ya yamanlik ya asiylik yok, siligə gunah kılqinim yok, lekin sili jenimni aloqlı paylimaktila. ¹² Pərwərdigar mən bilən silining otturimizda həküm kilsun, mening həsəbimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening qolum siligə kətürülməydu. ¹³ Konilar: — «Rəzillik rəzillərdin qikidu» dəp eytkanikən, lekin əz qolum siligə kətürülməydu. ¹⁴ Israilning padixahi kimni tutkili qikti? Kimni qoqlap yüridu? Bir əlük itni, halas! Yaloquz bir bürginı, halas! ¹⁵ Pərwərdigar sorakqi bolup mən bilən silining otturimizda həküm qikarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining kolliridin halas kiliş, adalət yürgürgəy!» — dedi.

¹⁶ Dawut Sauloğa bu səzlərnı eytkanda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kətti. ¹⁷ U Dawutka: — «Sən məndin adilsən, qünki sən mangu yaxxilik kayturdung, lekin mən sanga yamanlik kayturdum. ¹⁸ Sən bəgün mangu yaxxilik kılqanliqingni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni qolungoğa tapxuroğan bol-simu, sən meni əltürmiding. ¹⁹ Birsı əz düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili koyamdu? Pərwərdigar sening mangu bəgün kılqan yaxxiliqing üqün sanga yaxxilik yanduroğay. ²⁰ Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzmən padixah bolisən, Israilning padixahliqi sening qolungda tiklinidu. ²¹ Lekin hazır Pərwərdigar bilən mangu kəsəm kılqinki, məndin keyin mening nəsilimni yokatmay, namimni atamning jəmətidin əqürmigəysən», dedi.

23:28 «Sela-hammahlekot» — mənsi bəlkim «ayrioquqi Qoram tax».

24:11 «kənglümdə siligə ya yamanlik ya asiylik yok» — ibraniy tilida «qolumda siligə ya yamanlik ya asiylik yok».

« Samuil «1» »

²² Xuning bilən Dawut Sauloʻga kəsəm kildi. Saul öz oʻyigʻa yenip kətti; Dawut adamliri bilən korəjan-kiyaʻoʻga qikip xu yərdə turdi.

Samuil əlidu

25¹ Samuil əldi. Pütkül Israil yiqilip uning üqün matəm tutti; ular uni uning Ramaʻhdiki eyidə dəpnə kildi. Dawut bolsa kəpup Parən qəligə bardı..

Dawut, Nabal, Abigail

² Əmdı tirikqilıki Karməldə boləjan, Maonda olturukluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming kəy, bir ming əqkisi bar idi. U öz kəylirini Karməldə kirkıwatattı. ³ U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayalı həm pəm-parəsətlik həm əpt-turki qiraylik, ləkin eri kəttik kol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidin idi..

⁴ Dawut qəldə turup Nabalning öz kəylirini kirkıydioanlikini anglap ⁵ On yax yigitni u yərgə mangdurup ularoʻga: — Silər Karməlgə qikip Nabalning kəxioʻga berip, məndin uningə salam eytinglar. ⁶ Uningə: — «Yaxioʻaysən; sizgə tinq-amanlik boləy, əyingizgə tinq-amanlik boləy, həmmə barlikingizə tinq-amanlik boləy! ⁷ Mən kirkıoʻquqilarning sizdə ix baxlioʻanlikini anglidim. Sizning padıqiliringiz biz tərəplərdə turoʻanda ularoʻga heq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turoʻan wəqıtta ularning heq tərsisi yitip kətmidi. ⁸ Öz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipat tapsun; öz kəlingizə nəmə qiksa xuni kəminiliringizgə wə oʻolingiz Dawutkə nəmə qiksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi.

⁹ Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəpləning həmmisini Dawutning namida uningə eytip andin jim turup səklidi.

¹⁰ Nabal Dawutning hizmətkarlırioʻga jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oʻqli degən kim? Bu künlərdə öz oʻqojilirini taxlap ketiwatқан hizmətkarlar tola. ¹¹ Mən əzümning yemək-ıqməklirimni wə yung kirkıoʻquqilirimə soyoʻan gəxni kəlgən jayı naməlum boləjan kixilərgə bəməmdim? — dedi..

¹² Dawutning yigitliri kəlgən yolioʻga yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutkə həmmə gəpni dəp bərdi. ¹³ Dawut öz adəmlirigə: — Hər biringlar öz kiliqinglari esinglar, dedi. Xuning bilən hər biri öz kiliqini tasmisioʻga asti, Dawutmu öz kiliqini asti. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qikti, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən kaldi. ¹⁴ Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayalı Abigailoʻga: — Dawut əlqiləni qəldin oʻqojimizə salam berixkə əwətkənikən; ləkin u ularni tillap kayip kətti. ¹⁵ Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxilik kilioʻan. Biz dalada ularning yenida yürgən wəqıtlirimizdə bizgə heq yamanlik kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigənidi.

¹⁶ Biz ularoʻga yekın jayda kəy bəkkən wəqıtta ular kəqə-kündüz bizgə sepildək boləjanidi. ¹⁷ Əmdı bu ixtin həwərdar boldila, kəndək kiliş kərəklikini oylixip bəkkayla. Bolmisa, oʻqojimizə wə pütkül əydikilirigə bir bala-kəza kəlməy qəlmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningə səz kilişkə pətinəlmaydu, dedi..

¹⁸ Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixuruloʻan kəy, bəx seah kəmaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artip. ¹⁹ Əz yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Ləkin u öz eri Nabaləga bu ixni demidi. ²⁰ U əz exikigə minip taoʻning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning udulioʻga qüxup uning bilən uqraxti.

25:1 1Sam. 28:3

25:3 «U adəmning ismi Nabal bolup...» — «Nabal»ning mənisi «əhmək, kəpal».

25:11 «yemək-ıqmikim» — ıbraniy tilida «nənim wə süyüm».

25:17 «U xunqə kaj bir adəmki...» — ıbraniy tilida «U Belialning (Xəytanning) xundək bir oʻqliki...».

25:18 «bəx seah kəmaq» — «seah» üqtin bir əfah, yəni axlik-danlarning əlqəm birliki idi, təxminən 9 litr.

²¹ Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qoşdaq, uning barliqidin heqnemini yittürgüzmişgənədim; lekin u yaxxilıqning ornida manga yamanlıq kıldı. ²² Uning adəmliridin ətiqigə birər ərkəkni qaldurup qoysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuk jazaloqay, degənidi. ²³ Abigail Dawutni körüp, aldirap exəktin qüxüp, Dawutning aldida yikilip yüzini yərgə yekip təzim kıldı; ²⁴ uning putliriqə esilip mundaq dedi: — «! oqojam, bu kəbihlik manga hesablansun; əmdi xuni etünimənki, dedəklirining siligə söz kilixiqə ijazət kilip, dediklirining səzigə kulək saloqayla: — ²⁵ etünimənki, oqojam bu rəzil adəm Nabalqə pisənt kilmioqayla; qünki uning mijəzi huddi ismioqə ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwəqə uningda kajlik tolimu eoşirdur. Lekin mən dedəkliri bolsa oqojam əwətkən yigitlərnı kərmidim. ²⁶ Əmdi i oqojam, Pərwərdigarning həyati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənki, Pərwərdigar silini öz kolliri bilən kən təküp intikəm elixtin saklıdi. Əmdi düxmənlimimu, sili oqojamoqə yamanlıq kilmaqçı bololanlarmu Nabalqə ohxax bolsun. ²⁷ Əmdi dedəkliri oqojamoqə elip kəlgən bu sowoqat bolsa oqojamoqə əgəxkən yigitlərgə təksim kilinsun.

²⁸ Silidin etünimənki, dedəklirining səwənlikini kəqürgəyła; qünki sili, i oqojam Pərwərdigarning jənglirini kilip kəlgənliri üqün, barlık künliridə silidə yamanlıq tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmət kilidu. ²⁹ Birsı kopup silini qoşlap janlirini izdisə, sili oqojamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saklinidu, lekin düxmənliirining janlirini bolsa, u saloquqə selip qərüp taxlaydu.

³⁰ Əmdi Pərwərdigar sili oqojam toqrisida eytkən barlıq yahxi wədilirigə əməl kilip, silini Israilqə bax kılqanda xundaq boliduki, ³¹ sili oqojamning nahək kən təkmigənlikliri yaki öz intikəmlirini almioqanlıqliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqojamoqə nusrət bərginidə sili öz dedəklirini yad kılqayla».

³² Dawut Abigailqə: — Seni bugin mening bilən uqrixixkə əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhıyə kayturuloqay! ³³ Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bugin meni öz qolum bilən kən təküp intikəm elixtin tostung.

³⁴ Lekin meni sanga ziyan-zəhmət yətküzixtin saklıqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kılımənki, sən mening aldimqə tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətiqigə tirik qalmas idi, dedi.

³⁵ Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini kolidin tapxurup elip uningqə: — Tinq-aman öyünggə baroqın, mana səzliringgə kulək selip, kənglüngni kəbul kıldim, dedi.

³⁶ Abigail Nabalning kəxiqə kəldi; mana, u öyidə xahanə ziyapəttək bir ziyapət ətküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayin məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atquqə uningqə heq nemə demidi. ³⁷ Lekin ətisi Nabal məstliktin yexilgəndə ayali uningqə bolqan wəkələrnı dəp beriwidi, uning yuriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup kaldi. ³⁸ Wə xundaq bol-diki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u öldi.

³⁹ Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U mən Nabalın tartkən həkərat üqün dəwayimni sorap Öz kulini yamanlıqtin saklıdi; əksiqə Pərwərdigar Nabalning yamanlıqini öz bəxiqə yandurdi, dedi. Andin Abigailni öz əmrimgə alay dəp, uningqə söz kılqılı əlqi mangdurdı. ⁴⁰ Dawutning hizmətkarlırı Karməlgə Abigailning kəxiqə kelip uningqə: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga söz kılqılı bizni əwətti, dedi.

⁴¹ Abigail bolsa kopup yüzini yərgə təgküdək təzim kilip: — Mana, dediking oqojamning

25:22 «Uning adəmliridin ətiqigə birər ərkəkni qaldurup qoysam...» — muxu yərdə «birər ərkək» ibranıy tilidə «tamoqə qarap birər siyğüqi» bilən ipadilini. «Huda mən Dawutni uningdinmu artuk jazaloqay» — yaki «Huda Dawutning düxmənliirigə uningdinmu artuk kılqay» (bəzi kona kəqürmilərdə xundaq yezilidu).

25:25 «oqojam bu rəzil adəm Nabal» — ibranıy tilidə «oqojam belialning (Xəytanning) bu oşlı Nabal» deyilidu. «uning ismi «kaj», dərwəqə uningda kajlik tolimu eoşirdur» — ibranıy tilidə «Nabal» degəning mənisı «kaj».

25:34 «Nabalning adəmliridin heq ərkək ətiqigə tirik qalmas idi» — muxu yərdə «ərkək» ibranıy tilidə «tamoqə qarap siyğüqi» bilən ipadilini.

hizmatkarlirining putlirini yuyuxka k l bolsun, dedi...⁴² Andin Abigail xu h man  ziga h mrah bolojan b x q risi bil n ex kk  minip Dawutning  lqilirining k ynidin berip, uning ayali boldi.

⁴³ Dawut Yizr  llik Ahinoamni h m hotunlukka alojanidi. Xuning bil n bu ikkisi uningoj  ho-

tun boldi.

⁴⁴ Lekin Saul Dawutka hotun kilip b rg n k zi Mikalni Gallimdiki Laixning o li Faltio  hotunlukka b rg nidi..

Dawut Saulni y n  r him kilip ayaydu

26¹  mdi Zifliklar Gibeahoj  Saulning k xio  kelip: — Dawut Y ximono  yek n H kilah egizlikig  yoxurunuwaptu  m smu? — dedi.

² Saul kopup Israildin hillanojan  q ming ad mni elip, Zif q lid  Dawutni izdigili u y rg  bardi. ³ Saul bolsa yol boyida, Y ximono  yek n H kilah egizlikid  qedir tikti. Dawut q ld  turuwatatti; u Saulning q lg   z k ynidin qikk nidin h w r tapqanda ⁴ Dawut paylaqqilarni mangdurup Saulning rastla k lg nlikini bildi. ⁵ Dawut kopup Saul qedir tikk n jayoj  bardi; u Saul bil n k xun s rdari, N rning o li Abn r yatkan y rni k rdi. Saul bolsa k xun istihkami iqid  uhlap yatkanidi, ad mliri qedirilirini uning  trapio  tikk nidi.

⁶ Dawut  mdi H ttiylard n bolojan Ahim lak w  Yoabning inisi Z ruiyaning o li Abixayoj : — Kim m n bil n l xk rg h  q x p, Saulning yenio  baridu? — d p soridi. Abixay: — M n sening bil n baray, dedi.

⁷ Xuning bil n Dawut w  Abixay keqid  k xun bar y rg  beriwidi, mana Saul k xun istihkami iqid  uhlap yatkanidi; uning n yzisi t kiyisining yenida y rg  kadaklik turatti; Abn r bil n ad mliri uning  trapida yatatti. ⁸ Abixay Dawutka: — Huda b g n d xminingni k lungoj  tapxurdi. S ndin  t nim nki, manga n yz  bil n birla sanjip uni y rg  kadap koyuxka ijaz t b rg ys n! Ikki k tim sanjiximning lazimi y ktur, dedi.

⁹ Dawut Abixayoj : — Uni y katmio n. Kim P rw rdigarning m sih k lo inio  k l uzitip gunahoj  tartilmio n? — dedi.

¹⁰ Dawut y n : — P rw rdigarning hayati bil n k s m k lim nki, P rw rdigar j zm n uni uridu; ya uning  lidojan k ni kelidu ya u j ngg  q x p halak bolidu. ¹¹ P rw rdigar meni P rw rdigarning m sihliginig  k l uzitixidin saklio y!  mma uning bexidiki n yz  bil n su idixini alo n, andin ket yli, dedi. ¹² Xuning bil n Dawut n yz  bil n idixni Saulning bexining yenedin elip, ikkisi qik p k tti.  mma heqkim k rmidi, tuyupmu k lmid  h m oyo inip k tmidi, b lki h mmisi uhlaw rdi; q nki P rw rdigar bir katt k uy kuni ularning  stiga q x rg nidi.

¹³ Dawut uduldiki t r pk   t p yir kr k bir dengning t pisi  turdi; ularning aril ki yir k idi.

¹⁴ Dawut k xun bil n n rning o li Abn rg  to lap: — Jawab b rm ms n, i Abn r! — dedi. Abn r: — Padixah  to lio uqi kim s n? — dedi.

¹⁵ Dawut Abn rg : — S n batur  m smu? Israilda sanga kim t ng kel l ydu? Nemix k  o jang padixah ni k o dimiding? Q nki h l ktin bir kixi o jang padixah ni halak k lo ili kirip-tu. ¹⁶ Sening bund k k lo ining yahxi  m s! P rw rdigarning hayati bil n k s m k lim nki, P rw rdigar m sih k lo an o janglarni k o dimio anlik nglar  q n  l mg  lay k boldunglar.  mdi padixah ning n yzisi w  bexining yenediki su idixining k y rdilikig  k rap be inglar, dedi.

¹⁷ Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i o lum Dawut! — dedi. Dawut: — I o jam padixah, bu mening awazimdur, dedi. ¹⁸ U y n : — Nemix k  o jam  z k lini

25:41 «Mana, dedikim o jamning hizmatkarlirining putlirini yuyuxka k l bolsun» — Israilda w  ottura x r t  xund k ad t barki, eyg  meh man k ls , sah bhan yaki hizmatkarliri ularning putlirini yuyidu.

25:44 2Sam. 3:15

mundak qoʻqalaydu? Mən nemə kiliptimən? Qolumda nemə yamanlik bar? ¹⁹ Əmdi oʻqjam padixah öz kulining sözigə kulak saloqay. Pərwərdigar silini manga qarxi qozqatqan bolsa bir hədiyyə-qurbanlik uning kenglini razi qilqay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning aldida lənətkə kalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən boluxtin məhrum kilip, meni baxka ilahlarqə ibadət kil, degini bolidu. ²⁰ Əmdi mening kenim Pərwərdigarning huzuridin yirak yərgə təkülmisun; qünki taqlarda bir kəkligni owliqandək Israilning padixahi bir yaloquz bürgini izdigili qiqiptu, dedi.

²¹ Saul: — Mən gunah kildim; yenip kəlgin i oqlum Dawut; mening jenim bügün kəzliringdə əziz sanaloqini üqün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklilik kildim, bək eziptimən, dedi.

²² Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzisi, oqlamlardan biri kelip uni yandurup alsun.

²³ Pərwərdigar hər adəmnning həkkaniylik bilən sadiklikioqə qarap yanduroqay. Qünki bügün Pərwərdigar silini mening kolumoqə tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsihliginigə kol uzitixni halimidim. ²⁴ Mana, bügün silining janliri mening kəzlimdə əziz bolqandək mening jenim Pərwərdigarning kəzidə əziz bolqay, u meni həmmə awariqiliktin kutquzoqay, dedi.

²⁵ Saul Dawutqə: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluq ixlarni kilisən, ixliring jəzmən rawajlik bolidu, dedi. Andin Dawut öz yolioqə kətti, Saulmu öz jayioqə yenip bardı.

Dawut Filistiyərgə koxulidu

27¹ Dawut kenglidə: — Həman bir küni Saulning qolida həlak bolidioqan ohxaymən. Xunga Filistiyərləning zeminiqə tezdin keqip ketiximdin baxka amal yok. Xundak kilsam Saul Israil zemini iqidə meni tepixtin ümidsizlinip, izdəxtin kol üzidu, wə mən uning qolidin kutulimən, dəp oyildi. ² Xuning bilən Dawut kopup uningqə əgəxkən altə yüz adəmnı elip Gatning padixahi Maoqning oqlı Akixning kexioqə bardı. ³ Əmdi Dawut wə adəmliri, yəni hərbiəri öz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayali, yəni Yizrəllik Ahinoam wə Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi.

⁴ Saul: — Dawut Gatka keqiptu, degən həwərnı angliqanda, uni yənə izdəp yürmıdi.

⁵ Dawut Akixqə: — Əgər kəzlrining aldida iltipat tapqan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəylə; kulung kəndəkmə xahənə xəhərdə silining qaxlirida tursun, dedi.

⁶ U küni Akix uningqə Ziklag xəhirini bərdi. Xuning üqün Ziklag bügünki künigqə Yəhuda padixahlirioqə təwə bolup kəlməktə. ⁷ Dawut Filistiyərləning zeminida turoqan wəqit bir yil tət ay boldı.

⁸ Dawut bolsa öz adəmliri bilən qikip Gəxuriylarqə, Gəzriylərgə wə Amaləklərgə hujum kilip, ularni bulang-talang kilip turatti (qünki ular kədimdin tartip Xurioqə kirix yolidin tartip Misir zeminiqə bolqan xu yurttə turatti). ⁹ Dawut hərketim zemindikilərnı kirip ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wə qoy, kala, exək, tögə wə kiyim-keqəklərnı elip Akixning yenioqə yenip kələtti.

¹⁰ Akix: — Bügün kaysi jaylarnı bulang-talang kildinglar, dəp soraytti; Dawut: — Yəhuda

26:19 «... Pərwərdigar silini manga qarxi qozqatqan bolsa bir hədiyyə-qurbanlik uning kenglini razi qilqay...» — mənisi: (1) Dawut məlum yamanlik qilqan bolsa, Pərwərdigar uni qurbanlik arkilik kəqürüm kilidu; (2) Pərwərdigar Saulni jazalax üqün uni Dawutqə qarxi qikixkə qozqatqan bolsa, xühisizki, u kurbanlik arkilik Saulni kəqürüm kilidu. «**qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən boluxtin məhrum kilməqi...**» — muxu yərdə «Pərwərdigarning mirasi»: (1) Huda Israilqə wədə qilqan Qanaan zeminini; (2) Hudaning ibadət qediridiki tüzümi arkilik bolqan kəp imtiyazlardan, jümlidin kahin-lawiylar arkilik Hudaning təlim-kalamini anglaxtin bəhrimən boluxni öz iqigə alidu. «**ularning meni baxka ilahlarqə ibadət kil, degini bolidu**» — Dawut əzi Israilning zeminidə turmioqan bolqəqə, Hudaning ibadət qedirioqə baralmaydu.

26:20 1Sam. 24:15

zeminining janub tərīpini, Yərahməlliklarning janub tərīpini və Keniylarning janub tərīpini bulang-talang kilduk, dəytti.

¹¹ Dawut ər yaki ayallarning birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizning toqrimizdin, «Dawut undak-mundak kildi» dəp gəp kilihi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyəlarning zeminida turojan waqtida u daim xundak kılatti.

¹² Xunga Akix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlki Israilni əzidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kıl bolidu», dəp oyıldı.

Ən-Dordiki jadugər ayal

28¹ U künlərdə Filistiyələr Israiləja qarxi jəng kiliş üqün əz koxunlirini yiojdi. Akix Dawutka: — Bilixing kerəkki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qikixing lazim, dedi.

² Dawut Akixka: — Undakta sili kullirining nemə kılalayıdıanlıkini bilip kılila — dedi. Akix Dawutka: — Mana, seni əziimgə mənggülik pasiban kılaj, dedi.

³ (Samuil əlgənidi və pütkül Israil uning üqün matəm tutup uni əz xəhəri boləjan Ramahda dəpnə kıləjanidi. Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarni zemindin kooqlap qikardi).⁴ Filistiyələr toplixip qikip Xunəmdə qedir tikti. Saulmu həm pütkül Israilni yiojip, Gilboahda qedir tikti.

⁵ Saul əmdi Filistiyələrin koxun bargahini kərgəndə kərkup, yüriki su bolup kətti.

⁶ Saul Pərwərdigardin yol soridi; ləkin Pərwərdigar ya qüx bilən ya «urim» bilən ya pəyojəmbərlər arkilik uningəja jawab bərmidi.

⁷ Xuning bilən Saul hizmətkarlırioja: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar, mən berip uningdin yol soraj, dedi. Hizmətkarlıri uningəja: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi.⁸ Saul niqablinip, baxka kiyimlərni kiyip ikki adəmnə həmrəh kılıp bardi. Ular kəqisi berip hotunning kəxioja kəldi. U hotunəja: — Manga jin qakirip pal eqip, mən dəgən birsini kəximəja kəltürin, dedi.

⁹ Hotun uningəja: — Mana, Saulning kıləjanlirini, yəni zemindin jinkəxlərnə və palqılarni yəkatkənlikini əziing bilisən; nemixka meni əltürüxkə jeniməja tuzak kəyisən, dedi.

¹⁰ Saul uningəja Pərwərdigar bilən kəsəm kılıp: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kılımənki, bu ix üqün sanga jaza bolmaydu, dedi.

¹¹ Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikərojin, dedi.

¹² Hotun Samuilni kərgəndə kattik awaz bilən qirkiridi, andin Sauləja: — Nemixka meni gollaysən? Sən əziing Sauləju! — dedi.

¹³ Padixah uningəja: — Kərkmiəjin! Nemini kərdüing? — dedi. U Sauləja: — Mən bir ilahning yərdin kikkini kərdüm, dedi.

¹⁴ U: — Uning kiyapiti kəndək ikən? dedi. Hotun: — Kəri bir boway qikiwatidu; u yepinqa kiyənikən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kildi.

¹⁵ Samuil Sauləja: — Nemixka meni awarə kılıp qikərding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr məngə qarxi jəng kiliwatidu, və Huda məndin yirəkləp, məngə yaki pəyojəmbərlər arkilik yaki qüxlər arkilik həq jawab bərməywatidu. Xunga mening nemə kilixim kerəklikini məngə bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi.

28:3 «Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarni zemindin kooqlap qikardi» — muxu yərdə «jinkəxlər» əlgənlərin rohlirini qakirojuqlarni kərsitidu. Muxundək hərəkətlər Təwratta kattik mən'i kılinojan; əməliyəttə, undək kıləjan kixilər daim dēgüdək jinlar tərīpidin aldinip kətidu.

28:3 1Sam. 25:1

28:6 «Pərwərdigar ya qüx bilən ya «urim» bilən ... uningəja jawab bərmidi» — «urim» birhəl tax. U kaqin kiygən «əfod»ning yanqukidə turidu. Bu taxlar arkilik Israil həlki Hudadin yol sorisə bolatti. «Mis.» 28:28-30ni kərüing.

28:7 «Məngə palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar» — «palqi jinkəx hotun» ibraniy tilidə: «palqi jini bar hotun» yaki «palqi jinni qakirojuqi hotun» dəgən səz bilən ipadilini. Muxu səzlər uningəja qaplaşkən jin heli küqlük ikən, dēgənni puritidu.

¹⁶ Samuil: — Pərwərdigar səndin yiraklap, düxmining boləqandin keyin nemixka məndin məsləhət soraysən? — dedi.

¹⁷ — Pərwərdigar Əzi üçün mən arqılıq eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlıqni kəlungdin yir-tip elip, kəoxnangoğa, yəni Dawutka bərdi. ¹⁸ Sən Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, uning Amaləklərgə kəratkən kəttik oğazipini yürgüzmining üçün Pərwərdigar bəgün sanga xu ixni kildi. ¹⁹ Pərwərdigar əzüng bilən İsrailnimu Filistiyələrin kəlioğa tapxuridu; ətə sən wə oşulliring mening bilən billə bolisilə; wə Pərwərdigar İsrailning kəoxunimiu Filistiyələrin kəlioğa tapxuridu, dedi.

²⁰ Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzlidiridən kəttik kərkəp kətti; bir kəqə-kündüz tamakmu yemigəqkə, məqdurimu kəlmidi.

²¹ Ayal əmdi Saulning kəxiəğa bərip uning tolimu pərixan boləqinini kərup, uningəğa: — Mana, dedəkliri jenini alqiniəğa elip kəyup tapilioğanlırioğa binaən kildim. ²² Əmdi silidin etünimən, dediklirining səzigə kərgəyła; meni silining əldiliriəğa bir qixləm nən kəltürüxkə unioğayla; xuning bilən sili yəp kəuwət tepip əndin əz yolliriəğa kətəlyəla, dedi.

²³ Ləkin u rət kəlip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarlırı həm ayalmu yeyixni uningəğa dəwət kəlixti; u yərdin kəpup kariwəttə olturdi. ²⁴ Ayalning əyidə bir bordak mozay bəridi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup pətir nən pixürüp bərdi. ²⁵ U uni Saul bilən hizmətkarlırining əldioğa kəydi. Ular yəp bolup, xu kəqisi kətti.

Filistiy əmirələr Dawutni əz səpidin qikiriwetidu

29 ¹ Filistiyələr həmmə kəoxunlırini yioqip Afəktə jəm kildi; İsrailar Yizrəəldiki bulakning yənidə qədir tiktı. ² Filistiyələrin sərdərliri yüz yəki mingdin əskərnı bəxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut əz ədəmlirini bəxlap Akix bilən qikip səp tüzdi.

³ Filistiyələrin əmirliəri: — Bu İbraniylar bu yərdə nemə ix kəlidu? — dedi. Akix Filistiyələrin əmirliəri: — Bu İsrailning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqəgə kün, birnəqəgə yillərdin bəri mən bilən turoğan əməsmu? U mənə kəlgən kəndin tartip bu kəngiqə uningdin həq əyib bəykimidim, dedi.

⁴ Əmma Filistiyələrin əmirliəri uningəğa əqqikləndi. Filistiyələrin əmirliəri uningəğa: — Uni kəyturuwət! Bu kixi sən əzüng uningəğa orunlaxturoğan jəyoğa kətsun; biz bilən billə soquxkə qəxmısun, bolmısa, u soquxta bizgə rəqib bolup kəlixı mımkin. Bu ədəm əz oqojisi bilən nemisi arqılıq yərixidu? Bu ədəmlərin bəxlırini elix bilən bolmamdu? ⁵ Bu kiz-ayallar burun uning toqrisidə ussul oynap kəoxək kətip: — Saul minglap əltürdi, wə Dawut on minglap əltürdi, dəgən Dawut əməsmu? — dedi.

⁶ Akix Dawutni qəkirip uningəğa: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kəlip eytimənki, sən durus ədəmsən, sening mening bilən ləxkərgahdə hizməttə boluxung kəzlırimdə yəhxi ixtur; qünki mənə kəlgən kəndin tartip bu kəngiqə səndin həq yəmanlıq bəykimidim. Ləkin sən əmirlərgə yəkməpsən. ⁷ Xunga tinq-aman yənip kətkin, bolmısa Filistiyələrin əmirliəri nərəzi kəlip kəyisən, dedi.

⁸ Dawut Akixkə: — Mən nemə kildim? Silining qəxliriəğa kəlgən kəndin tartip bu kəngiqə kəloğan kəysi yəmanlıqım üçün meni oqojam padixahning düxmənliəri bilən soquxkəli bəroquzmayla? — dedi.

28:17 «Pərwərdigar əzi üçün mən arqılıq eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlıqni ... kəoxnangoğa, yəni Dawutka bərdi» — oqurmənlərin əsidə bərkı, Samuil əslidə Sauləğa: «Pərwərdigar bəgün İsrailning padixahlıqini səndin yirtp elip səndin əwəz boləqan bir yəkəningəğa tapxurdi» dəp Hudaning jəzasini ukturoqanıdi (15:28).

29:4 1Tar. 12:20

29:5 1Sam. 18:7

29:6 «sening mening bilən ləxkərgahdə hizməttə boluxung...» — ibraniy tilidə «sening mening bilən ləxkərgahəğa kirip-qikixing».

⁹ Akix Dawutka jawab berip: — Kəzlirimdə Hudaning bir pərixsisidək manga yaxhi ikənlikingni bilimən. Ləkin Filistiyələrlənin əmirliəri seni biz bilən billə jənggə qikmisun dəwatidu, dedi.

¹⁰ Xunga ətə səhərdə kəpunglar, əzüng wə billə kəlgənlər, yəni mən hojəngning hizmətkarlırı; səhərdə kəpunglar, tang yoruxi bilənla qikip kətinglar, dedi.

¹¹ Xunga Dawut əz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyələrlənin zəminioğa mangdi. Filistiyələr bolsa Yizrəəlgə qikti.

Dawut Amaləklərdin bala-qəkilirini kətkuzidu

30¹ Xundək boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi küni Ziklagka yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagka həjum kəlip, Ziklagni wəyran kəlip ot kəyup kəydürgənidi.

² Ular səhərdiki kiz-ayallarni, qəng bolsun, kiqik bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldi. Ularidin həqkimni əltürməy, həmmisini elip, yoloğa qikқанid.

³ Dawut əz adəmliri bilən səhərgə kəlgəndə, mana, səhər allikaqan kəyüp tügigənidi; ularning ayalliri wə oqul-kizliri əsirgə elinəjanidi. ⁴ Əmdi Dawut wə uning bilən billə boləjan həlk kəttik yioğa-zar kətürüxti, taki məqduri kəlmioquqə yioqlaxti. ⁵ Dawutning ikki ayali, Yizrəəllik Ahinoam bilən Karməllik Nabaldin tul qəloqan Abigailmu əsirgə elinəjanidi. ⁶ Dawut kəttik əzablandı; qünki barlık halayik, hərbiəri əz oqul-kizliri üqün kəyoqurup oğəzəplinip uni qalma-kesək kəlip əltürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut əzini Hudasi Pərwərdigardin küq-kəwəwətləndürdi.

⁷ Dawut Ahimələkning oquli kəhin Abiyataroğa: — Əfodni yəniməğa elip kəlgin, dedi..

⁸ Dawut Pərwərdigardin: — Bu kəxunni kəoqlaymu? Ularoğa yetixələrmənmə? — dəp soridi. U: — Kəoqla; sən jəzmən ularoğa yetixiwəlisən həm həmmisini kəyturup kələəysən, dedi.

⁹ Dawut wə uning bilən billə boləjan altə yüz adəm berip Besor wədisioğa yetip kəlgəndə, kəynidə sərülüp qəloqanlar xu yərdə kəldi. ¹⁰ Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlik kəoqlap mangdi; ikki yüz adəm həlsirap kətkəqkə, Besor wədisidin ətləməy kəynidə qəloqanidi.

¹¹ Ular daladə Misirlik bir adəmnə uqratti. Ular uni Dawutning kəxioğa elip kəlip, uningə nan berip yəgüzdi, su iquzdi; ¹² uningə bir pərqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu bərdi. U bularni yəp, uningə kəytidin jan kirdi; qünki u üq kəqə-kündüz nan yemigən, sumu iqmigənidi. ¹³ Dawut uningdin: — Sən kimgə təwə? Sən kəyərliksən? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigit bolup, bir Amaləkning kəlimən. Ləkin mən üq kün ilgiri kəsəl bolup qəloqəqka, oqəjam mənə taxliwətti. ¹⁴ Biz əsli Kəratiyələrlənin yurtining jənub tərəpigə wə Yəhədə zəminioğa wə Kələbning zəminining jənub tərəpigə həjum kəlip buləng-taləng kilduk; xundəklə Ziklagni kəydürüwətkənidi, dedi.

¹⁵ Dawut uningdin: — Bizni u dükxən kəxuni tərəpkə baxlap baraləmsən, dedi. U: — Hudaning nəmi bilən mən seni əltürməymən, seni oqəngning kəlioqimu tutup bərməymən dəp kəsəm kəilsila, silini u kəxunning kəxioğa baxlap baray, dedi.

¹⁶ Uni u yərgə baxlap barəjəndə, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiyələrlənin zəminidin həm Yəhədə zəminidin əloqan qəng oljiliridin hux bolup ussul oynixiwatatti.

¹⁷ Əmma Dawut xu küni gugumdin tartip ikkinqi küni kəqkiqə ularni urup kirdi. Təgigə mənə bədər kəqқан tət yüz yigittin bəxka həqbir adəm kəqip kətulmidi; ¹⁸ wə Dawut Amaləklər buluwəloqan həmmə nərsini yandurup aldi; əzining ikki ayalinimu kətkəzuwəldi. ¹⁹ Amaləklər elip kətkən oqul-kiz, mal-müləklər wə bəxka həmmə nərsini Dawut ularidin kəyturuwəldi. Həqnemə, qəng bolsun kiqik bolsun qüküp kəlmioqanidi.

²⁰ Dawutning adəmlidi kəyturuwəloqan mallirining aldioğa olja əloqan bəxka kəy wə kala pədilarni selip həydəp kətiwatatti. Uning adəmliri kətiwətip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti;

Dawut ularning h mmisini  zig  aldi..

²¹ Dawut h lsizlinip  zi bil n bill  baralmioqan Besor wadisining boyida qaldurup k tk n ikki y z ad mning k xioqa yetip k ldi; ular Dawut w  uning bil n k lg n ad ml rning aldioqa qik ti, Dawut h lkning k xioqa berip ularoqa salam kildi.

²² Lekin Dawut bil n baroqanlarning arisidiki r zil ad ml r w   rzm sl rning h mmisi ko up: — Bular biz bil n barmioqandin keyin biz yandurup aloqan oljidin ularoqa heq nem  b rmayli. Ular p k t h rbiri  z hotun-balilirini elip k tsun, dedi. ²³  mma Dawut: — Yak, i burad rlirim; P rw rdigar bizg  t ksim k loqanni ularoqimu t ksim k lmiss k bolmaydu. Q nki U bizni ko q p bizningkig  tajawuz k loqanlarni ko limizoqa tapxurdi. ²⁴ Bu ixta kim sil rg  ma ul d ydu? Q nki so uxk  q  k nning  l xi k nd k bolsa y k-t k laroqa k rio uqilarningmu  l xi xund k bolidu; h mm  ad m t ng bel xsun — dedi. ²⁵ Xu k ndin tartip bu Israil  q n h k m-b lgilim  kilip bekitildi. B g ngiq  h m xund k. ²⁶ Dawut Ziklagka yetip k lg nd , oljidin dostliri boloqan Y huda a sakallirioqa  w tip: — Mana, P rw rdigarning d  m niridin aloqan olja sil rg  bir sowo at bolsun, dedi.

²⁷ U oljidin h m B yt- ldikil rg , j nubiy Ramottikil rg , Yattirdikil rg , ²⁸ Aro rdikil rg , Sifmottikil rg ,  xt moadikil rg , ²⁹ Ra aldikil rg , Y rah m  llik rning x h rliridikil rg  w  Keniy rning x h rliridikil rg , ³⁰ Horma tikil rg , K raxandikil rg , Ata tikil rg , ³¹ H brondikil rg  w  Dawut w  ad mliri bill  y rg n h mm  y rdikil rg  sowo at  w tti.

Saul k za k lidu, Israil m o lup bolidu

1Tar. 10:1-12

31 ¹  mdi Filistiy r Israil bil n j ng kildi. Israilning ad mliri Filistiy rning aldidin keq p, Gilboa teo ida kirip yik tildi. ² Filistiy r Saul w  uning o qullirini tap besip ko olawatatti. Filistiy r bolsa Saulning o qulliri Yonatan, Abinadab, M lkixuani urup  lt rdi. ³ Saulning  trapini urux k plidi; okyaq lar Sauloqa yetixti; u ya o i bil n eo ir yarilanduruldi.

⁴ Andin Saul yarao  k t rg qisig : — K liqingni so urup meni sanjip  lt r w tkin; bolmisa bu h tnisizl r kelip meni sanjip, meni horluk a koyuxi mumkin, dedi. Lekin yarao  k t rg qisi in-tayin k rk p ketip, unimidi. Xuning bil n Saul k liqni elip  stig   zini taxlidi. ⁵ Yarao  k t rg qisi Saulning  l ginini k r p, umu ohxaxla  zini k liqning  stig  taxlap uning bil n t ng  ldi. ⁶ Xuning bil n Saul,  q o li, yarao  k t rg qisi w  uning h mm  ad mliri xu k nd  birak la  ldi.

⁷  mdi wadining u t ripidiki h md  Iordan d ryasining bu yek diki Israil r  sk rlirining ka q nlikini w  Saul bil n o qullirining  l ginini k rginid , x h rl rni taxlap ka ti, Filistiy r kelip u jaylarda orunlaxti..

⁸  mdi xund k boldiki,  tisi Filistiy r  lt r lg n rning kiyim-keq klirini saldurowaloqli k lg nd  Gilboa teo ida Saul bil n o qullirining  l k yat nlikini k rdi. ⁹ Ular uning bexini kesip sawut-yarao lirini saldurup bularni Filistiy rning zeminining h mm  y rlirig  apirip buthanilirida w  h lk nning arisida bu hux h w rni tarkatti. ¹⁰ Ular uning sawut-yarao lirini Axtarot buthanisida ko up  l kini B yt-Xan x  iridiki sepiloqa esip ko ydi.

30:20 «Dawutning ad mlidi kayturuwaloqan mallirining aldioqa ... baxka ko  w  kala padilarni selip h y p ketiwatatti» — b lkim Amalak r ilgiri Dawut w  ad mliridin buluwaloqan mal  m s, b lki Amalak rning  zlrining baxka malliri boluxi mumkin.

30:22 «r zil ad ml r w   rzm sl r...» — ibraniy tilida: «r zil ad ml r w  Belialning (Iblisning) o qulliri...».

30:30 «K raxandikil rg ...» — yaki «Boraxandikil rg ...».

31:7 «Iordan d ryasining bu yek ...» — b lkim Iordan d ryasining o rbiy t ripini k rsitidu.

31:9 «Ular ... sawut-yarao lirini saldurup bularni Filistiy rning zeminining h mm  y rlirig  apirip buthanilirida ...hux h w rni tarkatti» — yaki «Ular ... sawut-yarao lirini saldurup, elanq larni Filistiy rning zeminining h mm  y rlirig   w tip buthanilirida ...hux h w rni tarkatti».

31:9 1Tar. 10:9

« Samuil «1» »

¹¹ Əmdi Yabəx-Gileadta olturoquqilar Filistiyələrinin Sauloşa nemə kəloşinini anglişanda ¹² ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip keqiqə mengip, Saul bilən oqullirining əlüklirini Bəyt-Xandiki sepildin qüxürüp, ularni Yabəxkə elip berip u yərdə kəydürdi. ¹³ Andin ularning səngəklirini Yabəxtiki yuloşunning tüwigə dəpnə kəlip yəttə kün roza tutti.